

**T.C.
KIRIKKALE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
KAMU HUKUKU ANABİLİM DALI**

TÜRK CEZA HUKUKUNDA TEHDİT SUÇU

Yüksek Lisans Tezi

**Hazırlayan
Bilgehan KOCABAY**

**Tez Danışmanı
Prof.Dr. Ahmet BİLGİN**

Kırıkkale, 2018

**T.C.
KIRIKKALE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
KAMU HUKUKU ANABİLİM DALI**

TÜRK CEZA HUKUKUNDA TEHDİT SUÇU

Yüksek Lisans Tezi

**Hazırlayan
Bilgehan KOCABAY**

**Tez Danışmanı
Prof.Dr. Ahmet BİLGİN**

Kırıkkale, 2018

KABUL-ONAY

Prof.Dr. Ahmet BİLGİN danışmanlığında Bilgehan KOCABAY tarafından hazırlanan Türk Ceza Hukukunda Tehdit Suçu adlı bu çalışma 29/08/2018 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda jürimiz tarafından Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Hukuku Anabilim dalında Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Prof. Dr. Ahmet BİLGİN
(Başkan)

Dr. Öğr. Üyesi Yasın POYRAZ
[Üye]

Dr. Öğr. Üyesi Adnan KÜÇÜK
[Üye]

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylım.

.../08/2018

Enstitü Müdürü

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum Türk Ceza Hukukunda Tehdit Suçu adlı çalışmanın, tarafımdan bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazıldığını ve faydalandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak faydalanılmış olduğunu beyan ederim.

...../...../.....

Bilgehan KOCABAY

Öz

Tehdit suçu insanlığın varoluşundan beri olağan bir olgudur. Ancak insanların huzur ve sükûnunu bozması sebebiyle suç olarak nitelendirilmiştir. Eskilerden günümüze kadar varlığını sürdüren tehdit suçu, insanlığın hemen hemen her döneminde yasalarda yer bulmuştur. Tehdit olarak görülen fiillerin suç sayılmasıyla, bir kişinin kendisinin veya bir yakınının yaşam bütünlüğü, malvarlığı, vücut veya cinsel dokunulmazlığı, kısaca kanunlarla himaye edilmiş olan hak ve menfaatleri koruma altına alınmış ve kişilerin bilinç ve irade özgürlüğünü ihlal eden fiiller cezai karşılık bulmuştur.

Çağımızın getirmiş olduğu yeniliklere cevap verebilmek için sosyal hayat ve hukuk alanındaki gelişmelere doğru orantıda düzenlenen 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu 26 Eylül 2004 tarihinde kabul edilmiş ve 1 Haziran 2005 tarihinde de yürürlüğe girmiştir. 5237 sayılı Türk Ceza kanununda toplumu oluşturan bireylerin güvenliğini korumak için tehdit suçu hürriyete karşı işlenen suçlar bölümünde yer almıştır. Adı geçen kanunda “tehdit” başlı başına bir suç türü olarak yer almakta, yirmiden fazla suç türünün de suçun unsurunu ya da ağırlaştırıcı nedenini oluşturmaktadır.

Ceza hukuku açısından sosyal hayatta sıkça karşılaşılan bu suç türünün cezalandırılması önem arz etmektedir. Bu itibarla yüksek lisans tezi olarak hazırlanan bu çalışmada tehdit suçu sadece Türk Ceza Kanununda yer aldığı şekliyle ayrıntılı olarak işlenmemiş aynı zamanda karşılaştırmalı hukuk açısından da ele alınmıştır.

Anahtar Kelimeler: Türk Ceza Kanunu, Tehdit, Tehdit Suçu

Abstract

Intimidation is the usual phenomenon since the existence of mankind. However, it has been described as a crime because of disruption of people's tranquility and serenity. Threat crime, which keeps its existence from its ancestors to present, has been found in the law almost every period of mankind. By criminalizing the acts seen as a threat, the integrity of a person's life or his close, assets, rights which have been under the auspices of the law, such as body or sexual privacy and interests are taken under protection and thus acts violate people's consciousness and freedom of the will were found criminal provisions.

The Turkish Penal Code numbered 5237, which was organized in line with developments in social life and law in order to respond to the innovations brought about by our era, was accepted on September 26, 2004 and entered into force on 1 June 2005. In the Turkish Criminal Code numbered 5237, threats were included in the section crime committed against liberty to protect the safety of individuals constituting the society . In the law "threat" included as a type of crime in itself, and constitutes the crime elements and/ or aggravating cause of the more than twenty types of crime.

The punishment of this type of crime frequently encountered social life is important in terms of criminal law. In this regard, the threat in this work as a master thesis has been detailed not only in terms of the Turkish Penal Code but also in the context of comparative law.

Key words: Turkish Penal Code, Threat, Criminal Intimidation

İÇİNDEKİLER

ÖZ.....	V
ABSTRACT.....	VI
İÇİNDEKİLER	VII
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM

TÜRK CEZA HUKUKUNDA TEHDİT SUÇU

I.TEHDİT KAVRAMI.....	5
II. HÜRRİYET KAVRAMI	9
III.TÜRK CEZA HUKUKUNDA TEHDİT SUÇU	11
IV.TEHDİT SUÇUYLA KORUNAN HUKUKİ DEĞER.....	14
V.KARŞILAŞTIRMALI CEZA HUKUKUNDA TEHDİT SUÇLARI.....	14
1)ALMANYA HUKUKU.....	15
2)AVUSTURYA HUKUKU	16
3) FRANSA HUKUKU	16
4) İSVİÇRE HUKUKU	17
5) İTALYA HUKUKU	17
6) POLONYA HUKUKU	17

7) RUSYA HUKUKU	17
VI.SUÇUN ÖZEL GÖRÜNÜŞ ŞEKİLLERİ	18
1)TEŞEBBÜS	18
2) İŞTİRAK.....	20
3) İÇTİMA	22
a)Bileşik Suç	22
b)Zincirleme Suç.....	23
c)Fikri İçtima.....	25
VII. TEHDİT SUÇUNUN DİĞER BENZER SUÇLARDAN FARKLARI.....	27
1) ŞANTAJ SUÇU.....	27
2) CEBİR SUÇU	30
3) YAĞMA SUÇU.....	31
4) EĞİTİM VE ÖĞRETİMİN ENGELLENMESİ SUÇU.....	33
5)KAMU HİZMETLERİNDEN YARARLANMA HAKKININ ENGELLENMESİ SUÇU	35
6) İŞ VE ÇALIŞMA HÜRRİYETİNİN İHLALİ SUÇU	36
7) GENEL GÜVENLİĞİN KASTEN TEHLİKEYE SOKULMASI SUÇU	38
8) GÖREVİ YAPTIRMAMAK İÇİN DİRENME SUÇU	39

İKİNCİ BÖLÜM

TEHDİT SUÇUNUN KONUSU, UNSURLARI

MUHAKEME USULÜ VE YAPTIRIM

I.SUÇUN KONUSU	42
II. SUÇUN UNSURLARI	46
A) SUÇUN MADDİ UNSURU	46
1) Fiil.....	47
2)Fail	48
3) Mağdur.....	48
B) SUÇUN MANEVİ UNSURU.....	50
C) SUÇUN HUKUKA AYKIRILIK UNSURU.....	54
III. SUÇA ETKİ EDEN HALLER.....	57
A) CEZANIN ARTTIRILMASINI GEREKTİREN NİTELİKLİ HALLER....	57
1) Tehdidin Silahla İşlenmesi	57
2)Failin Kendisini Tanınmayacak Bir Hale Koyması Suretiyle İşlenmesi	61
3)Tehdidin İmzasız Mektupla İşlenmesi.....	62
4)Tehdidin Özel İşaretlerle Gerçekleştirilmesi	63
5) Birden Fazla Kişi Tarafından Birlikte Gerçekleştirilmesi	65
6)Varolan veya Varsayılan Suç Örgütlerinin Oluşturdukları Korkutucu Güçten Yararlanılarak İşlenmesi	66

B) DAHA AZ CEZA VERİLMESİNİ GEREKTİREN NİTELİKLİ HAL.....	67
IV.İSTİSNAİ HALLER.....	69
A) KUSURLULUK	69
B) KUSURLULUĞU ETKİLEYEN HALLER	71
1) Hukuka Aykırı Ve Fakat Bağlayıcı Emrin Yerine Getirilmesi.....	71
2) Zorunluluk Hali	72
3) Cebir ve Tehdit	73
4)Haksız Tahrik.....	75
V. MUHAKEME USULÜ VE YAPTIRIM	76
A) Muhakeme Usulü.....	76
B) Yaptırım	81
SONUÇ.....	84
KAYNAKÇA	88

GİRİŞ

Tehdit suçu, en çok karşılaşılan suç türlerinden biridir. Hem doktrinde hem de Yargıtay kararlarında tehdit suçu ile ilgili bazı tartışmalı konuların olması, tezde tehdit suçuyla ilgili araştırma yapmaya yönlendirmiştir.

Hukuka aykırı davranışları ve bu davranışların ihlali halinde uygulanan yaptırımları bir bütün olarak inceleyen hukuk dalı ceza hukukudur. Ceza hukuku hem önleyici hem de koruyucu ve cezalandırıcı bir işleve sahiptir. Kişi hürriyeti, hem Anayasa’da (m.19) hem de diğer uluslararası dokümanlarda düzenlenmiş olup, birtakım yaptırımlara bağlanmıştır. Kişinin serbest bir şekilde irade geliştirme ve iradi olarak hareket etme hürriyeti ile hukuki emniyetini sağlamak amacıyla; Türk Hukukunda “Hürriyete karşı suçlar” 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu’nun “Özel Hükümler” başlıklı ikinci kitabının “Kişilere Karşı Suçlar”ı düzenleyen ikinci kısmının “Hürriyete Karşı Suçlar” başlıklı yedinci bölümünde düzenlenmiştir.

Bu çalışmanın konusu “Türk Ceza Kanunu’nda Tehdit Suçu”dur. Tehdit suçu, 5237 sayılı TCK’nın ikinci kitabının “Kişilere Karşı Suçlar” başlıklı ikinci kısmının “Hürriyete Karşı Suçlar” başlıklı yedinci bölümünün 106. Maddesinde düzenlenmiştir. Burada kişilerin hürriyetini ihlal eden fiiller cezalandırılarak, kişi hürriyetleri koruma altına alınmıştır. Bu maddenin 1. fıkrasında, “Bir başkasını, kendisinin veya yakınının hayatına, vücut veya cinsel dokunulmazlığına yönelik bir saldırı gerçekleştireceğinden bahisle tehdit eden kişi, altı aydan iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Malvarlığı itibarıyla büyük bir zarara uğratacağından veya sair bir kötülük edeceğinden bahisle tehditte ise, mağdurun şikâyeti üzerine, altı aya kadar hapis veya adlî para cezasına hükmolunur.” şeklindeki ifadeyle kişilerin hürriyetine yönelik birtakım eylemlere karşı cezai yaptırım öngörülmüştür.

Türkiye’de, hürriyete karşı işlenen suçlara yönelik önleyici ve koruyucu düzenlemeler, hem Anayasal düzeyde hem de mevzuatsal düzeyde yapılmıştır. Anayasa’nın 5. Maddesi “*Devletin temel amaç ve görevleri, Türk milletinin bağımsızlığını ve bütünlüğünü, ülkenin bölünmezliğini, Cumhuriyeti ve demokrasiyi korumak, kişilerin ve toplumun refah, huzur ve mutluluğunu sağlamak; kişinin temel hak ve hürriyetlerini, sosyal hukuk devleti ve adalet ilkeleriyle bağdaşmayacak surette sınırlayan siyasal, ekonomik ve sosyal engelleri kaldırmaya, insanın maddî ve manevî*

varlığının gelişmesi için gerekli şartları hazırlamaya çalışmaktadır.” kişisel güvenliği ve hürriyeti düzenlemiştir. Yine Anayasa'nın 12. maddesinde “*Temel hak ve hürriyetler, kişinin topluma, ailesine ve diğer kişilere karşı ödev ve sorumluluklarını da ihtiva eder*”. Anayasanın 19. maddesinde ise “*Herkes, kişi hürriyeti ve güvenliğine sahiptir.*”denilmek suretiyle, kişi hürriyeti anayasal düzeyde himaye altına alınmıştır. Hem 5237 sayılı TCK'nın 1.maddesinde hem de Anayasa'da öngörüldüğü şekilde; “*Ceza Kanununun amacı; kişi hak ve özgürlüklerini, kamu düzen ve güvenliğini, hukuk devletini, kamu sağlığını ve çevreyi, toplum barışını korumak, suç işlenmesini önlemektir.*” Anayasal boyutta da öngörülen teminat sağlamıştır.

Kişi hürriyeti, Türk hukuk sisteminde yasal güvenceye bağlandığı gibi uluslararası metin ve bildirimlerde de teminat altına alınmıştır. İnsan Hakları Evrensel Bildirisi¹3.maddesi; “*Yaşamak, özgürlük ve kişi güvenliği herkesin hakkıdır.*” şeklinde hüküm koyarak kişisel hürriyeti koruma altına almıştır. İnsan Hakları ve Temel Özgürlüklerin Korunmasına İlişkin Sözleşme'nin (11. Protokol ile değiştirilen metin) özgürlük ve güvenlik hakkını düzenleyen 5.maddesinin 1.Fıkrasında “*Herkesin kişi özgürlüğüne ve güvenliğine hakkı vardır. Aşağıda belirtilen haller ve yasada belirlenen yollar dışında hiç kimse özgürlüğünden yoksun bırakılamaz.*” şeklinde ifade edilmiş ve kişi özgürlüğüne başka bir şekilde koruma sağlamıştır².

Tez iki bölümden oluşmaktadır.

Birinci bölümde; kavramsal olarak tehdit suçu ve hürriyet, Türk ceza hukukunda tehdit suçu, tehdit suçuyla korunan hukuki değer, Almanya, Avusturya, Fransa, İsviçre, İtalya, Polonya ve Rusya Hukukunda karşılaştırmalı olarak tehdit suçu, suçun özel görünüş şekilleri ve tehdit suçunun diğer benzer suçlardan farkları konularına değinilmiştir.

¹ Birleşmiş Milletler Genel Kurulu tarafından 10 Aralık 1948 tarihinde Paris'te kabul edilmiştir. BM Genel Kurul Karar Sayısı 217 A (III). Türkiye, 06/04/1949 tarih ve 3/9119 sayılı “İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi Hakkında Bakanlar Kurulu Kararı” uyarınca Bildirinin Türkçe Resmi Çevirisini 27 Mayıs 1949 tarihli ve 7217 sayılı Resmî Gazetede yayımlamıştır.

² Sözleşme metni, 21 Eylül 1970'de yürürlüğe giren 3 sayılı Protokolün, 20 Aralık 1971'de yürürlüğe giren 5 sayılı Protokolün ve 1 Ocak 1990'da yürürlüğe giren 8 sayılı Protokolün düzenlemelerine uygun olarak değiştirilmiştir. Ayrıca, yürürlüğe girdiği 21 Eylül 1970 tarihinden bu yana 5. Maddesinin 3. fıkrasına uygun olarak Sözleşmenin bir parçası olan 2 sayılı Protokolün metnini içermekteydi. Protokollerin getirdiği bütün bu değişikliklerin veya eklemelerin yerini, yürürlüğe girdiği tarih olan 1 Kasım 1998'den itibaren 11 sayılı Protokol almaktadır. Bu tarihten itibaren, 1 Ekim 1994'te yürürlüğe giren 9 sayılı Protokol yürürlükten kaldırılmıştır.

İkinci bölümde ise; suçun konusu, tehdit suçunun unsurları, suçun daha az ya da daha ağır ceza verilmesini gerektiren nitelikli haller, kusur sorumluluğunu etkileyen haller, muhakeme usulü ve yaptırım konularına yer verilmiştir.

BİRİNCİ BÖLÜM

TÜRK CEZA HUKUKUNDA TEHDİT SUÇU

I. TEHDİT KAVRAMI

Genel olarak tehdit, bir kimsenin gözünü korkutmak, ona korku vermek, hiddet etmek olarak ifade edilebilir. Yargıtay bir içtihadında tehdit fiilini, kişinin iç huzurunu bozan, ruh dinginliğini bilinç ve irade özgürlüğünü ihlal eden bir olgu olarak tanımlamıştır³. Tehdit eylemi, tehdit eden kişi ile aynı doğrultuda düşünüp hareket etmeyen, onun isteklerini yerine getirmeyen ve iş birliğine girmek istemeyen muhatabı, bir korkutma ve cezalandırma yöntemidir⁴. Tehdit halinde, gerçekleşmesi failin isteğinin yerine getirilmemesi şartına bağlı bir kötülük ve saldırı mağdura bildirilmektedir⁵. Tehdidin varlığı için failin, gerçekleştireceği ya da gerçekleştirecek olduğu kötülüğü engellemeyeceğini mağdura açıklaması yeterli olmayıp, aynı zamanda kötülüğün alternatif olarak açıklanmış olması da gerekir.

Tehdit fiili, muhatabının iç huzurunu ve güvenlik duygusunu zedeleyen, onu endişeye düşüren, hareket, karar ve davranış özgürlüğünü etkileyen bir sürece neden olur. Suç tipi olarak hukuk düzeni tarafından yaptırıma bağlanmasının nedeni, mağdurun karar ve hareket serbestliğinin korunmasıdır. Failin eylemi, kişilerin karar ve hareket özgürlüğüne açık bir müdahale olup, kişilerin özgürlükleri ancak bu özgürlüklere müdahale eden eylemlerin suç sayılarak yaptırıma bağlanması ile korunabilir⁶. Tehdit suçu, genel ve tamamlayıcı bir suç tipi olarak karşımıza çıkmaktadır. Bazı suçlarda cebir ve tehdide sadece araç olarak başvurulmaktadır. Bu durumda cebir ve tehdit, söz konusu suçun ya unsurunu ya da nitelikli halini oluşturmaktadır. Örneğin, Yağma (TCK m.148 vd.), Cinsel saldırı (TCK m.102), Çocukların cinsel istismarı (TCK103), Konut dokunulmazlığını ihlal (TCK m.116/4) Kişiyi hürriyetinden yoksun bırakma (TCK m.109/2) gibi. Bu hallerde bileşik suç söz konusu olduğu için artık faile tehdit suçundan dolayı ayrıca ceza verilmez. Bu suçlarda

³Yargıtay 4.CD. 13.06.2006 gün ve Esas No: 2005/6095, Karar No: 2006/12388 sayılı kararı. UYAP Portal, Personel Bilgi Sistemi, Ortak Uygulamalar, Yargıtay Kararı Arama Ekranı. Uyap Erişim: 01.03.2018

⁴ Emine Ülker, Tarhan, **Yeni Türk Ceza Yasasında Tehdit ve Hakaret Suçları**, Yetkin Yayınları, Ankara, 2007, s.24.

⁵ Adem Sözüer; "Tehdit Suçu", **İÜHFMC.:LIV**, sy.1-4, 1991-1994, s.129.

⁶ Tarhan, s. 24.

kişinin irade özgürlüğü kadar suçun türüne göre değişebilen başka öncelikli hukuksal yararı da bulunmaktadır⁷.

Kişi özgürlüklerine yönelen Ceza Hukuku sisteminde, suç olarak düzenlenen eylemlerden uygulayıcının en çok karşılaştığı eylem tehdittir. Tehdit suçu, 765 sayılı eski TCK'nın 2. kitabının 2.babının 3. Faslı 191. madde de düzenlenmiştir. Anılan madde metni düzenlemesinde;

“Bir kimse kanunda yazılı hallerin haricinde başkasını ağır ve haksız bir zarara uğratacağını bildirerek tehdit ederse altı aya kadar hapis olunur.

Eğer tehdit fiili yüz seksen sekizinci maddenin üçüncü fıkrasında gösterilen suretlerden biriyle yapılır ise failin göreceği hapis cezası altı aydan iki seneye kadardır.

Sair tehdit için alınacak ağır cezayı nakdi ..liradır. Ancak bu bapta mutazzar olan şahıs tarafından şikâyetname verilmedikçe takibat yapılmaz.”

Ancak 765 sayılı TCK, çağın gereklerine uygun hale getirilmek amacıyla yürürlükten kaldırılmıştır. 01.06.2005 tarihinde 5237 sayılı yeni Türk Ceza Kanunu yürürlüğe girmiş olup, hukuk sistemimize yenilikler getirmiştir. Kanunda yapılan değişiklik ile tehdit suçunda da birçok değişiklik yapılarak, günümüz ihtiyaçlarına uygun hale getirilmiştir.

Tehdit suçu, yeni Türk Ceza Kanunu'nun “Özel Hükümler” başlıklı ikinci kitabının “Kişilere Karşı Suçlar”ı düzenleyen “Hürriyete Karşı Suçlar” başlığı adı altında 106. madde de şöyle düzenlenmiştir;

“(1) Bir başkasını, kendisinin veya yakınının hayatına, vücut veya cinsel dokunulmazlığına yönelik bir saldırı gerçekleştireceğinden bahisle tehdit eden kişi, altı aydan iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Malvarlığı itibarıyla büyük bir zarara uğratacağından veya sair bir kötülük edeceğinden bahisle tehditte ise, mağdurun şikâyeti üzerine, altı aya kadar hapis veya adlî para cezasına hükmolunur.

⁷ Durmuş Tezcan, Mustafa Ruhan Erdem&, R.Murat Önok; **Teorik ve Pratik Ceza Özel Hukuku**, 9.Baskı, Seçkin Kitapevi, Ankara,2013, s.365.

(2) Tehdidin;

a) Silahla,

b) Kişinin kendisini tanınmayacak bir hale koyması suretiyle, imzasız mektupla veya özel işaretlerle,

c) Birden fazla kişi tarafından birlikte,

d) Var olan veya var sayılan suç örgütlerinin oluşturdukları korkutucu güçten yararlanılarak,

İşlenmesi halinde, fail hakkında iki yıldan beş yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.

(3) Tehdit amacıyla kasten öldürme, kasten yaralama veya malvarlığına zarar verme suçunun işlenmesi halinde, ayrıca bu suçlardan dolayı ceza verilir.”

5237 sayılı TCK.’da düzenlenen tehdit suçu, 765 sayılı TCK’nın 191. maddesindeki düzenlemeden çeşitli açılardan farklılık göstermektedir⁸.

5237 sayılı TCK ‘nın 106. maddesinde suç tipi, tehdit fiilinin yöneldiği hukuki değerlere göre bir ayırım yapılarak tanımlanmıştır. Burada tehdidin yöneldiği hukuki değerler belirtilmek suretiyle suçun temel şeklinde, mağdurun kendisinin veya yakınının hayatına, vücut veya cinsel dokunulmazlığına yönelik bir saldırı gerçekleştireceğinden bahisle fiilin işlenmesini aramaktadır. Suçun bu şekli şikâyete bağlı olmayıp, re’sen kovuşturulur. Aynı zamanda tehdit suçu, mağdurun malvarlığı yönünden büyük bir zarara uğratılacağından veya sair bir kötülük gerçekleştirileceğinden bahisle de işlenebilir ve bu hali şikâyete tabidir. Eski TCK’nın 191. maddesinde ise; tehdidin yöneldiği hukuki değerler açısından bir ayırma gidilmeyerek, bu değerler açıkça belirtilmemiştir. Mağdurun hukuken korunan her türlü hak veya menfaatine yönelik haksız saldırılar tehdit suçunun konusunu oluşturur. Sadece bunlar arasında ayırım yapılarak önem derecelerine göre yaptırım

⁸Mehmet Emin Artuk, Ahmet Gökçen & Ahmet Caner Yenidünya, **Ceza Hukuku Özel Hükümler**, 12. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2012, s. 228.

değişmektedir. Yeni kanun ile tehdidin üzerinde gerçekleştiği hukuki değer net bir şekilde belirtilerek, kişi haklarının etkin bir şekilde korunmasını sağlamak istenmiştir.

TCK'da suçun mağduru bakımından da yeni bir düzenlemeye yer verilmiştir. 765 Sayılı TCK'da “bir başkasının ağır ve haksız bir zarara uğratılmasından” bu şekilde gerçekleştirilebileceğinin belirtildiği, ancak yargı kararlarında ise mağdurun kendisine veya yakınına yönelik bir saldırı gerçekleştirilmesi halinde suçun işlenebileceği kabul ediliyordu⁹. Yeni düzenleme ile böyle bir ayırmadan vazgeçilerek, kendisine veya yakınına yönelik bir saldırı olması halinde de suçun oluşacağını belirtilerek, bu husus ile yasal bir zemine kavuşturulmuştur.

Yeni TCK'nın getirdiği önemli bir diğer yenilik “şartlı tehdit – tehdit” ayrımını kaldırmış olmasıdır. 765 sayılı TCK'da “tehdit ya da basit tehdit”, 188. madde de ise “şartlı tehdit” düzenlenmiştir. TCK'nın 106. madde, hem basit tehdidi hem de tehdidin unsur olduğu şartlı tehdidi kapsayan bir hükümdür.

Bir başka düzenlemede suçun nitelikli hallerinden olan, “silahla” işleme bakımından getirilmiştir. 765 Sayılı TCK'da silah tabirinden ne anlaşılması gerektiği 189. madde de düzenlenmiş ancak yeni TCK ile “silah” kavramı daha kapsamlı, ayrıntılı düzenlenmiştir. 189. madde de ki tanıma benzetmeyle birlikte daha geniş kapsamlı düzenlenmiştir. Madde de diğer nitelikli haller yönünden bir değişiklik yapılmamış ancak 188. maddenin 3.fıkrasında “birkaç kişi tarafından birlikte” ibaresi Yargıtay tarafından en az üç kişi olarak kabul edilmekteydi. Yeni düzenleme ile “birden fazla kişi tarafından birlikte” ibaresi kullanılarak, fiilin iki kişi tarafından birlikte işlenmesi halinde de bu ağırlatıcı sebebin uygulanabileceği belirtilmiştir¹⁰.

Yeni TCK'nın 150. maddesinde düzenlenmiş olan “ Kişinin bir hukuki ilişkiye dayanan alacağını tahsil amacıyla tehdit” suçunu işlemesi halinde sorun 106. madde kapsamında çözülecektir. Ancak 765 sayılı Kanunda bu eylem 308. madde de düzenlenmiş bulunan İhkak-ı Hak suçu kapsamında değerlendirilecektir.

⁹ Mehmet Emin Artuk, Ahmet Gökçen & Ahmet Caner Yenidünya; **Ceza Hukuku Özel Hükümler**, 12. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2012, s. 223.

¹⁰ Ahmet Gökçen, **Hürriyete Karşı Suçlar (5237 sayılı TCK m. 106-122)**, <http://www.ceza.bb.adalet.gov.tr/makale117.doc>, 2005,[Erişildi: 05.07.2018],

Yeni TCK' da suçun cezası arttırılmıştır. Suçun basit tehdit şeklinde gerçekleştirilmesi halinde eski TCK'nın 191. Maddesinde cezası “altı aya kadar hapis” iken, yeni TCK'da “altı aydan iki yıla kadar hapis” olarak düzenlenmiştir. Suçun nitelikli halinin gerçekleşmesinde ise “altı aydan iki seneye kadar hapis cezası” iken, 5237 sayılı yeni TCK'da bu ceza “iki yıldan beş yıla kadar hapis” olarak yeniden düzenlenmiştir. Sair tehdit şeklinde suçun gerçekleştirilmesi halinde ise “otuz lira ağır para cezası” ile cezalandırılması yerine yeni TCK ile bu ceza “altı aya kadar hapis veya adli para cezası” olarak düzenlenmiştir.

5237 sayılı yeni TCK ile, TCK'nın 111. maddesinde tehdit suçunun işlenmesi sonucunda yararına haksız menfaat sağlanan tüzel kişiler hakkında bunlara özgü güvenlik tedbirleri uygulanacaktır.

Tehdit suçu, 5237 sayılı TCK'nın ikinci kitabının “Kişilere Karşı Suçlar” başlıklı İkinci Kısımının “Hürriyet Karşı Suçlar” başlıklı yedinci bölümde düzenlenmiş olduğundan hürriyet kavramını irdelemenin faydalı olduğunu düşünülmektedir.

II. HÜRRIYET KAVRAMI

Hürriyet kelimesi, her soyut tabir gibi kullanıldığı sahaya, kullanılan tarihi tekâmül ile fikri durum icaplarına göre renk ve mana değiştirmektedir¹¹. Hürriyet, asırlar boyu insanlığın üzerinde düşünüp tartıştığı, buna karşılık tanım ve kapsam bakımından üzerinde bir türlü uzlaşmaya varamadığı bir kavramdır¹². Hürriyet kavramı, çeşitli sistemlerin, ideolojilerin etkilerini bünyesinde barındırarak, zaman içinde değişik anlam ve kapsamlara bürünmüştür. Hürriyetler, anayasalarda sadece düzenleme şeklinde kalmamış olup, bu hakların ihlalleri halinde gerekli koruyucu tedbirlere de yer verilmiştir. Hukuki bakımdan, sübjektif bir hak olarak değil, devlet düzenini ve hürriyetçi rejimi ilgilendiren bir kavram olarak koruma altına alınmıştır. Doğrudan doğruya ceza hukukunu ilgilendiren bir kavram olup, hürriyet kavramından “serbest insan fiili” anlaşılabilir¹³. Seyahat hürriyeti, haberleşme ve yerleşme hürriyeti, basın ve düşünce hürriyeti gibi çeşitli türlerinden bahsedilmektedir. Bütün bu

¹¹ Yavuz Abadan, “Hürriyet Problemi”, İ.Ü. H. F. D. Kenan Basım ve Klişe Evi, C.VI, Sayı: 2-3, İstanbul, 1940, s. 502-503.

¹² Münci Kapani, **Kamu Hürriyetleri**, 7. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara, 1993, s.3.

¹³ Kemal Gözler, **Anayasa Hukukunun Genel Teorisi**: Cilt III. 2011, s.474.

hürriyetlerin içeriğini aslında bir “insan fiili” oluşturmaktadır. Örneğin; yerleşme hürriyeti devamlı bir yerde oturma fiilini, haberleşme hürriyeti ise mektup gönderme ve telefonla konuşma fiillerini oluşturmaktadır.

Ceza hukuku anlamında hürriyet; cezai müeyyidelerle koruma altına alınmış olan hukuki bir menfaat olup, kanun koyucunun iradesi ile hareket alanı belirlenmiş olan bir sahaya diğer bir kuvvetin müdahale etmesi halinde cezai müeyyidelerle koruma altına alınmıştır. Hürriyete karşı işlenen suçlar, ceza hukukunda müstakil olarak düzenlenmiş olup, her biri kanunda teminat altına alınmıştır. Böylelikle hürriyetin, klasik ve geniş tanımı olan sınırsızlık, terk edilmiş ve hürriyetlerin devlet tarafından tanzimi imkânı doğmuştur¹⁴. Hürriyet, esas itibariyle bir sınırsızlığı, yani iradenin yabancı iradeler tarafından sınırlandırılmasından bağımsız olarak oluşturulan bir serbestliği ifade eder¹⁵. Ceza hukukunda hürriyet kelimesi, ilk duyulduğu anda bir sınırlamanın veya zorlamanın olmaması şeklinde de anlaşılmaktadır. Bazı tanımlarda ise hürriyet; “serbest olma, bir şeye bağlı olmama, etki almama, seçme gücü ve imkânı olması, kendi iradesi ile karar verebilmesi, kişisel, toplumsal, ahlaki, fikri özgürlük, ifade hürriyeti, seyahat ve ibadet hürriyeti gibi”¹⁶ gibi farklı anlamlara da gelmektedir.

Hürriyet kavramı irdelenirken hak kavramına da değinmek gerekmektedir. Hak, kişilerin hukuk düzeni tarafından tanınan ve korunan menfaatleridir. Bu tanıma göre hak kavramının; kişi, menfaat ve hukuk düzeni tarafından tanınıp korunma unsuru olmak üzere üç unsuru vardır. Haklar, “özel haklar” ve “kamu hakları” olmak üzere ikiye ayrılmıştır. Özel haklar, özel hukuktan doğan ve kişilerin birbirlerine karşı sahip oldukları hakları ifade eder. Kamu hakları ise, kamu hukukundan doğan ve vatandaşların Devlet’e karşı sahip oldukları, kişilerin toplumla olan ilişkilerini düzenleyen haklardır¹⁷.

“Hürriyet” ve “Hak” kavramları arasında birtakım farklar vardır. Bunlar şöyle sıralanabilir;

¹⁴ Çetin Özek, **Türk Ceza Kanunu’na Göre Hürriyet Aleyhine Cürümlerin Genel Prensipleri**; Sermet Matbaası, İstanbul 1964, s. 1, 2, 17, (baskı yılı yok).

¹⁵ Tarık Tunaya Ziya, **Siyasi Müesseseler ve Anayasa Hukuku**, 3. Baskı, İstanbul 1975, s. 280.

¹⁶ S. Hayri Bolay, **Felsefi Doktrinler ve Terimler Sözlüğü**, Akçağ Yay., 6. Baskı, Ankara, 1996, s. 323.

¹⁷ Kemal Gözler, **Anayasa Hukukunun Genel Teorisi**: Cilt III. 2011, s.474.

1) Hürriyet kavramı soyut olup, hak; hürriyetin somutta gerçekleştirilebilmesinin aracıdır ve hürriyetin sağlanması için hak, kişiye anayasa ve kanunlar ile tanınmış olan bir yetkidir¹⁸. Hak, hürriyetin uygulanması sırasında ortaya çıkar. Yani hürriyet bir haktır, hak ise hürriyetle gerçekleşir. Hürriyet kişinin toplum içerisinde sahip olduğu alandır ve hukuk düzeni tarafından yasaklanmamış olan hareketler hak olarak kabul edilir.¹⁹

2) Hürriyetlerin gerçekleşmesi, kişinin kendi fiili ile mümkündür. Devletin ya da başkalarının bir şey yapması gerekmez. Hakkın gerçekleşmesi içinse devletin ya da kişilerin bazı edimlerde bulunması gerekir. Hakkı meydana getiren fiil, kişinin kendi fiili olmayıp, başkalarının ya da devletin bir fiilidir. Bu bakımdan haklar negatif statü hakları ve pozitif statü hakları olarak ikiye ayrılmıştır. Yukarıda bahsedildiği gibi, devlet tarafından müdahale edilmeyen korunması gereken haklar negatif statü hakları olup örnek, kişi güvenliği hakkı, konut dokunulmazlığı hakkı gibi. Pozitif statü hakları ise bahsedildiği gibi hak sahiplerine devletten bir edimi yerine getirme isteğinde bulunabilme hakkı tanıyan haklar olup örneğin, konut hakkı, çalışma hakkı ve sağlık hakkı gibi.²⁰

III. TÜRK CEZA HUKUKUNDA TEHDİT SUÇU

Tehdit suçu, 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun "Özel Hükümler" başlıklı ikinci kitabının "Kişilere Karşı Suçlar"ı düzenleyen ikinci kısmının "Hürriyete Karşı Suçlar" başlığını taşıyan yedinci bölümde 106. Madde de aşağıda ki şekilde düzenlenmiştir. Madde metni düzenlemesinde;

“(1) Bir başkasını, kendisinin veya yakınının hayatına, vücut veya cinsel dokunulmazlığına yönelik bir saldırı gerçekleştireceğinden bahisle tehdit eden kişi altı aydan iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Malvarlığı itibarıyla büyük bir zarara uğratacağından veya sair bir kötülük edeceğinden bahisle tehditte ise, mağdurun şikâyeti üzerine, altı aya kadar hapis veya adli para cezasına hükmolunur.

(2) Tehdidin;

¹⁸Kemal Gözler, **Anayasa Hukukunun Genel Teorisi**: Cilt III. 2011, s.474.

¹⁹Hasan Tahsin Fendoğlu, **İnsan Hakları Hukuku**: Yetkin Yayınları, Ankara, 2017, s.8

²⁰Cengiz Derdman, **Anayasa Hukuku Temel Bilgiler**, Aktüel Yayınları, 2014, s.114.

a) Silahla,

b) Kişinin kendisini tanınmayacak bir hale koyması suretiyle, imzasız mektupla veya özel işaretlerle,

c) Birden fazla kişi tarafından birlikte,

d) Var olan veya var sayılan suç örgütlerinin oluşturdukları korkutucu güçten yararlanılarak,

İşlenmesi halinde, fail hakkında iki yıldan beş yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.

(3) Tehdit amacıyla kasten öldürme, kasten yaralama veya malvarlığına zarar verme suçunun işlenmesi halinde, ayrıca bu suçlardan dolayı ceza verilir” denilmiştir.

Buna göre; birinci fıkrada suçun temel şekli bakımından tehdidin yöneldiği hukuki değerlerin önemi esas alınmak suretiyle ikili bir ayrıma gidilmiştir. Hayata, vücut ve cinsel dokunulmazlığa yönelik tehditler ile malvarlığı ve diğer değerlere yönelik tehditler, hem muhakeme şartları hem de yaptırımları bakımından farklı olarak değerlendirilmiştir²¹.

Maddenin ikinci fıkrası, suçun daha ağır ceza verilmesini gerektiren nitelikli halleri düzenlemiştir. Üçüncü fıkrada ise, tehdit amacıyla kasten öldürme, kasten yaralama veya malvarlığına zarar verme suçlarının gerçekleştirilmesi halinde bu suçlardan dolayı da ayrıca cezaya hükmedileceği belirtilmiştir. Örneğin, failin asıl amacının mağduru tehdit etmek olduğu, fakat bunu gerçekleştirmek için önce mağdurun otomobilinin camlarını kırıp, lastiklerini bıçakla keserek aracının içine "bu işe bununla burada kalmayacak" yazılı bir not bırakması halinde bu olayda fail hem tehdit suçunu oluşturan söyleminden dolayı hem de mala zarar verme suçundan dolayı ayrı ayrı cezalandırılacaktır. Aynı şekilde fail, aralarında hasımlık bulunan mağduru gördüğü yerde tekme tokat dövdükten sonra "bir dahaki sefer elimden böyle kolay kurtulamayacaksın, seni öldüreceğim" diyerek, hem kasten yaralama suçundan hem de tehdit içeren eyleminden dolayı ayrı ayrı cezalandırılacaktır.

²¹ İlhan Üzülmöz, **Yeni Türk Ceza Kanunu'nun Hürriyete Karşı İşlenen Suçlar Sistemi Çerçevesinde Tehdit, Şantaj ve Cebir Kullanma Suçları**, Turhan Kitabevi, Ankara, 2007, s. 24.

TCK.106. madde ile tehdit fiili müstakil bir suç tipi olarak düzenlenmiştir. Buna göre tehdit fiili sonunda, üçüncü fıkrada belirtilen suçlardan başkaca bir suç meydana gelirse (zira bu durumda ayrıca bu suçlardan da ceza verilecektir) veya tehdit fiili başka bir suçun unsuru ya da nitelikli hali olursa; bu madde değil ilgili hüküm uygulanır. Örneğin; tehdit yoluyla siyasi hakların kullanılmasının engellenmesi suçunda korunan hukuki değer farklı olduğu için tehdit suçu gerçekleşse de, eğer suçun tamamlayıcı diğer unsurları gerçekleşmemişse artık “Siyasi hakların kullanılmasının engellenmesi suçuna teşebbüs” ten söz edilebilir²². Yargıtay Ceza Genel Kurulunun 2014/4-659 E.2017/432 K. Sayılı ilamında “TCK’nın 106. maddesinin 3. fıkrasında tehdit suçuyla ilgili özel bir içtima kuralına yer verilmiş, bu fıkraya ilişkin madde gerekçesinde; “...tehdit amacıyla kasten öldürme, kasten yaralama veya mala zarar verme suçunun gerçekleştirilmesi hâlinde, faile ayrıca bu meydana gelen suçlardan dolayı cezaya hükmedileceği, kişi tehdidinin ciddiliğini vurgulamak için, bir başkasını öldürmüş veya yaralamış ya da malına zarar vermiş olması halinde gerçek içtima hükümleri uygulanarak ayrıca bu suçlardan dolayı da cezaya hükmedilmeli” şeklinde açıklamalara yer verilmiştir.

Fail, tehdidin ciddiliğini göstermek için bir başkasını öldürebilir, yaralayabilir ya da malına zarar verebilir. Bu gibi durumlarda fail sadece gerçekleşen bu araç suçlardan değil, gerçek içtima hükümlerince hedef suç olan tehditten dolayı da cezalandırılacaktır²³. Örneğin; A, komşusu B’nin evini kendisine satmak üzere boşaltmasını istemektedir. Bu nedenle korkup kaçsın diye av tüfeğiyle evin duvarlarına ve pencerelerine ateş etmiştir. Bu durumda fail hem silahla tehdit suçundan, hem de mala zarar verme suçundan cezalandırılacaktır. Yine bir kimse, geceleyin mağduru korkutmak için evine ateş ettiğinde hem mala zarar verme, hem de silahla tehdit suçlarını işlemiş olacaktır. Aynı durum, tehdit amacıyla topuktan vurma olaylarında da uygulanacak, eylemin tehdit amacıyla gerçekleştirildiği ispat edilirse fail kasten yaralama suçunun yanı sıra silahla tehdit suçundan da cezalandırılacaktır²⁴”

²²Emine Ülker Tarhan, **Yeni Türk Ceza Yasasında Tehdit ve Hakaret Suçları**, Yetkin Yayınları, Ankara, 2007. S.21

²³Mehmet Emin Artuk, Ahmet Gökçen, Ahmet Caner Yenidünya, **Ceza Hukuku Özel Hükümler**, 12. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2012, s. 228.

²⁴Osman Yaşar, Hasan Tahsin Gökcan, Mustafa Artuç, **Yorumlu-Uygulamalı Türk Ceza Kanunu Madde 86-146**, Adalet Yayınevi, Ankara, 2014. S. 3580

belirtildiği üzere, tehdit suçunun başka suçlarla birlikte işlenmesi halinde kişi aynı zamanda vücut bulan bu suçlardan da ayrıca cezalandırılacaktır.

IV. TEHDİT SUÇUYLA KORUNAN HUKUKİ DEĞER

Kanun koyucunun tehdit suçunu düzenlenmesinin amacı, kişilerin toplumda korku ve endişe duygularından arınmış olarak güvenlik duygusu içerisinde rahatça hareket edebilmelerinin sağlanmasıdır. Tehdit, kişinin iç huzurunu ve güvenliğini bozmak suretiyle, karar ve hareket özgürlüğünü kısıtlanmasına neden olmaktadır. Bu şekilde düzenlenmiş olması nedeniyle, herkesin hukuk çerçevesinde sahip olduğu karar ve hareket özgürlüğünün korunması amaçlanmıştır²⁵. Mağdur, herhangi bir şart gerçekleşmeksizin bir saldırı ya da kötülükte bulunulacağı bildirilerek tedirgin edilmektedir. 5237 sayılı Kanununun 106.maddesinin gerekçesinde de tehdit suçu ile korunan hukuksal değer, kişilerin huzur ve sükûnu olduğu belirtilerek, kişilerde oluşabilecek bir güvensizlik duygusunun meydana gelmesini engellenmektedir.

Anılan madde düzenlemesiyle, insanın kendine özgü olan huzur ve sükûnuna karşı gerçekleştirilen saldırılar cezalandırılmış olmaktadır. Tehdidin bu madde ile korumak istediği esas değer, kişinin karar verme ve hareket etme hürriyetidir. Ayrıca Yargıtay İçtihadı Birleştirme Büyük Genel Kurulu'nun 1991/5 Esas,1993/1 Karar ve 18.1.1993 tarihli kararında yer alan karşı oy yazısında, tehdit suçu ile korumak istenilen menfaatinin, kişilerin iç huzuru ve ruh âleminin olduğu belirtilmiştir.

V. KARŞILAŞTIRMALI CEZA HUKUKUNDA TEHDİT SUÇLARI

Genel olarak kişinin iç huzurunu, güvenlik duygusunu bozarak onun karar veya hareket serbestisini tehlikeye sokan tehdit suçunu birçok kanun (örneğin, İsviçre CK. M. 180, "Hürriyet aleyhinde cinayet veya cünhalar"; Federal Alman CK. M. 241 ve Yunan CK. M.333, "Kişi hürriyetine karşı suçlar"; Brezilya Ck. M. 147, "Kişi hürriyeti aleyhinde cürümler",1974 Avusturya CK. M. 107, "Hürriyete karşı suçlar",1930 İtalyan CK. M. 162,ferdi hürriyet aleyhinde cürümler faslının " Ferdin ahlaki hürriyeti aleyhine cürümler" kısmı; 1889 İtalyan CK. M. 156 ve ETCK. M. 191,

²⁵İlhan Üzülmöz, *Yeni Türk Ceza Kanunu'nun Hürriyete Karşı İşlenen Suçlar Sistemi Çerçevesinde Tehdit, Şantaj ve Cebir Kullanma Suçları*, Turhan Kitabevi, Ankara, 2007, s. 65.

“Hürriyet aleyhinde işlenen cürümler” hürriyet aleyhine işlenen cürümlerden sayar. Ancak bazı kanunlar bu suçta, “Ferdin huzur ve şerefine karşı saldırılar” (Danimarka CK. M. 266), “Hürriyet ve huzur aleyhine suçlar” (İsveç CK. fasıl 4, m. 5), “ Kişi aleyhine cürüm ve cünhalar”(1810 Fransız CK. M. 105 vd.), “Kişi aleyhinde saldırılar” (1994 Fransız CK. m.222/17), “Kamu güvenliği aleyhine cürüm ve cünhalar” (1867 Belçika CK. m. 327, 330) veya “Kamu düzenini ihlal eden suçlar” (1938 Avusturya CK. M. 99) arasında yer alır²⁶.

Genel olarak tehdit, tehlike suçu niteliğine sahiptir. Bu açıdan bakıldığında, mağdurun iç huzurunun bozulması için kötülük bildiriminde bulunulacağı ve zarar verileceğinin bildirilmesi suçun meydana gelmesi için yeterli olup, ayrıca fiilin mağdur üzerinde etkisi olup olmadığı, başka bir deyişle onun karar veya hareket serbestisini bozup bozmaması önemli değildir²⁷.

Tehdit suçu, karşılaştırmalı ceza yasalarının hürriyete karşı suçlar kapsamında yaptırıma bağladığı bir suç tipi olarak karşımıza çıkmaktadır. Bunun neticesi olarak da tehdit suçu genellikle bireysel özgürlüklere karşı olan bir suç tipi olarak düzenlenmiştir.

1) ALMANYA HUKUKU

Alman Ceza Yasasının 241. Maddesinde tehdit suçu, tehdit başlığı adı altında düzenlenmiştir. Anılan düzenlemede “(1) Her kim bir kişiyi, onun veya bir yakını aleyhine bir cürüm gerçekleştireceğinden bahisle tehdit ederse, bir yıla kadar hapisle veya adli para cezası ile cezalandırılır”. (2) Her kim, doğru olmadığını bildiği halde, diğer bir insanın veya bir yakınının aleyhine bir cürmün gerçekleşmek üzere olduğunu uydurursa, aynı ceza ile cezalandırılır”²⁸. Alman hukukunda tehdidin konusunu, bir suçun yani bir haksızlığın gerçekleştirilmiş olması oluşturmaktadır. Haksızlığa maruz kalmak demek kişiler bakımından bir kötülüğe maruz kalınacağı anlamını taşımaktadır. Her haksızlık halinde bir suç meydana gelmeyecek olup, ancak

²⁶ Mehmet Emin Artuk, Ahmet Gökçen, Ahmet Caner Yenidünya, **Ceza Hukuku Özel Hükümler**, 12. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2012, s. 228.

²⁷R. Yılmaz Yazıcıoğlu, “Tehdit Suçu Üzerine”, **Yargıtay Dergisi**, C.: 19, S.: 3, Ankara, 1993, s. 236-237.

²⁸ Ali Rıza Çınar, **Tehdit Suçu**, 1. Baskı, Turhan Kitapevi, Ankara, 2002, s. 47.

gerçekleştirildiği takdirde suç teşkil edecek kötülük bildirimleri, anılan madde anlamında tehdit suçunu oluşturacaktır²⁹.

2) AVUSTURYA HUKUKU

Tehdit suçu, Avusturya Ceza Kanununda hürriyete karşı suçları düzenleyen 107. madde de yaptırım altına alınmıştır. Madde dört fıkradan oluşmakta olup, ilk fıkroda, “bir diğerini korkutmak ve huzursuz etmek için ciddi bir şekilde tehdit eden kişi, bir yıla kadar hapisle cezalandırılır” şeklinde belirtmiştir. İkinci fıkra, tehdit suçunun konusunu; ölüm, önemli bir sakatlık, göze çarpar bir deformasyon, kaçırmak, kundaklamak, atom enerjisi, iyon ışınları veya patlayıcı madde tehlikesi gibi hususların oluşturması halinde, cezasının üç yıla kadar hapis cezası olduğunu belirtmiştir. Üçüncü fıkroda ise tehdit fiili, tehdit edilen mağdurun ya da bir başka kimsenin intihar etmesine veya buna teşebbüsüne sebebiyet vermiş ise, suçun faili altı aydan beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılacaktır. Suçun; eşe, birinci dereceden yakınlarla, kardeşler veya evde birlikte yaşadıkları diğer kişilere karşı gerçekleştirilmesi halinde, suçun kovuşturmasına re’sen değil mağdurun şikâyet etmesi üzerine başlanılacaktır³⁰.

3) FRANSA HUKUKU

Tehdit suçu 1994 Fransız Ceza Kanununun 227-17 ile 222-18. maddelerinde 2. Kitabın 2. Kısmının. 2. Bölümünde 3. paragraf olarak düzenlenmiştir. Kanun koyucu, tehdidi, başka bir suçun ögesi ya da ağırlaştırıcı neden olması dışında, tek başına da cezalandırmaktadır. Fransız hukukunda 1810 tarihli eski Ceza Kanunu, başlangıçta sadece ölümle tehdidi esas almışken, 1863 değişikliği ile tehdit suçu, daha geniş kapsamda ele alınmıştır. Fransız hukukunda bir fiilin tehdit olarak nitelendirilebilmesi için, fiilin niteliği, sayısal unsuru ve tehdidin konusu şeklinde üç ögenin bir araya gelmesi gerekmektedir³¹.

²⁹ Üzülmöz, s.71

³⁰ Üzülmöz, s.73-74

³¹ Durmuş Tezcan, Mustafa Ruhan Erdem, Murat Önok, **5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu’na Göre Teorik ve Pratik Ceza Özel Hukuku**, 3. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2006, s. 248-249.

4) İSVİÇRE HUKUKU

Tehdit suçu, İsviçre Ceza Yasasının ikinci kitabın “Hürriyet Aleyhine Cürüm ve Cünhalar” başlıklı 4.kısımında düzenlenmiştir. Söz konusu tehdit suçunun düzenlendiği İsviçre Ceza Yasasının 180. maddesi ; ağır bir tehditle bir başkasının endişeye veya korkuya kapılmasına neden olan kişi, mağdurun şikayeti ³² üzerine hapis ya da adli para cezası ile cezalandırılacaktır. Maddenin ikinci fıkrası ise, tehdit suçunun belirli kişilere karşı işlenmesi halinde, örneğin tehdit suçunun eşe karşı evliliğin devamı sırasında ya da boşanma aşamasından itibaren bir yıl içerisinde gerçekleştirilmesi halinde, re’sen kovuşturmaya başlanacağını öngörülmüştür.

5) İTALYA HUKUKU

1889 Zanardelli Ceza yasasının 156. maddesinde tehdit suçu düzenlenmiştir. Bugünkü İtalyan Ceza Yasasında ise, yine “kişi özgürlüğüne karşı cürümler” başlıklı faslında, 612. Maddesinde düzenlenmiştir. Fakat 1889 tarihli İtalya Ceza yasası ağır, çok ağır ve basit tehdit olmak üzere üç tip tehdit öngörürken 1930 tarihli Rocco Yasası, ağır ve hafif tehdit olmak üzere iki tip tehdidi öngörmüştür³³.

6) POLONYA HUKUKU

Tehdit suçu, 1996 tarihli Ceza Kanununun 190. maddesinde düzenlenmiştir. Anılan madde düzenlemesinde; her kim diğer bir şahsı, kendisinin veya bir yakınının zararına bir suç gerçekleştireceğini belirterek tehdit eder ve bunun üzerine tehdit edilende fiilin gerçekleştirileceği konusunda bir korkuya neden olursa, mağdurun şikâyeti üzerine, fail hakkında seçenek yaptırım olarak düzenlenmiş olan para, özgürlüğü sınırlama veya iki yıla kadar hapis cezasından biri verilecektir ³⁴.

7) RUSYA HUKUKU

Rus Ceza yasasında (1996) tehdit suçu doğrudan “Hürriyete karşı işlenen suçlar” arasında değil de, 16. bölümünde düzenlenmiş olan “Yaşama ve sağlığa karşı

³² Üzülmez, s. 47.

³³ Çınar, s. 48.

³⁴ Üzülmez, s.71.

suçlar” başlığı adı altında 119. madde de yaptırım altına alınmıştır. Bu madde ile; bir kişinin öldürmekle ya da sağlığına zarar vermekle tehdit edilmesi halinde eğer kişinin bu tehdidin gerçekleştirilmesinden korkmasını gerektiren sebepler varsa, o zaman fail hakkında seçenek yaptırımlardan iki yıla kadar hürriyetin sınırlanması, altı aya kadar hücre hapsi ya da iki yıla kadar hapis cezası verilecektir³⁵.

VI. SUÇUN ÖZEL GÖRÜNÜŞ ŞEKİLLERİ

1) TEŞEBBÜS

Teşebbüs, 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu’nun 35/1 maddesinde “*Kişi işlemeyi kastettiği bir suçu elverişli hareketlerle doğrudan doğruya icraya bağlayıp da elinde olmayan nedenlerle tamamlayamaz ise teşebbüsten dolayı sorumlu tutulur*” düzenlenmiştir. 765 sayılı TCK’da düzenlenen tam ve eksik teşebbüs ayrımına son verilmiştir. Teşebbüse ilişkin hükümlerin uygulanabilmesi için suçun yasal tanımında yer alan unsurları içeren eylemin icrasına elverişli hareketlerle başlanılmış olmalı fakat failin elinde olmayan sebeplerle gerçekleştirilmek istenilen sonuç gerçekleştirilememelidir.

Kanunda düzenlenen genel kurallar, tehdit suçuna teşebbüs açısından da aynen geçerlidir. Tehdit suçunun meydana gelmesi için bir neticenin gerçekleşmiş olması kanunda aranmadığı için, tehdit teşkil eden hareketlerin tamamlanması ile suç oluşur³⁶. Tehdit suçu, tehlike suçu olduğu için bu suç teşebbüse elverişli değildir³⁷. Eylemden dolayı mağdurun etkilenmiş olması, iç huzurunun bozulması, irade hürriyetinin etkilenmiş olması gerekmeksizin, sadece sonucu meydana getirecek objektif elverişli hareketlerin yapılmış olmasıyla suç tamamlanır³⁸. Aynı zamanda “*salt hareket*” suçudur. Suçun oluşması için failin bundan bir sonuç alıp almaması önemli olmayıp, zarar tehlikesi doğuran eylemin mağdura bildirilmiş olması yeterlidir. Söze veya davranışa dayalı tehdit eylemlerinde, sözün söylendiği anda, mimik ya da hareket-jest şeklinde gerçekleştirilmesi halinde ise bunun mağdurca anlaşıldığı ve

³⁵Üzülmez, s.41

³⁶ Mehmet Emin Artuk, Ahmet Gökcen, Ahmet Caner Yenidünya, **Ceza Hukuku Özel Hükümler**, 12. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2012, s.299.

³⁷ Sözüer, s.143.

³⁸ Üzülmez, s.123.

algılandığı anda suçun tamamlanmış olduğu kabul edilir. Hatta söze dayalı tehdit eyleminde kişi cümlesini tamamlamamış olsa bile olayın özelliğine göre meydana gelen davranışlarla bir bütünlük sağlandığı anda suç tamamlanmış kabul edilebilir. Kavga sırasında failin mağdura “*kafanı gözünü...*” sözlerini söylemesi durumunda, cümlesi tam olarak tamamlanmamış ise de, davranış ile bu eylem birlikte değerlendirildiğinde suç tamamlanmış sayılacaktır. Bu şekilde gerçekleştirilen eylemler, teşebbüse müsait değildir.

Tehdit suçu prensip itibariyle teşebbüse müsait değildir. Ancak doktrinde; sözel ve davranışsal nitelikte olmayıp, mektup, resim, ileti gibi özel işaretler ya da semboller yoluyla bir ön hazırlık yapmayı gerektiren eylemlerde, teşebbüsün varlığının tartışılabileceği, tehdit suçunun bazı nitelikli hallerinde icra hareketlerinin bölünmesinin mümkün olacağı, bu nedenle eksik teşebbüs olabileceği, örneğin tehdit içeren bir mektubun faile gönderildikten sonra, daha mektup mağdura ulaşmadan failin buna engel olarak mağdura ulaşmasını engellemesi halinde eylemin eksik teşebbüs derecesinde kalacağı³⁹ savunulmaktadır⁴⁰.

Ancak uygulamada ve kanunda düzenlenmesi bakımından bu görüşe katılmak mümkün değildir. Çünkü hem mağdurun yüzüne karşı hem de yokluğunda gerçekleştirilen tehdit suçunda, hareket ile sonucu birbirinden ayırmak mümkün olmayıp, hareket gerçekleştirildiği anda suç tamamlanacaktır. Tehdit fiili ister mağdurun gıyabında yapılmış olsun ister mektupla mağdura bildirilmiş olsun, suç mağdurun bu fiili öğrendiği an tamamlanmıştır. Ancak mağdur tarafından öğrenilemeyen, eline veya bilgisine ulaşmayan tehdit içeren sözlerin teşebbüs açısından değerlendirilmesi mümkün olmayıp, suçun oluşması için de yeterli olmayacaktır. Şöyle ki, tehdit içeren beyanın mağdur tarafından öğrenilmesi ve bunun da objektif ölçütler dâhilinde mağduru etkilemiş olması suçun oluşması için zorunludur⁴¹.

³⁹Sözür, s.143.

⁴⁰Yargıtay 2.CD. 29.03.2004 gün ve Esas No:2004/26954, Karar No: 2004/6378 sayılı kararı. Parlar, Hatipoğlu; Sulh Ceza Davaları, s. 128.

⁴¹ Ersan Şen, **Yeni Türk Ceza Kanunu Yorumu**, Cilt I, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2016. S. 419

2) İŞTİRAK

Tehdit suçuna iştirakin her hali mümkün olmakla birlikte, bu bakımdan genel düzenlemelerden farklı bir özellik içermez⁴².

Tehdit suçu “tek faille” işlenebilir nitelikteki suçlardan sayılır. Ancak fail, suçu tek başına gerçekleştirebileceği gibi, birlikte bir suç işleme kararının icrası kapsamında birden fazla kişi ile birlikte de gerçekleştirilebilir. Önemli olan aynı suç işleme kararının icrası altında toplanmaları ve birlikte gerçekleştirme ortak iradesini ortaya koymaları, bir dayanışma içerisinde olmalarıdır. Suça katılanların suç yerinde beraber olmaları gerekmez. Suça katılma konusundaki iradelerini, maddi ya da manevi destek vermek, yardım etmek şeklinde ortaya koyabilirler. Kanun koyucu, tehdit suçunun birden fazla kişi tarafından birlikte gerçekleştirilmesi halinde, eylemin mağdur üzerinde yaratacağı etkinin ağırlığını dikkate aldığı için, suçun birden fazla kişi ile birlikte işlenmesini nitelikli hal olarak düzenlemiştir⁴³.

Yargıtay 4. Ceza Dairesinin 2016/18428 E., 2017/990 K. Sayılı ilamında belirtildiği üzere “.... ‘Tehdidin; c) Birden fazla kişi tarafından birlikte gerçekleştirilmesi durumunda, fail hakkında verilecek ceza iki yıldan beş yıla kadar hapis cezasıdır.’ hükmünü içermektedir. TCK 106/2-c maddesinde yazılı suçun birden fazla kişiyle işlenmesi halinde, sanıkların daha önceden fikir ve irade birliği içinde ve birlikte tehdit kastıyla hareket etmeleri gerekmektedir. Bu durumda bir yandan mağdura yönelik tehdidin yoğunluğu artarken diğer yandan mağdurun kendini savunma olanağının ortadan kalkması nedeniyle kanun koyucu tarafından suçun cezasını ağırlaştırıcı hal olarak kabul etmiştir. Madde de geçen birden fazla kişi teriminden anlaşılması gereken iki veya daha fazla kişidir. Bu cezayı ağırlaştırıcı halin uygulanması için birden fazla kişinin suçun icrai hareketlerini müşterek fail olarak sorumluluğu gerektirecek şekilde gerçekleştirmesi gerekmektedir. Suçu birlikte işleme ifadesi her iki failin suça asli olarak katılmasını birlikte olmanın yarattığı korkutuculuk gücünü mağdura yansıtmış olmaları gerekir. Yüze karşı tehditte birlikteliğin gerçekleşmesi için her iki failin bizzat suç yerinde olması ve birlikte hareket etmeleri gerekmektedir. Bu açıklamalar çerçevesinde maddi olayda, katılan

⁴²Sözür, s.144.

⁴³Üzülmüş, s.170.

sanık Rifat Değirmenci'nin olay günü saat:19.30 sıralarında yanında arkadaşı tanık Emine Kaplan ve çocukları olduğu halde Forum Çamlık AVM'yi gezmek amacıyla sevk ve idaresindeki 20 FV 725 plakalı araç ile Mehmetçik mahallesi 2555 sokak N.1K.1 sayılı yerdeki binanın önüne gelerek park ettiği, araçtan çıktığında park ettiği binada oturan sanık Sadık Ceylanlar ile yanındaki katılan sanık Cahit Çiftçi'nin aracı bulunduğu yerden kaldırması için uyarıda buldukları, bu nedenle aralarında tartışma çıktığı, tartışma sırasında sanıklar Sadık ve Cahit'in katılan sanık Rifat'a küfür edip tartakladıkları, Rifat'ın raporda belirtilen şekilde yaralandığı, ayrıca kavga sırasında “ leşini yere sereriz köpeklere yem olursun seni geberteceğiz” şeklinde sözler sarf ederek birlikte Rifat'ı tehdit ettikleri, bu suretle sanıkların üzerine atılı suçları işledikleri tanık Emine Kaplan'ın aşamalarda anlatımları, rapor bulguları ve bu anlatım ve raporlara uygun düşen sanık savunmaları ve dosya kapsamındaki delillerden anlaşıldığından sanıkların üzerine atılı bulunan suçları işlediği dosya kapsamından anlaşıldığı, her iki sanığın fikir ve eylem birliği içinde hakaret ederek tehdit suçunu işlediği, her iki sanığın suçun icrai hareketlerini gerçekleştirdiği, kaldı ki, sanıkların birinin tehdit suçu işlemesi ve diğer sanığın onun yanında korkutucu güç olarak bulunmasının suçu oluşması için yeterli olduğu, diğer sanığın, herhangi bir şekilde tehdit içeren söz sarf etmesi ya da etmemesinin bir öneminin bulunmadığı ve suçun önceden anlaşmayı gerektiren bir nitelikte olmayıp o anda kendiliğinden gelişen ve sonuçlanan bir olay olduğu, ayrıca meydana gelen sözlü tartışma sonrasında her iki sanığın birlikte katılan sanık Rifat'a etkili eylemde bulunarak yaralama suçunu işlediklerinin anlaşılması karşısında, Yüksek Dairece verilen sanıklar hakkında, "bu sözleri kimin söylediğinin tespit edilmesi ve diğer sanığın bu eyleme ne şekilde iştirak ettiğinin ve iştirak iradesi olup olmadığının yöntemince tartışılmadan yetersiz gerekçeyle hüküm kurulması usul ve yasaya aykırı görüldüğünden bozmayı gerektirmiştir” tehdit suçunun, şartların oluşması halinde somut olay değerlendirilerek iştirak halinde işlenebileceği açıkça öngörülmüştür.

Genel kurallarda düzenlendiği gibi, failin mağdurdan gerçekleştirmesini veya gerçekleştirmemesini istediği davranış ayrıca başka bir suçu meydana getiriyorsa, aynı

zamanda bu suçtan dolayı da faili ayrıca cezalandırmak mümkündür ⁴⁴. Fail amacına ulaşmak için, karar vermek olanağına sahip bulunmayan ve olayda hareketi kasıtlı olmayan yani çocuk veya akıl hastası olan kişileri kullanabilir. Örneğin, çocuk veya akıl hastası olan kişileri, üzerlerinde cebir kullanmak suretiyle suçun işlenmesi için araç olarak kullanması hali ⁴⁵. Bu şekilde suçu gerçekleştirme eylem ve iradesine sahip olmayan kimselerin tehdit suçunu oluşturacak eylemi yapmasına karar veren kişi, bu suça azmettirmekten sorumlu olacaktır. Yargıtay 4.Ceza Dairesi'nin 14.11.1979 tarihli 6677/6701 sayılı kararında “1964 doğumlu olan 27.6.1978 tarihinde işlediği tehditle mektup yazma suçunun farik ve mümeyyizi olduğu hükümet tabipliğinin 8.3.1979 tarihli raporundan anlaşılan sanık S.Ö.in, diğer sanık R.nin okur yazar olmamasından dolayı onun ağzından müdahile hitaben suç konusu tehdit mektubunu yazarak ve bu mektubu postaya atarak yardım ve müzaherette bulunmak suretiyle, asli fail durumundaki R.nin suçuna katıldığı sabit olduğu halde, suç kastının mevcut olmadığından bahisle” bu şekilde tehdit suçuna iştirakin mümkün olduğunu belirtmiştir.

3) İÇTİMA

İçtimadan söz edebilmek için, öncelikle birden çok suçun bir arada olması gerekir. Tehdit suçu tek olarak meydana gelebileceği gibi, başka suçların bir araya gelmesi ile de işlenebilir ⁴⁶. Ceza hukukunda asıl olan kaç eylem varsa o kadar cezanın verilmesidir. Türk Ceza Kanunu'nda içtima değişik şekillerde düzenlenmiş olup, kendini bileşik suç, zincirleme suç ve fikri içtima şeklinde gösterir. Bu nedenle içtima konusunu, bu ayrıma göre ele almak gerekir.

a) Bileşik suç

TCK'nın 42. maddesinde düzenlenmiş olup, “biri diğerinin unsurunu veya ağırlaştırıcı nedenini oluşturması dolayısıyla tek fiil sayılan suça bileşik suç denir. Bu tür suçlarda içtima hükümleri uygulanmaz” şekilde tanımlanmıştır. Tanımdan da anlaşılacağı üzere, TCK 106. madde de belirtildiği gibi tehdit suçu bizzat mağduru

⁴⁴ Durmuş Tezcan, Mustafa Ruhan Erdem, Rıfat Murat Önok, **Teorik ve Pratik Ceza Özel Hukuku**, 9. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2013, s.49-50

⁴⁵ Erol Cihan, **Cebir Kullanma Cürmü**, Fakülteler Matbaası, İstanbul, 1978, s. 195.

⁴⁶ Tarhan, s.61.

korkutmak, huzurunu ve sükûnunu bozmak ve irade serbestisini kaldırmak şeklinde müstakil olarak gerçekleştirilebileceği gibi, başka bir amaca ulaşmak için araç olarak da kullanılabilir.

Tehdidin, başka bir suçun unsurunu (örneğin yağma suçunda, tehdit eylemi suçun unsuru olarak düzenlenmiştir.) ya da nitelikli halini (örneğin, TCK 109. Madde de düzenlenen kişiyi hürriyetinden yoksun kılma suçunda, tehdit fiili suçun ağırlaştırıcı nedeni olarak düzenlenmiştir. Aynı şekilde TCK 116. madde de düzenlenen konut dokunulmazlığının ihlali suçunda da tehdit fiili suçun unsuru değil ağırlaştırıcı nedeni olarak düzenlenmiştir.) oluşturduğu hallerde bileşik suç konusu olacak ve fail tehdit suçundan dolayı ayrıca cezalandırılmayacaktır. Başka bir deyişle, tehdit eyleminin başka bir suçunun unsuru ya da ağırlaştırıcı nedenini oluşturması halinde artık gerçek içtima kuralları uygulanamaz. Ancak tehdit suçu ile bileşik suç ilişkisinden bağımsız olarak ayrıca başka suçların gerçekleşmesi halinde, olayın oluş şekli değerlendirilmek suretiyle gerçek içtima hükümlerinin uygulanması mümkün olacaktır ⁴⁷.

b) Zincirleme suç

Tehdit suçu, zincirleme suç şeklinde de gerçekleştirilebilir ⁴⁸. Zincirleme suça göre fail, aynı suç işleme kararının icrası kapsamında, aynı eylemi birden fazla kişiye karşı değişik zamanlarda gerçekleştirmesi halinde, gerçekleştirmiş olduğu tehdit suçundan dolayı tek ceza alacak ancak bu ceza TCK 43/1. madde gereğince, belirtilen oranlarda arttırılacaktır.

5237 sayılı TCK'nın 43. maddesi:

“(1) Bir suç işleme icrası kapsamında değişik zamanlarda bir kişiye karşı aynı suçun birden fazla işlenmesi durumunda, bir cezaya hükmedilir. Ancak bu ceza dörtte birinden dörtte üçüne kadar artırılır. Bir suçun temel şekli ile daha ağır veya daha az cezaya gerektiren nitelikli şekli, aynı suç sayılır. Mağduru belli bir kişi olmayan suçlarda da bu fıkra hükmü uygulanır.

⁴⁷ Üzülmez, s.26.

⁴⁸ Sözüer, s.143.

(2) Aynı suçun birden fazla kişiye karşı tek bir fülle işlenmesi durumunda da birinci fıkra bölümü uygulanır.

(3) Kasten öldürme, kasten yaralama, işkence ve yağma suçlarında bu madde hükümleri uygulanmaz” zincirleme suç düzenlemiştir.

Bu tanıma göre, tehdit eylemi aynı mağdura karşı farklı zamanlarda birden fazla gerçekleştirilebilir. Bu durumda teselsül kuralı gereği tehdit eylemi tek bir suç olarak kabul edilir. Suçun basit hali ile nitelikli halleri birlikte zincirleme suç şeklinde işlenmiş ise, bu durumda suçun cezasında artırım suçun nitelikli işlenmiş haline göre belirlenmiş ceza üzerinden yapılacaktır. Örneğin; mağdur bıçakla tehdit ettikten sonra bir yakını aracılığıyla haber gönderilerek öldürüleceğinin bildirilmesi halinde, artık cezanın nitelikli hali olan silahla tehdit eylemine göre belirlenmesi ve bu belirlenen temel ceza üzerinden 43. madde gereğince artırım yapılması gerekmektedir. Mağdurların aynı kişiler olmayıp, eylemlerin her zaman olmaması halinde teselsülün uygulanması mümkün değildir⁴⁹. Aynı zamanda eylem, aynı anda birden fazla farklı kişiye karşı yöneltildiğinde de eylem tek suç olarak kabul edilecektir. Yeni kanunda düzenlemenin bu şekilde olmasına karşın, 765 sayılı Kanun ve ilişkin Yargıtay’ın yerleşik uygulamaları tam aksi görüşte olup, eylemin birden fazla kişiye yöneltilmesi halinde, mağdur sayısı kadar suçun oluştuğu kabul ediliyordu⁵⁰. Ancak uygulamada yaşanan bu tereddütler nedeniyle, TCK’nın 43/2. fıkrası bu tereddütleri ortadan kaldırmak için düzenlenmiştir. Kanun maddesinin gerekçesinde de bu husus “...Maddenin ikinci fıkrasında, suçun bir fülle birden fazla kişiye karşı işlenmesi halinde, sorumluluğun nasıl olacağı konusunda bir içtima hükmüne yer verilmiştir. Bu hükmün amacı, uygulamada karşılaşılan çelişkinin önüne geçmektir. Örneğin; bir sözle birden fazla kişiye karşı failin sövmesi halinde, her mağdur açısından ayrı ayrı sövme suçunun oluşmayacağı, sadece bir sövme suçunun oluşacağı ancak bu durumda da failin cezasının 1. Fıkra da belirtilen oranlarda arttırılacağı” şeklinde açıklanmıştır. Açıklanan bu örneği, tehdit fiiline de uygulamak mümkündür. Kanun koyucunun burada ulaşmak istediği amaç, bu konudaki tartışmalara son vermek ve “birden fazla

⁴⁹ Tarhan, s.64.

⁵⁰ Üzülmez, s.123-128.

kişiyi karşı aynı anda işlenen eylemlerin suç sayılması gerektiği olgusunu” kuşkuyla yer bırakmayacak şekilde ortaya koymaktır ⁵¹.

c) Fikri içtima

Fikri içtima TCK 44. maddede “*işlediği bir fiil ile birden fazla farklı suçun oluşmasına sebebiyet veren kişi, bunlardan en ağır cezayı gerektiren suçtan dolayı cezalandırılır*” düzenlenmiştir. Fikri içtima halinde kişi gerçekleştirmiş olduğu tek bir eylemi ile birden fazla suçun oluşmasına sebep verebilir. Bu durumda fail “*non bis in idem*” kuralı gereğince bu fiilinden dolayı ancak bir kez cezalandırılır.

Fiilin tek bir fiili ile birden fazla farklı suçun oluşumuna neden olması halinde fail ortaya çıkan bu suçlardan hangisinin cezası daha ağırsa o suçtan cezalandırılır. Yargıtay 4. Ceza Dairesinin : 2016/14500 E.2018/5319K. Sayılı ilamında “*Sanığın, aralarındaki anlaşmazlık nedeniyle silahı mağdura doğrultması ve "ölümün benim elimden olacak" diyerek yere doğru ateş etmesi eylemlerinden ötürü TCK'nun 44. maddesinde düzenlenen fikri içtima hükmü uyarınca en ağır cezayı gerektiren silahla tehdit suçundan hükümlülük kararı verilmesi gerekirken, ayrıca TCK'nun 170/1-c maddesindeki genel güvenliğin kasten tehlikeye sokulması suçundan da mahkumiyet hükmü kurulması BOZMAYI gerektirmiştir.*” sanığın fikri içtima kuralı gereğince en ağır cezadan cezalandırılması gerektiği belirtilmiştir.

Failin kullandığı sözlerle hem tehdit hem de sövme suçunu işlemesi durumunda cezalar içtima ettirilerek fail her bir eyleminden dolayı gerçek içtima hükümlerine göre ayrı ayrı cezalandırılacaktır. Örneğin, “*Sanık çarşıda gördüğü arkadaşına(katılana) yaklaşarak, aralarında hiçbir sıkıntı olmamasına, kendisini bir olaydan dolayı başka bir arkadaşına şikâyet ettirdiğini düşünerek “namusuz, şerefsiz adam beni şikâyet ettin” diyerek hakaret ettikten sonra “sana yapacağımı biliyorum, gözüüm hep üstünde “diyerek tehdit etmiştir. Bu sözlerin aynı anda ve arka arkaya söylenmiş olması, bu eylemlerin ayrı suç teşkil etmelerine engel değildir*”. Yargıtay

⁵¹ Tarhan, s.64-65.

belirtilen örnekte olduğu gibi, sanığın mağduru telefonla arayarak hem tehdit etmesi hem de ana avrat küfretmesi nedeniyle iki ayrı suçun oluştuğunu kabul etmiştir⁵².

İçtima konusunda çözülmesi gereken bir sorunda, eylemin tehdidin konusunu oluşturan hukuki değerlerin bizzat üstünde gerçekleştirilmesi halinde nasıl hareket edilmesi gerekeceğidir. Tehdidin konusunu oluşturan hukuki değere yönelik saldırının, tehdidin ciddiyetini göstermek amacıyla gerçekleştirilmesi halinde nasıl hareket edilmesi gerektiği eski kanunda tartışmalıydı⁵³. Uygulamada failin mağduru tehdit ederken kullanmış olduğu sözleri fiilen gerçekleştirmesi halinde sadece meydana gelen suçtan sorumlu olacağı, tehdit suçundan ayrıca sorumlu olmayacağı, hükmün sadece meydana gelen suçtan kurulacağı kabul edilmekteydi⁵⁴. Örneğin Yargıtay 6. Ceza Dairesi'nin, 28.6.1983 tarih ve 4467/5973 sayılı kararında belirtildiği üzere failin mağdura karşı “*şimdi seni keseceğim*” dedikten hemen sonra mağduru yaralaması halinde, sadece yaralama suçundan dolayı cezalandırılacağı, ayrıca faile tehdit suçundan ceza verilmeyeceği belirtilmiştir.

Yeni Kanunda ise 106. maddenin 3. fıkrasında tehdidin konusunun gerçekleştirildiği hallerde nasıl hareket edilmesi gerektiği açık bir şekilde düzenlenmiştir. Buna göre; eğer fail tehdit amacıyla kasten öldürme, kasten yaralama veya malvarlığına zarar verme suçlarını işlerse, hem tehdit suçundan hemde meydana gelen bu suçlardan dolayı ayrı ayrı sorumlu olacaktır. Kanun koyucu bu düzenlemeyle, failin tehdidinin ciddiyetini göstermek için tehdidin konusunu oluşturan saldırıları mağdur üzerinde gerçekleştirmiş olmasını artık suçların içtima hükümlerine göre değil, gerçek içtima hükümlerine göre çözülmesi gerektiğini düzenlemiştir. Artık bu düzenleme ile, kişinin tehdidinin ciddiliğini göstermek için başkasını öldürmesi, yaralaması, malına zarar vermesi halinde, sadece gerçekleşen bu suçlardan değil, ayrıca tehdit suçundan da cezalandırılacağını belirtmiştir⁵⁵.

⁵² Mehmet Görgün, **Uygulamada Ağır Ceza Davaları**, Ankara, 1996. S.65

⁵³ Üzülmöz, S.123.

⁵⁴Sözür, S.143.

⁵⁵Artuk, Gökçen, Yenidünya, s.340.

VII. TEHDİT SUÇUNUN DİĞER BENZER SUÇLARDAN FARKLARI

1) ŞANTAJ SUÇU

Failin, bir kimseyi bir şeyi yapmaya ya da yapmamaya zorlanmasının özel hali olarak ortaya çıkan şantaj suçu TCK'nın özel hükümler başlıklı ikinci kitabında, hürriyete karşı suçların düzenlendiği yedinci bölümde, kanunun 107. maddesinde şöyle düzenlenmiştir:

“(1) Hakkı olan veya yükümlü olduğu bir şeyi yapacağından veya yapmayacağından bahisle, bir kimseyi kanuna aykırı veya yükümlü olmadığı bir şeyi yapmaya veya yapmamaya ya da haksız çıkar sağlamaya zorlayan kişi, bir yıldan üç yıla kadar hapis ve beşbin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır.

Kendisine veya başkasına yarar sağlamak maksadıyla bir kişinin şeref veya saygınlığına zarar verecek nitelikteki hususların açıklanacağı veya isnat edileceği tehdidinde bulunulması halinde birinci fıkraya göre cezaya hükmolunur”.

Şantaj suçunun ikinci ekinin düzenlendiği 107. maddenin 2. fıkrası 29.06.2005 tarih ve 5377 sayılı yasanın 14. maddesi ile yasaya ilave edilmiştir.

Şantaj suçunun oluşması için, bir kişinin bir şeyi yapmaya veya yapmamaya başkası tarafından zorlanması gerekmektedir. Şantaj suçu, tehdidin özel bir biçimi olarak kanunda yer almıştır. Tehditte, mağdura ait hukuksal değerlere yönelik doğrudan bir saldırı gerçekleştirileceği, zarar verileceği veya kötülük yapılacağı beyanı söz konusu iken; şantajda, mağduru kanuna aykırı veya yapmakla yükümlü olmadığı bir şeyi yapmaya veya yapmamaya veya haksız bir menfaat sağlamaya zorlanması için madde de belirtilen şekillerde tehdit edilmesi durumu söz konusudur.

5237 sayılı Kanunda düzenlenen şantaj suçu, 765 sayılı TCK'nın 188. maddesinde düzenlenen “şartlı tehdit” suçunun bazı unsurları ve 192.madde de düzenlenen“ Tehdit yoluyla menfaat sağlama” suçunun bazı unsurlarının birleşmesi ile meydana gelmiştir.

Şantaj suçunda fail, hakkı olan veya yükümlü olduğu bir şeyi yapacağından veya yapmayacağından bahisle mağdurun belli bir şekilde hareket etmesini sağlamaya çalışmaktadır. Bu şekilde şantaj ile tehdit suçunun farkı; tehdide haksız olarak doğrudan mağdurun kişisel değerlerine yönelik bir saldırıda bulunulacağı veya herhangi bir kötülük yapılacağından bahisle bir zorlama söz konusu olmasıdır⁵⁶.

Madde gerekçesinde; “*Kişinin, suç işlemiş olan bir kimseyi ihbar edeceğinden bahisle, kendisine bir menfaat temin etmeye zorlaması hâlinde, şantaj suçu oluşur. Yani bu şekilde işlenmiş olan bir suçu ihbar etmek, kişiler açısından hem bir haktır hem de bir yükümlülüktür. Aynı şekilde, bir gazetecinin, bir siyasî şahsiyeti, kendisine muayyen miktar para vermesi halinde, hakkında ileri sürülen yolsuzluk iddialarını haber yapmayacağını bildirerek kendisine bir, menfaat teminine zorlaması hâli de bu suça örnektir.*” suçun nasıl oluştuğu ifade edilmiştir.

Tehdit fiili, eğer TCK’nın 107. maddesinde düzenlenen şekilde gerçekleştirilmişse, artık tehdit değil şantaj suçu olarak değerlendirilecektir. Bu şekilde yapılan düzenleme ile, aynı maddenin 2. fıkrasında ve özellikle 106. madde de suçun temel şeklinde korunan değerler arasında “*şeref ve haysiyet*” ten bahsedilmemiş olması nedeniyle doğacak boşluk kısmen de olsa bu şekilde giderilmiş olacaktır⁵⁷. Yargıtay 4. Ceza Dairesinin 2009/6231 E.2009/8686 K. Sayılı ilamında , “*Sanığın tehdit suçunu, katılanın cep telefonuna gönderdiği mesajlarda yer alan “kızınla konuşmak istiyorum, konuşturmazsan (izin vermezsen) sabah kalktığın zaman bütün duvarlarda kızının çıplak resimlerini görünce senin halini görmek isterim asıl rezil olmak nasıl göreceksin... o zaman rezillik nedir anlarsın, sabah dışarı çıkmaya yüzün bile olmayacak, cevabını bekliyorum” biçimindeki sözlerle işlediğinin iddia edilmesi karşısında, eylemlerin, TCK. ’nın 107.maddesine 5377 sayılı Yasa ile eklenen 2.fıkrası hükmü kapsamındaki şantaj suçunu oluşturabileceği ve kanıtları değerlendirmenin asliye ceza mahkemesinin görevine girdiği gözetilmeden, yargılamaya devam edilerek hüküm kurulması, yasaya aykırı olmakla, hükmün bozulmasına...*” şeklindeki tehdit içeren eylemlerin şantaj suçunu oluşturabileceğini belirtmiştir.

⁵⁶ Ali Kemal Yıldız, **Tehdit, Şantaj ve Cebir Suçları**, Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, 3(18), İstanbul, 2010, s.484.

⁵⁷Artuk, Gökçen, Yenidünya, s. 222.

Şantaj suçunun meydana gelebilmesi için mağdurun fail tarafından zorlanması yeterlidir. Mağdurun söz konusu zorlamanın etkisiyle istenilen şeyi yapması, suçun meydana gelmesi açısından da zaruri değildir. 5237 sayılı kanunun 106. maddesinde yer alan tehdit suçunda failin amacı mağduru tehdit etmek iken, şantaj suçunda ise tehdit bir nevi araç olarak kullanılmaktadır. Ayrıca, tehdit suçundaki fiiller hukuka aykırılık unsuru içermekteyken, şantaj suçunda hukuka aykırılık ögesi taşımayan fiillerle de mağdurun zor durumda bırakılması mümkündür⁵⁸. Örneğin, failin mağdurla beraber mağdurun rızası ile çektikleri görüntüleri içerir resimleri yayımlamakla mağduru tehdit etmesi gibi⁵⁹.

Şantaj suçunun ikinci şeklinin düzenlendiği 107. maddesinin 2. fıkrası bakımından ise söz konusu suç tehdit suçundan ayrıran bir başka unsurda failin menfaat sağlama amacıdır. Zira herhangi bir menfaat temin aracı olmaksızın failin mağduru “şeref ya da saygınlığına zarar verecek hususları açıklayacağı veya isnat edeceği” şeklinde tehdit etmesi TCK 106. maddesinde yer alan tehdit suçunu oluştururken, söz konusu fiili menfaat temini amacıyla işlemesi durumunda ise TCK’nın 107/2. maddesinde yer alan şantaj suçunu oluşturacaktır⁶⁰.

5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu’nun 111 inci maddesi, suçun tüzel kişiler tarafından gerçekleştirilmesi halinde nasıl değerlendirilmesi gerektiğini düzenlemiştir. Buna göre yararına haksız menfaat sağlanan tüzel kişiler hakkında, bunlara özgü güvenlik tedbirlerine hükümlenacaktır.

⁵⁸Üzülmez, s.134-136

⁵⁹ “Kilitbahir Köyü’nde küçük bir çevrede yaşayan ve başka birisiyle nişanlanma arifesinde olan katılanın sanıkla baş başa çekilmiş fotoğraflarının büyütülerek her yere asılmasının mağduru zor durumda bırakarak saygınlığına zarar verecek nitelikte olduğunun anlaşılması karşısında, şantaj suçunun oluşumuna ilişkin mahkemenin kabul, gerekçe ve takdirinde isabetsizlik görülmediğinden, temyiz davasının esaslan reddiyle hükmün onanmasına” **Yargıtay 2. CD. 28.04.2010 gün ve Esas No: 2007/81, Karar No: 2008/4 sayılı kararı**; Açıklamalı Kanun İçtihat Programı (Akip). Ankara: Adalet Yayınevi.

⁶⁰“Samığın açtığı boşanma davasına katılan eşinin karşı çıkmamasını sağlamak ve yasal istemlerini sınırlamak amacıyla çektiği telefon mesajlarında; “Bu işi ya efendi gibi konuşursun ya da mahkemeye...’ni şahit olarak getiririm” ve kafamı bozma, seni rezil ederim, ya her şeyini kabul et, ya da her şeyi göze al” gibi sözlerle katılanın şeref ve saygınlığına zarar verecek nitelikteki hususları açıklama veya isnat etmekle tehdit ederek, TCY. nın 107/2. Maddesinde yazılı şantaj suçunu işlediği gözetilmeden karar verilmesi “ **Yargıtay 4. CD. 28.04.2010 gün ve Esas No: 2008/11321, Karar No: 2010/8643 sayılı kararı**; Açıklamalı Kanun İçtihat Programı (Akip). Ankara: Adalet Yayınevi.

2) CEBİR SUÇU

5237 Sayılı TCK'nın 108. maddesinde cebir suçu, "(1) Bir şeyi yapması veya yapmaması ya da kendisinin yapmasına müsaade etmesi için bir kişiye karşı cebir kullanılması hâlinde, kasten yaralama suçundan verilecek ceza üçte birinden yarısına kadar artırılarak hükmolunur" şeklinde düzenlenmiştir.

Latince olarak karşılığı "viscompulsiva" olan cebir, kişi üzerinde fiziksel bir kuvvet kullanılarak, onun ya da 3. bir kişinin iradesi ve davranışları üzerinde zorlayıcı bir etki meydana getirilmesidir⁶¹.

Cebir, mağdurun direncini kırmaya yönelik, zorlayıcı etki yaratan her türlü davranıştır. Söz konusu davranış, mevcut bir direnmeyi kırmaya yönelik olabileceği gibi gelecekte oluşabilecek bir direnmeyi önceden engellemek amacıyla da gerçekleştirilmiş olabilir. Ayrıca söz konusu cebirin, mağdurun direncini kırmaya objektif olarak elverişli olması yeterlidir⁶². Örneğin, Yargıtay CGK. 15.11.1985 gün ve Esas No: 1985/6-231, Karar No: 1985/586 sayılı ilamında miras payından yoksun bırakmak amacıyla kardeşi ve eniştesinin mağdureye zorla parmak bastırmak suretiyle senet imzalatması cebir suçunu meydana getirir.

Cebir kullanma suçu, belirli bir irade tarafından belirlenmiş bir zorlamayı kullanma niyeti içermelidir⁶³. Cebir, karşısındaki kişiye karşı fiziki güç kullanarak hem onun hem de üçüncü bir kişinin iradesi ve davranışları üzerinde zorlayıcı bir etki meydana getirilmesidir. Cebir, aynı zamanda kasten yaralama suçunu da meydana getirmektedir. Fakat kasten yaralama suçundan farkı, kişiye belirli bir şeyi yapması ya

⁶¹Madde gerekçesinde; "Madde metninde cebir kullanma suçu tanımlanmıştır. Cebir kullanma suçu, aynı zamanda kasten yaralama suçunu oluşturmaktadır. Ancak, kasten yaralama suçundan farklı olarak, bir şeyi yapması veya yapmaması ya da bir şeyin yapılmasına müsaade etmesi için kişiye karşı cebir tatbik edilmektedir. Latince karşılığı "viscompulsiva" olan cebir, kişiye karşı fiziki güç kullanmak suretiyle, onun veya bir üçüncü kişinin iradesi ve davranışları üzerinde zecrî bir etki meydana getirilmesidir. Cebre maruz kalan kişi, bu fiziki gücün meydana getirdiği acının etkisiyle belli bir davranışta bulunmaya zorlanmaktadır. Cebir hâlinde kişi bir acı hissetmektedir ve bu acının etkisiyle belli bir davranışı gerçekleştirmeye zorlanmaktadır. Buna karşılık, tehdit hâlinde, kişi bir tecavüzün, kötülüğün ileride meydana geleceği bildirilerek korkutulmaktadır.

Bu düzenlemede, cebir kullanma suçuyla ilgili olarak öngörülen ceza, kasten yaralama suçundan dolayı verilecek cezanın belli bir oranda artırılmasından ibarettir.

⁶² Veli Özer Özbek, Mehmet Nihat Kanbur, Koray Doğan, Pınar Bacaksız, İlker Tepe, **Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler**, 3.Baskı, Seçkin Yayınları, Ankara, 2012, s. 382.

⁶³Cihan, s. 108.

da yapmaması ya da yapılmasını istediği bir şeyi yapmasına müsaade etmesi için cebir uygulanmaktadır. Bu nedenle cebir suçuna verilecek ceza, kasten yaralama suçundan dolayı verilecek olan cezanın belirli bir oranda arttırılması suretiyle belirlenir ⁶⁴. Suçun konusu, bireylerin bağımsız karar alma ve almış oldukları bu karara göre hareket etme özgürlükleridir. Yani kısaca irade özgürlüğüdür ⁶⁵.

Cebir kullanma suçunda faili fiili gerçekleştirmeye sevk eden amaç, kişiye bir şey yapması ya da yapmaması ya da yapılmasını istediği bir şeyi yapmasına müsaade etmesini sağlamak ve belli bir amaca ulaşmak için cebir uygulanmasıdır⁶⁶. Bu suçun tehdit suçundan farkı, cebir suçunda zorlama hemen kullanılmaktadır. Tehdit suçunda ise kötülüğün ileride meydana geleceği bildirilerek mağdur korkutulmaktadır. Tehditte mağdur ileride bir zarar verileceği, saldırı gerçekleştirileceği beyanıyla tedirgin edilmekte, korkutulmaktadır. Cebir suçunda ise, hali hazırda bir zarar verilmektedir⁶⁷.

Mağdurun üzerinde yapılan hareketin, failin vücut hareketi olması da şart değildir. Failden kaynaklanan başka bir hareket de olabilir. Mesela, failin mağdura elektrik akımı vermesi, bir köpeği mağdur üzerinde kışkırtması gibi ⁶⁸.

5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 111 inci maddesi, suçun tüzel kişiler tarafından gerçekleştirilmesi halinde nasıl değerlendirilmesi gerektiğini düzenlemiştir. Buna göre yararına haksız menfaat sağlanan tüzel kişiler hakkında, bunlara özgü güvenlik tedbirleri uygulanır ⁶⁹.

3) YAĞMA SUÇU

Yağma suçu, 5237 sayılı TCK'nın 148. maddesinde;

“ (1) *Bir başkasını, kendisinin veya yakınının hayatına, vücut veya cinsel dokunulmazlığına yönelik bir saldırı gerçekleştireceğinden ya da malvarlığı itibarıyla*

⁶⁴ Artuk, Gökçen, Yenidünya s.228.

⁶⁵ Nevzat Toroslu; **Ceza Hukuku Özel Kısım**, 7. Baskı, Savaş Yayınları, Ankara, 2013, s.72.

⁶⁶ Üzülmöz, S.182.

⁶⁷ Tarhan, S.67.

⁶⁸ Soyaslan; s. 254.

⁶⁹ Madde 111: Tehdit, şantaj, cebir veya kişiyi hürriyetinden yoksun kılma suçlarının işlenmesi sonucunda yararına haksız menfaat sağlanan tüzel kişiler hakkında bunlara özgü güvenlik tedbirlerine hükmolunur.

büyük bir zarara uğratacağından bahisle tehdit ederek veya cebir kullanarak, bir mali teslimeye veya malın alınmasına karşı koymamaya mecbur kılan kişi, altı yıldan on yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(2) Cebir veya tehdit kullanılarak mağdurun, kendisini veya başkasını borç altına sokabilecek bir senedi veya var olan bir senedin hükümsüz kaldığını açıklayan bir vesikayı vermeye, böyle bir senedin alınmasına karşı koymamaya, ilerde böyle bir senet hâline getirilebilecek bir kâğıdı imzalamaya veya var olan bir senedi imha etmeye veya imhasına karşı koymamaya mecbur edilmesi hâlinde de aynı ceza verilir.

(3) Mağdurun, herhangi bir vasıta ile kendisini bilmeyecek ve savunamayacak hâle getirilmesi de, yağma suçunda cebir sayılır.” düzenlenmiştir.

Yargıtay CGK. 04.05.2010 gün ve Esas No: 2010/6-63, Karar No: 2010/102 sayılı ilamında yağma suçu, cebir kullanma (TCK m. 108) veya tehdit (m. 106) ile hırsızlık (TCK m.141 vd.) suçlarının bir araya gelmesi neticesinde oluşan bir suçtur. Bu yönleriyle hukuksal konusu çok olan yağma suçu ile, hem hırsızlık suçunda olduğu gibi zilyetlik ve mülkiyet; hem de kişi özgürlüğü korunmaktadır. Burada cebir, malvarlığına karşı gerçekleştirilenlerde suçun sadece aracı olduğu için, yağma suçu malvarlığına karşı işlenen suçlar içinde yer almıştır⁷⁰. Tehditten söz edilebilmesi için failin bu kötülüğü gerçekleştirmek isteyip istememesi veya kötülüğün gerçekleştirilebilir olup olmaması önemli değildir. Önemli olan, mağdurun bunu bu şekilde algılayıp olmasıdır. Zilyedin mal üzerinde tasarruf olanağının ortadan kalktığı ana kadar cebir ve tehdide başvurulması durumunda yağma suçu meydana gelir⁷¹. Yağma suçunun oluşabilmesi için, kullanılan cebir veya tehditten dolayı mağdur ya

⁷⁰ Tezcan, Erdem, Önok, s. 567.

⁷¹ “Yakınanın olay günü yalnız başına yaya olarak yolda yürüdüğü esnada, hemzemin geçidinde ayakkabı boyacılığı yapan sanığın, yakınana “ Üç yıldır hapisteyim İzmir’e gideceğim para lazım bir sigara ver ayakkabımı boyayayım” dediği, yakınanın sigara kullanmadığını söylemesi üzerine bu kez, sanığın “ O zaman uzat ayakkabını bedavaya boyayayım” diyerek ani bir hareketle yakınanın ayakkabısına boya sürüp, mağdurun bunları sonlandırma amacıyla yeterli olduğunu ifade edip ayrılmak isteyince, sanığın ayakkabı boyama bedeli olarak 12 TL istediği, yakınanın korkarak cebinde bulunan 13 TL paradan 12 TL sini kendisine zarar verir düşüncesiyle verdiği, sanığın devamında yakınana “Bu olayı kimseye söyleme söylersen hapisten yeni çıktım seni öldürürüm” diyerek tehdit etmesi şeklinde gelişen eylemde, eylemin yağma suçunu oluşturduğu halde, yazılı şekilde hırsızlık ve tehdit suçundan karar verilmesi” **Y.6.CD. 21.10.2013 gün ve 2010/20663 Esas, 2013/19984 Karar sayılı ilamı.**

malı teslim etmeli ya da malın alınmasına karşı koymamalıdır⁷². Bu açıdan suçta kullanılan cebir veya tehdidin bunu sağlamaya elverişli olması gerekir. Daha az cezayı gerektiren nitelikli haller TCK 150/1 maddesinde düzenlenmiş olup, hukuki bir ilişkiye dayanan alacağını tahsil etmek amacı ile fail tarafından tehdit ya da cebir uygulanması halinde özel bir ceza bulunmadığı için, fail hakkında tehdit ya da kasten yaralama suçuna ilişkin hükümler uygulanacaktır⁷³.

4) EĞİTİM VE ÖĞRETİMİN ENGELLENMESİ SUÇU

5237 Sayılı TCK'nın 112. maddesinde düzenlenmiştir.

“ (1) Cebir veya tehdit kullanılarak ya da hukuka aykırı başka bir davranışla;

a) Devletçe kurulan veya kamu makamlarının verdiği izne dayalı olarak yürütülen her türlü eğitim ve öğretim faaliyetlerine,

b) Öğrencilerin toplu olarak oturdukları binalara veya bunların eklentilerine girilmesine veya orada kalınmasına,

Engel olunması hâlinde, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.”

⁷² “Olaydan hemen sonra alınan mağdurun kolluk ifadesi ve dosya içeriğine göre; mağdurun iş yerine gelen sanığın cebinde bulunan çakı bıçağını göstererek “ bana harçlık vereceksin, aksi takdirde burada ticaret yapamazsın sözleriyle mağduru tehdit ettiği, kısa bir süre sonra tekrar iş yerine geldiği ve iş yeri çalışanı olan tanık G.Ü huzurunda “benim adım H.S. bana para vermezsen burada ticaret yapamazsın, senin şah damarını keserim, hastaneye yetişemezsin” biçimindeki sözlerle tehditlerine devam ettiği, mağdurun korkup kendisine verdiği 5 TL parayı alarak çıktığı, bir müddet sonra yine iş yerine gelerek benzer davranışlarda bulunması üzerine durumdan tedirgin olan işyeri çalışanı tanık E.Y.’ın dışarıya çıkarak polise ihbarda bulunduğu, 16.08.2008 tarihli tutanakta da belirtildiği üzere olay yerine gelen polis ekiplerince alınan sanığın, götürüldüğü esnada mağdura dönerek “ beni sen şikayet ettiysen seni öldürürüm...” gibi sözlerle tehdit ettiği ve yapılan üst aramasında adli emanete alınan çakı bıçağının çıktığının anlaşılması karşısında; sanığın eylemi yağma ve tehdit suçlarını oluşturduğu halde yazılı şekilde tehdit suçundan hüküm kurulması” **Yargıtay 6. CD. 27.06.2013 gün ve Esas No: 2010/26608, Karar No: 2013-15248 sayılı ilamı.**

⁷³ MADDE 150 - (1) Kişinin bir hukuki ilişkiye dayanan alacağını tahsil amacıyla tehdit veya cebir kullanması hâlinde, ancak tehdit veya kasten yaralama suçuna ilişkin hükümler uygulanır.” Müştekinin, sanıklardan 5.000,00 Türk lirası ödünç para aldığını, ancak faizi ile birlikte 7.000,00 TL olarak geri ödediği halde, sanıkların tehdit ve hakaretle fazladan 3.000,00 TL daha istediklerini beyan etmesi, keza sanığın müştekiye 5.000,00 TL. ödünç para verdiğini, müştekinin borcundan kurtulmak için iftira attığını belirtmesi karşısında, alacağın hukuki bir ilişkiden kaynaklandığı yönünde delillerin mevcutluğu, bu halde eylemin ilgili madde gereği tehdit suçu olarak değerlendirilebileceği...” **Yargıtay 6. CD. 09.10.2012 gün ve Esas No:2012/9607, Karar No: 2012/16785 sayılı kararı.**

1982 Anayasasının 42. maddesi “*Kimse, eğitim ve öğrenim hakkından yoksun bırakılamaz. Öğrenim hakkının kapsamı kanunla tespit edilir ve düzenlenir.*” şeklindeki hükmüyle gerek eğitim gerekse öğretim hakkını Anayasal güvence altına almıştır.

Söz konusu suçun oluşabilmesi için, suçun ya cebir veya tehdit kullanarak ya da hukuka aykırı başka bir davranışla gerçekleştirilmesi gerekir. Failin cebir veya tehdit kullanarak ya da hukuka aykırı başka bir davranışla, eğitim ve öğretimi engellemeye çalışması yeterli değildir. Bu suçun oluşabilmesi için, aynı zamanda kısa süreliğine de olsa, eğitim veya öğretim faaliyetinin kesilmesi, durmuş olması veya öğrencilerin hep beraber birlikte oturdukları binalara girmelerine veya orada kalmalarına geçici bir süre de engel olunmuş olması gerekmektedir. Eğitim ve öğretimin engellenmesi suçu zarar suçu olduğundan, bu sonuçlar gerçekleşmediğinde eylem tamamlanmış olmayacaktır⁷⁴. “Engellemek” faaliyeti durdurmak, hareketsiz bırakmak anlamındadır.

Suçun oluşabilmesi için, 112/1-a bendindeki halde öğrencilerin başlamış olan eğitim ve öğretim faaliyetine engel olunması, 112/1-b bendindeki halde ise her beraber birlikte yaşadıkları (örneğin öğrenci yurduna) veya bunların müstemilatlarına girmelerine ya da kalmalarına engel olunması gerekir. Engelleme, cebir veya tehdit ya da hukuka aykırı başka bir davranışla (örneğin, eğitim ve öğretim kurumu binasının elektrik veya suyunun kesilmesi suretiyle) olmalıdır⁷⁵.

Maddenin (a) ve (b) bendinde düzenlenen suç bakımından cebir ve tehdit, bunun yanında başka hukuka aykırı davranışlarla beraber ayrı ayrı seçimlik unsur meydana getirmektedir. Bu durumda belirli bir amaç ile uygulanan tehdit ve cebir söz konusudur. TCK'nın 112. maddesindeki suça vücut veren tehdit ve cebir, TCK'nın 106. ve 108. maddesindeki yerini bulan tehdide ve cebir göre özelleşmiş durumdadır.

⁷⁴ Mustafa Artuç, **Kişilere Karşı Suçlar**, 1. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2008, S.897.

⁷⁵ Ali Parlar, Muzaffer Hatipoğlu, **Türk Ceza Kanunu Yorumu**, 2. Baskı, Seçkin Yayınevi, Ankara, 2008, s. 1823.

Bu nedenle bu tür gaye ile cebir ve tehdidin kullanılmasının söz konusu olduğu durumlarda öncelikli olarak 112. maddenin tatbiki gerekmektedir⁷⁶.

5) KAMU HİZMETLERİNDEN YARARLANMA HAKKININ ENGELLENMESİ SUÇU

Kamu hizmetlerinden yararlanma hakkının engellenmesi suçu 5237 sayılı TCK'nın 113. maddesinde şu şekilde düzenlenmiştir:

“(1) Cebir veya tehdit kullanılarak ya da hukuka aykırı başka bir davranışla;

a) Bir kamu faaliyetinin yürütülmesine,

b) Kamu kurumlarında veya kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarında verilen ya da kamu makamlarının verdiği izne dayalı olarak sunulan hizmetlerden yararlanılmasına engel olunması hâlinde, fail hakkında iki yıldan beş yıla kadar hapis cezasına hükmolunur⁷⁷.”

Buna göre, kamu hizmetlerinden yararlanma hakkının engellenmesine yönelik olarak kullanılan cebir ya da tehdit, TCK 106. ve 108. maddeye göre özel niteliktedir. Anılan suçta tehdit suçun aracı olmayıp unsurudur. Madde de belirtilen eylemleri gerçekleştirebilmek için tehdit kullanılması durumunda mürekkep suç oluşacağından failin artık tehdit suçundan ayrıca cezalandırılması mümkün olmayacaktır. TCK'nın 106/2 maddesinde düzenlenmiş olan tehdit suçunun nitelikli hallerine ilişkin hükümler bu suç içinde geçerli olup, bu hallerin bulunması halinde failin cezasında artırımı gidilecektir. Bu suçun oluşabilmesi için de aynı zamanda kısa süreliğine de olsa, eğitim veya öğretim faaliyetinin kesilmesi, durmuş olması veya o faaliyete belli bir süre ara verilmiş olması gerekir. Söz konusu suç zarar suçu olduğundan, bu sonuçlar gerçekleşmediğinde eylem tamamlanmış olmayacaktır.

⁷⁶Üzülmez, s. 69.

⁷⁷Bu madde başlığı “Kamu kurumu veya kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının faaliyetlerinin engellenmesi” iken, 02.3.2014 tarihli ve 6529 sayılı Kanunun 13 üncü maddesiyle metne işlendiği şekilde değiştirilmiştir.

6) İŞ VE ÇALIŞMA HÜRRİYETİNİN İHLALİ SUÇU

5237 Sayılı TCK'nın 117. maddesinde düzenlenmiştir.

“(1) Cebir veya tehdit kullanarak ya da hukuka aykırı başka bir davranışla, iş ve çalışma hürriyetini ihlal eden kişiye, mağdurun şikâyeti halinde, altı aydan iki yıla kadar hapis veya adli para cezası verilir.

(2)Çaresizliğini, kimsesizliğini ve bağılılığını sömürmek suretiyle kişi veya kişileri ücretsiz olarak veya sağladığı hizmet ile açık bir şekilde orantısız düşük bir ücretle çalıştıran veya bu durumda bulunan kişiyi, insan onuru ile bağdaşmayacak çalışma ve konaklama koşullarına tabi kılan kimseye altı aydan üç yıla kadar hapis veya yüz günden az olmamak üzere adli para cezası verilir.

(3) Yukarıdaki fıkroda belirtilen durumlara düşürmek üzere bir kimseyi tedarik veya sevk veya bir yerden diğer bir yere nakleden kişiye de aynı ceza verilir.

(4) Cebir veya tehdit kullanarak, işçiyi veya işverenlerini ücretleri azaltıp çoğaltmaya veya evvelce kabul edilenlerden başka koşullar altında anlaşmalar kabulüne zorlayan ya da bir işin durmasına, sona ermesine veya durmanın devamına neden olan kişiye altı aydan üç yıla kadar hapis cezası verilir.”

Cebir veya tehdit kullanarak ya da hukuka aykırı başka davranışlarla kişilerin iş ve çalışma özgürlüğünü ihlal etmek, suçun maddi konusunu oluşturur.

TCK'nın 117/1. fıkrasında düzenlenen halin oluşması için, bir kimsenin iş ve çalışma hürriyetinin ihlal edilmiş olması gerekmektedir. Yani, cebir veya tehdit kullanılarak ya da başka bir davranışla bir kimsenin iş ve çalışma hürriyetinin ihlal edilmesi gerekmektedir⁷⁸. Yine 117. maddesinin 4.fıkrasına göre, cebir veya tehdit kullanmak suretiyle işçiyi veya işverenlerini ücretleri azaltıp çoğaltmaya veya evvelce başka koşullar altında anlaşma kabulüne zorlayan ya da bir işin durmasına, son verilmesine veya durmanın devamına sebebiyet veren kişi cezalandırılmaktadır. Bu

⁷⁸ “Sanığın, katılanlara “Şahin de siz de burada çalışacak olursanız, ananızı avradınızı sinkaf ederim, sizi öldürürüm” demekten ibaret eyleminde, yüklenen iş ve çalışma hürriyetini ihlal suçunun, tehdit etmek suretiyle gerçekleştiği gözetilmeden karar verilmesi...” **Yargıtay 4.CD. 17.12.2012 gün ve Esas No: 2011/9258, Karar No: 2012/30508 sayılı kararı.**

madde de iki farklı suç tipine yer verilmiştir. Cebir veya tehdit kullanmak sureti ile işçiyi veya işverenlerin ücretlerini azaltıp çoğaltmaya veya evvelce başka koşullar altında anlaşma kabulüne zorlamaya sebebiyet vermek ve yine cebir ve tehdit kullanarak bir işin durmasına, sona ermesine veya durmanın devamına neden olmak fiilleridir ⁷⁹. Tehdit içeren fiillerin mağdurun iradesini etkileyecek ölçüde olması gerekecektir. Yargıtay 4. Ceza Dairesinin 15.12.2010 gün Esas No: 2010/30121 - 2010/33646 sayılı kararı “*Sanığın diğer sanıklarla birlikte mağdura ait işyerine giderek orada çalışan işçilere “ burada çalışmayacaksınız...” şeklinde tehdit içeren sözler söyledikleri tanık anlatımlarıyla belirtilmiş olması karşısında; fiilin özel hüküm niteliğinde bulunan 5237 sayılı yasanın 117 . maddesi kapsamında iş ve çalışma hürriyetinin ihlali suçu oluşup oluşturmadığı tartışılmadan genel nitelikteki tehdit suçundan hüküm kurulması bozmayı gerektirmiştir. Öte yandan tehdit silah kullanmak suretiyle uygulanmışsa ayrıca silah kullanmaktan ceza artırımına gidilmemelidir ⁸⁰.”denilmektedir.*

TCK'nın 106/2 maddesinde düzenlenmiş olan tehdit suçunun nitelikli hallerine ilişkin hükümler bu suç tipi içinde geçerli olup, bu hallerin bulunması halinde failin cezasında artırıma gidilecektir. Buna göre suçun silahla, kendisini tanınamayacak bir hale koyması suretiyle, imzasız bir mektupla veya özel işaretlerle, birden fazla kişi ile birlikte, var olan veya var sayılan suç örgütlerinin oluşturdukları korkutucu güçten yararlanılarak, kamu görevinin sağladığı nüfuzu kötüye kullanmak

⁷⁹“Sanığın hediyeelik eşya satmak üzere stant açmalarını engellemek için temyize gelmeyen sanık ile birlikte katılanları tehdit ettiği; olay yerine gelen jandarma tarafından olay yerine yakın yerde bulunan otele götürüldüklerinde katılan Abdullah Ulucan'ı “ben onbeş sene yattım, onbeş sene de bunlar için yatarım” biçimindeki sözlerle tehdit etmesi biçiminde kabul edilen eylemlerinin bütünüyle bileşik suç niteliğindeki iş ve çalışma hürriyetini ihlal suçunu oluşturduğu gözetilmeden, ayrıca tehdit suçundan da mahkumiyet karar verilmesi ” **Yargıtay 4. CD. 18.09.2013 gün ve Esas No: 2011/7709, Karar No: 2013-22771 sayılı ilamı.**

“Yakınanlarla aynı işi yapan sanığın, yakınanların işlettiği restoranta gelerek yakınan Erhan Oğan'a “bu iş yerini kapatın yoksa işyerinizi yakarım” dediği aynı kasıtla yakınan Ruhan Oğan'ı da telefonla tehdit ettiğinin anlaşılması karşısında, eylemlerinin özel kasıt açısından biri diğerinin unsurunu oluşturması nedeniyle tek fiil sayılan ve içtima hükümlerinin uygulanmayacağını öngören TCK' nın 42/1. Maddesinde düzenlenen “bileşik suç” hükümlerine göre 5237 sayılı yasanın 117. Maddesinde düzenlenen ve şikayete bağlı olan “iş ve çalışma hürriyetini ihlal suçunu oluşturup oluşturmadığı tartışılmadan, yazılı şekilde hüküm tesisi.” **Yargıtay 4.CD. 28.03.2012 gün ve Esas No: 2012/1895, Karar No: 2012/7258 sayılı kararı.**

⁸⁰“Çalışma özgürlüğünü sınırlamak amacıyla, işyerine silahla girerek tehditte bulunan sanıklar hakkında sadece TCY'nin 201/1-son maddesinin uygulanması gerekirken, tehdit eyleminin bu suçun ögesi bulunduğu gözetilmeden ayrıca 191/2 maddesiyle ceza verilmesi...” **Yargıtay 4. CD. 01.12.1996 gün ve Esas No: 1995/8495, Karar No:1996/919 sayılı ilamı**

suretiyle gerçekleştirilmesi halinde kanunda belirtilen oranda cezasında artırım yoluna gidilecektir⁸¹.

7) GENEL GÜVENLİĞİN KASTEN TEHLİKEYE SOKULMASI SUÇU

Genel güvenliğin kasten tehlikeye sokulması suçu, 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 170. maddesinde "kişilerin hayatı, sağlığı veya malvarlığı bakımından tehlikeli olacak biçimde ya da kişilerde korku, kaygı veya panik yaratabilecek tarzda silahla ateş eden kişinin altı aydan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılacağı" şeklinde düzenlenmiştir. Madde metninde geçen "silahla ateş etmek" fiilinin silahla tehdit suçuyla karıştırılması muhtemeldir. Söz konusu suç genel tehlike yaratan bir suçtur. Madde gerekçesinde, "bu suçu oluşturan seçimlik hareketler, yangın çıkarmak; bina çökmesine, toprak kaymasına, çığ düşmesine, sel veya taşkına neden olmak; silâhla ateş etmek veya izinsiz patlayıcı madde kullanmak, olarak belirlenmiştir. Ancak, bu fiiller nedeniyle faili cezalandırabilmek için, kişilerin hayatı, sağlığı veya malvarlığı üzerinde somut bir tehlikenin meydana gelmesi gerekir. Bu nedenle suç, bir somut tehlike suçu olarak tanımlanmıştır." şeklindeki düzenleme ile 5237 sayılı Kanunda yerini bulan tehdit suçuyla aralarındaki fark belirtilmiştir. Zira tehdit suçunun da bir tehlike suçu olmasına karşın "Genel güvenliğin kasten tehlikeye sokulması" suçu, tehdit suçuna göre daha yakın ve somut bir tehlikeye işaret etmektedir. Tek bir fiille yasanın gerek 170/1-c gerekse 106/2-a maddesinin ihlali halinde ise fikri içtima hükümleri tatbik edilerek fail hakkında en ağır cezaya hükmedilecektir⁸².

⁸¹ "Kendi çalıştığı minibüs hattından yolcu alan katılana kızan sanığın, katılanın aracını durdurarak elinde ekme bacağı olduğu halde aldığı yolcuyu indirmesini istediği, katılanın "elindeki ney" demesi üzerine "bıçak, bir itirazın mı var" dediğinin kabul edilmesi karşısında, iş ve çalışma hürriyetini ihlal eden eylemin silahla işlendiği gözetilmemiş ve TCY. nın 119/1-a maddesi uygulanmamış ise de, karşı temyiz olmadığından bozma yapılamayacağı " **Yargıtay 4. CD. 03.05.2012 gün ve Esas No: 2010/17538, Karar No:2012/10541 sayılı ilamı.**

⁸²"Dosya içeriğine göre, otogarda çay ocağı işleten ve karşılıklı rekabet içinde bulunan sanık Yusuf Dayanç ile şikâyetçi Hüseyin Ülker'in olay tarihinde anı yerde çay satmak istemeleri nedeniyle aralarında çıkan anlaşmazlık sonucu sanığın " sana burada ekme yedirmem " diyerek silahtan sayılan bıçakla tehdit etme eyleminin TCK' nın 117/1, 119/1-a, 35. Maddeleri kapsamında silahla iş ve çalışma hürriyetini ihlal suçunu oluşturup oluşturmadığı tartışılmadan, yazılı şekilde hüküm tesisi,". **Yargıtay 4.CD. 25.12.2012 gün ve Esas No: 2010/16790, Karar No: 2012/32586 sayılı kararı.**

"Sanığın üzerine atılı, ticari minibüs çalıştıran mağdurları, terminal önünden yolcu almalarını önlemek amacıyla silahtan sayılan bıçakla tehdit etme eyleminin gözetilmeden TCK' nın 117/1, 119/1-a, 35. Maddeleri kapsamında silahla iş ve çalışma hürriyetini ihlal suçunu oluşturup oluşturmadığı

8) GÖREVİ YAPTIRMAMAK İÇİN DİRENME SUÇU

5237 Sayılı TCK'nin "Kamu İdaresinin Güvenilirliğine ve İşleyişine Karşı Suçlar" başlıklı bölümünde yer alan TCK'nin 265. Maddesinde söz konusu suç şu şekilde düzenlenmiştir:

" (1) Kamu görevlisine karşı görevini yapmasını engellemek amacıyla, cebir veya tehdit kullanan kişi, altı aydan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(2) Suçun yargı görevi yapan kişilere karşı işlenmesi hâlinde, iki yıldan dört yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.

(3) Suçun, kişinin kendisini tanınmayacak bir hâle koyması suretiyle veya birden fazla kişi tarafından birlikte işlenmesi hâlinde, verilecek ceza üçte biri oranında artırılır.

(4) Suçun, silâhla ya da var olan veya var sayılan suç örgütlerinin oluşturdukları korkutucu güçten yararlanılarak işlenmesi hâlinde, yukarıdaki fıkralara göre verilecek ceza yarı oranında artırılır.

(5) Bu suçun işlenmesi sırasında kasten yaralama suçunun neticesi sebebiyle ağırlaşmış hâllerinin gerçekleşmesi durumunda, ayrıca kasten yaralama suçuna ilişkin hükümler uygulanır."

Anılan suç seçimlik hareketli bir suç olup, bu suçun oluşabilmesi için kamu görevlisine karşı, yerine getirdiği görevini yaptırmamak amacıyla cebir veya tehdit ya da her ikisinin birlikte kullanılmış olması gerekir. Görevin yapılmasını engellemekten maksat failin, halen yapılmakta olan görevi engellemesi veya henüz başlamayan fakat gelecekte yapılabilecek iş için öncesinden kamu görevlisine cebir ya da tehdit kullanmak suretiyle işin yapılmamasını sağlamaya çalışmaktır⁸³. Bu suçun oluşması

tartışılmaksızın yazılı hüküm tesisi..." Yargıtay 4.CD. 03.05.2012 gün ve Esas No: 2010/16980, Karar No: 2012/10367 sayılı kararı.

⁸³"Borcu nedeniyle sanığa ait evde icra memurları ile birlikte haciz işlemi yapan mağdur avukata, yumrukla vurup " ben seni öldüreceğim, cinayet işleyeceğim bu iş burada kalmayacak" diyerek tehdit etmesi biçimdeki haczin yapılmasını engellemekten ibaret sanığın eyleminin bütünüyle TCK. nın 265/2. maddesinde düzenlenen görevi yaptırmamak için direnme suçunu oluşturduğu gözetilmeden, suç

için kullanılan cebrin, kasten yaralama suçunun temel şeklini ya da daha az cezayı gerektiren halini oluşturan şeklini kapsayacak boyutta olması gerekir.

İKİNCİ BÖLÜM

TEHDİT SUÇUNUN KONUSU VE UNSURLARI

I. SUÇUN KONUSU

Suçun konusu genel olarak, “suçun üzerinde meydana geldiği insan veya şey”⁸⁴, “suçun cismini teşkil eden insan veya şey”,⁸⁵ “suç failinin hareketinin yöneldiği kişi ya da şey”⁸⁶ ve “veya şahsın fiziki, maddi yapısı”⁸⁷ olarak tanımlanmıştır. Her suçun mutlaka bir konusu olmak zorundadır⁸⁸. Suçun konusunu sadece maddi bir varlığı olan şeylerin oluşturabileceği şeklinde bir sonuç çıkarmak doğru olmamakla birlikte böyle bir ifade yanlış anlaşılmaya da müsaittir. Bu bakımdan suçun konusunu “hareketin yönelik olduğu ve ceza normunda belirtilen konu” şeklinde, yani eşyaları, insana ait olan maddi ve manevi bütün değerleri kapsar şekilde değerlendirmek daha uygun olacaktır⁸⁹. Bilindiği üzere fiil, suçun konusu üzerinde gerçekleştirildiğinde, suça konu değere ya bir zarar verir ya da onu tehlikeye uğratır. Bu nedenle suçun konusunu, hareketten etkileniş derecesine ve şekline göre; tehlike suçları ve zarar suçları olarak ikiye ayrılmakta olup, tehdit suçu bu ayırım bakımından değerlendirildiğinde tehlike suçu kapsamında yer alır⁹⁰.

Tehlike suçlarında, suçun konusunun bir zarar uğrama tehlikesi ile karşılaşmış olması gerekir. Yani burada kanun koyucu konu üzerinde daha zarar doğmadan bunlara müdahale edilmesi gerektiğini belirterek suç tiplerini belirlemiştir. Bu suçlara tehlike suçları denilmektedir. Tehlike halinde, zararda olduğu gibi doğrudan konu üzerinde bir tahrip zedelenme meydana gelmez ancak, konuyu bir zarar görme ihtimali ile karşı karşıya bırakır. Ceza hukukunda, kişiler için önemli olan hukuki değerlerin daha etkin bir şekilde korunmasını sağlamak için, sadece suçun konusuna zarar verenler değil, bunları tehlikeye sokan fiiller de cezalandırılmıştır.

⁸⁴ Faruk Erem, Ahmet Danışman ve M.Emin Artuk, **Ceza Hukuku Genel Hükümler**, 14. Bası, Ankara, 1997, s. 236.

⁸⁵ Sulhi Dönmezer, Sahir Erman, **Nazari ve Tatbiki Ceza Hukuku Genel Kısım**, C.: I, 11. Bası, İstanbul, 1994, s. 333.

⁸⁶ Yüksel Ersoy, **Çalışma Hürriyetine Karşı Suçlar (TCK m. 201 ve 275 sayılı Kanununun İlgili Hükümleri)**, Ankara, 1973, s. 9-10.

⁸⁷ İzzet Özgenç, **Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler**, I. Baskı, Ankara, 2006, s. 187.

⁸⁸ Özgenç, s. 188.

⁸⁹ Üzülmöz, s.93.

⁹⁰ Mustafa Artuç, **Kişilere Karşı Suçlar**, 1. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2008, s.293.

Böylelikle cezalandırmanın sınırları genişletilerek, kamu düzeninin korunması amaçlanmıştır⁹¹.

Tehlike suçları da kendi içerisinde soyut ve somut tehlike suçları olmak üzere ikiye ayrılır. Soyut tehlike suçu, suçun kanuni tanımında yer alan fiilin işlenmesi nedeniyle suçun konusunun tehlikeye uğramasını yeterli kabul eden suç tipini ifade eder. Suçun konusu üzerinde hareketin tehlike yaratıp yaratmadığı önemli olmayıp, sadece suç tipinde öngörülmüş olan icrai veya ihmali hareketin yapılmasıyla birlikte suç tamamlanmış olur. Yani suçun yasal tanımında belirtilen hareketin gerçekleştirilmesiyle birlikte konu üzerinde bir tehlikenin meydana geldiği varsayılmakla, tehlikenin gerçekten mevcut olup olmadığı araştırılmamaktadır. Doktrinde genel tehlike suçları olarak adlandırılan bu suç tipleri, sırf hareket suçları olarak da kabul edilmektedir⁹².

Somut tehlike suçlarında ise suçun kanuni tanımında belirtilen fiilin işlenmesi tek başına yeterli olmayıp, aynı zamanda bu fiilin suçun konusu üzerinde gerçekten bir tehlikeye sebebiyet verip vermediğinin araştırılması gerekmektedir. Kişilerin hayatı, sağlığı veya malvarlığın yönelik değerleri üzerine bir tehlikenin doğup doğmadığını ise, hâkim somut olayın özelliğine göre araştırarak karar verecektir. Aynı zamanda, korunan konu üzerinde objektif olarak gerçek bir tehlikenin gerçekleşmiş olması şart olduğu için, failin eylemi ile ortaya çıkan tehlike arasında nedensellik bağının da kurulması gereklidir⁹³.

Yukarıda ayrıntılı olarak anlatıldığı üzere suçun konusunu; mağdurun iç huzuru, sükûnu, hukuki güvenlik duygusu, irade oluşturma serbestisinin oluşturduğunu, kanun koyucu suçun oluşması için bu değerler üzerinde sadece saldırı beyanında bulunmuş olmasının yeterli olduğunu, ayrıca gerçekleştirilen tehditle mağdurda korku ve endişe meydana getirilmesinin şart olmadığını belirtmiştir.

⁹¹ Vesile Sonay Daragenli, Tehlike Suçları, İ.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Hukuku Bölümü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 1998, s. 1.

⁹² Artuç, S.293.

⁹³ Kayıhan İçel, Füsun Sokullu Akıncı, İzzet Özgenç, Adem Sözüer, Fatih S. Mahmutoglu, Yener Ünver, İçel Suç Teorisi, 2. Kitap, İstanbul, 2000, s. 68.

Re'sen ya da şikâyet üzerine suç hakkında kovuşturmaya başlanılır. Saldırıya maruz kalacağı belirtilen değerler suçun re'sen kovuşturulan temel şeklini, tehdidin konusunu malvarlığı itibariyle büyük zarara uğratmak veya sair bir kötülük gerçekleştirileceği beyanında bulunmak suretiyle olanlar ise şikâyete tabi olarak kovuşturulan şeklini oluşturmaktadır. Buna göre eğer tehdit fiili kişilerin, hayat, vücut veya cinsel dokunulmazlığa yönelik bir haksızlık gerçekleştirileceği şeklindeyse bu durumda kovuşturma re'sen yapılır. Kanun koyucu böylelikle tehdidin re'sen kovuşturulan hallerini konu olarak sınırlandırmıştır.

Malvarlığına yönelik büyük bir zarara uğratılacağı bahsi ile gerçekleştirilen tehdit fiili, suçun şikâyete bağlı şeklini oluşturmaktadır. Tehdidin ⁹⁴ konusunu oluşturan hukuki değerler hayat, vücut dokunulmazlığı, cinsel tamlık ve mal varlığı değerleri olarak belirlenmiştir. Bunun dışında olan değerlere yönelik fiiller TCK 106/1 2. cümlesinde geçen “*sair bir kötülük edeceğini*” bildirmek kapsamında değerlendirilir. Örneğin, kişinin şerefine, özel hayatına yönelik tehditler, başka suçlara vücut vermediği surette sair kötülük kapsamında değerlendirilecektir ⁹⁵.

Saldırı sözcüğü sözlükte “*tecavüz, taarruz, el atma, el uzatma, çatma, sataşma, başkasının hakkına saldırma*” olarak tanımlanmıştır. Her saldırı, kendi içerisinde bir zarar olasılığını içerir. Saldırının kanunda hayat, vücut bütünlüğü ya da cinsel dokunulmazlığa yöneltmesi gerektiği açıkça belirtilmiştir.

Tehditle, mağdur üzerinde yaratılan zarar tehlikesi maddi ya da manevi olabileceği gibi, onur ve saygınlığına, itibarına veya ekonomik durumuna ilişkin de olabilir. Örneğin, evinin işyerinin yakılacağı, tarlasındaki ürünlerin tahrip edileceği, mallarına zarar verileceği tehdidinde, öngörülen saldırıya konu zarar maddi, mağdurun eşinin öldürüleceği ya da yaralanacağı tehdidinde hem maddi hem de manevi, mağdurun özel hayatına ilişkin onu insanlar önünde küçük düşürecek bir belgenin kamuoyunda paylaşılacağı tehdidinde ise zarar manevidir. Kişinin itibarını zedeleyecek bir yazının herkes tarafından görülecek şekilde gazetede bastırılacağı tehdidinde de olası zarar manevidir. Ancak bu durum, maddi zarar da doğurabilir.

⁹⁴Durmuş Tezcan, Ruhan Erdem, **Ceza Özel Hukuku**, Barış Yayınları, Fakülteler Kitabevi, İzmir, 2000, s. 253

⁹⁵ Üzülmez, s.93-95.

Örneğin, ünlü bir market zincirinde temizlik kurallarına uyulmadan çalışıldığının açıklanacağı tehdidi hem maddi hem de manevi bir zarar tehlikesi içerir. Önemli olan saldırı ve zarar tehlikesinin, hukuk düzeni tarafından korunan bir hak ya da menfaati hedef alması ve fail ya da üçüncü bir kişi tarafından icra edilebilir nitelikte olmasıdır. Ancak kanun ile 106. Maddesinin 1.fikrasının birinci cümlesinde, saldırı ile tehdit edilen değerlerin sınırlandırılarak belirlenmiş olduğu, daha az ceza verilmesini gerektiren hali olan 2.cümlede ise “*malvarlığı itibariyle büyük zarar ve sair kötülük*” kavramları ile sınırın daha geniş tutulduğu görülmüştür⁹⁶.

Tehdidin konusunu, mutlaka hukuken korunan bir değer oluşturmalıdır. Hukuk düzeni tarafından korunmayan değerlerin, suçun konusunu oluşturması mümkün değildir. Buna göre, uhrevi bazı zararlarla tehdit halinde, sair tehdit suçunu oluşturmayacağı gibi⁹⁷ “*senin evine bir daha gelmem*”, “*gördüğüm yerde yüzüne bakmam*” ve “*bir daha sana ne selam ne sabah veririm*” gibi sözler de tehdit olarak kabul edilemez⁹⁸. Diğer yandan tehdidin hangi hukuki değerlere yönelik olduğunun belirlenebilir olması gerekir. Konunun belirlenebilir, belirlenir olmadığı hallerde tehditten söz etmek mümkün değildir. Örneğin, “*ben sana yapacağımı bilirim*” şeklindeki sözde olduğu gibi, eylem belli bir konuyu hedef almadığı için mağdurda buna yönelik bir korku ve endişe doğurması, irade özgürlüğünü etkilemesi mümkün değildir. Bununla birlikte, somut olayın şartları ve özellikle tehdit eden ile edilen arasındaki ilişkiler göz önünde bulundurularak tehdidin konusunun belirli olup olmadığı tespit edilir. Bu şekilde bir değerlendirmeye, konusu belli olmayan bir tehdit eylemi somut olayın durumuna göre konusu belirlenebilen bir tehdidi oluşturabilir. Buna karar verecek olan kişi hâkimdir⁹⁹. Örneğin “*seni de onun gibi yaparım*” sözü tek başına bağımsız olarak değerlendirildiğinde konusu belli olmayan bir bildirim içerir. Ancak “*olay gününden önce müştekinin kardeşi olan Hasan’ın, sanık Ali’nin de aralarında bulunduğu birkaç kişi tarafından silahla vurularak yaralandığı, sanığında bu olayı kastederek müştekiye bu sözü söylediği*” olayda, artık tehdidin konusu belli değildir demek mümkün değildir. Aynı şekilde Yargıtay haklı olarak “*sen benim oğullarımdan birinin başını yedireceksin, bir oğlumu senin için feda ederim*”

⁹⁶ Tarhan, s. 28-37.

⁹⁷ Faruk Erem, **Hürriyet ve Suç**, Ankara Hukuk Fakültesi Yayınları, Ankara. 1952. s.83.

⁹⁸ Tezcan-Erdem, s. 254.

⁹⁹ Sedat Bakıcı, “Tehdit Suçu ve Unsurları”, **Ankara Barosu Dergisi**, 1992/5, s. 719.

sözlerinin, kırsal kesimde zarara uğratma beyanını içerdiği gerekçesiyle, tehdit suçunu oluşturduğuna karar vermiştir¹⁰⁰.

Gerçekleştirileceği bildirilen saldırının, mutlaka suç teşkil eden bir fiil olması gerekmez. Bununla beraber, hayata, vücut veya cinsel dokunulmazlığa yönelik saldırı gerçekleştirileceğinden ya da malvarlığı itibariyle büyük bir zarara uğratılacağından bahsetmek, mağdura, kendisine veya yakınına karşı suç teşkil eden bir fiili gerçekleştireceği anlamına gelmez. Suça vücut veren “*sair kötülük edeceğinden bahsetmek*” şeklindeki her bildirim suç teşkil etmesi gerekli değildir. Ancak haksız olmak, mağdurun huzur ve sükûnunu bozmak ve iradesini etkilemek şartıyla, her türlü kötülük bildirim tehdit kapsamında değerlendirilmelidir. Örneğin, “*senin ailenle aranı açacağım*” şeklindeki söylemi, bu kapsamda değerlendirilebilir¹⁰¹.

II. SUÇUN UNSURLARI

A) SUÇUN MADDİ UNSURU

Suçun maddi konusunu, suçun üzerinde gerçekleştiği kişi ya da nesne oluşturur. Suç, neyin üzerinde gerçekleşmişse suçun maddi unsuru da o olur¹⁰². TCK'nın 21.maddesi, suçun kanuni tanımındaki unsurları bilerek ya da isteyerek gerçekleştiren kişinin kasten hareket etmiş sayılacağını belirtmiş ancak kanunda suçun maddi unsurunun kapsamına tipikliğin hangi unsurlarının dâhil olduğunu belirtmemiştir. Bu nedenle suçun maddi unsurunu tipiklik bağlamında ele almak gerekmektedir.

Tipik haksızlık, maddi ve manevi unsurlarla bir bütündür. Diğer bir deyişle maddi ve manevi nitelikli unsurlarla bir bütündür. Yani maddi ve manevi unsurları tamam olan bir fiil ceza hukuku anlamında tipiktir. Suç tipinde yer alan objektif nitelikli unsurlar maddi unsuru oluşturur. Tehdit suçunun maddi unsuru, birine haksız

¹⁰⁰Tezcan-Erdem, s. 254.

¹⁰¹Tezcan-Erdem, s. 253.

¹⁰²İsmail Ercan, *Ceza Hukuku Genel Hükümler Özel Hükümler*. 3. Baskı, İkinci Sayfa Yayınevi, İstanbul, 2007, s.107.

bir zarar verme niyetinin bildirilmesidir. Bu itibarla, cebir veya şiddet bu suç tipinin dışında kalmaktadır. Bununla beraber cebir veya şiddet, pasif süjenin huzurunu bozmak amacı ile üçüncü bir kişiye uygulandığında tehdide dönüşebilir ve bu şekilde cezalandırılabilir ¹⁰³. Suçun maddi unsurlarını fiil, fail ve mağdur olmak üzere üç başlık altında irdelemekte fayda görülmekle, aşağıda belirtilen şekilde ayrıntılı olarak ifade edilmiştir.

1) Fiil

Suçun gerçekleşmesi için bir fiilin bulunması gereklidir. Çünkü kişinin kafasındaki düşünce, ceza hukukunun müdahalesini gerektirmez. Bunun ancak bir fiil ile ortaya çıkması halinde cezalandırılması mümkündür. Fiil, ceza hukukunda hareket, netice ve nedensellik bağıını ifade eden bir kavramdır¹⁰⁴. Fiil, kişinin iradesiyle hâkim olduğu, belli bir neticeyi gerçekleştirmeye matuf ve harici dünya da cereyan eden bir davranıştır¹⁰⁵. 5237 sayılı Kanunun 106. maddesinin 1.fikrasında yaptırım altına alınan fiil; failin hayatına, vücut veya cinsel dokunulmazlığına yönelik bir saldırı gerçekleştirileceğinden bahisle ya da malvarlığı itibari ile büyük bir zarara uğratılacağından veya sair bir kötülük edileceğinden bahisle mağdurun tehdit edilmesidir.

Kanun koyucu, TCK 106.madde 1.fıkra 1.cümlesinde belirtilen konulara(hayat, vücut veya cinsel dokunulmazlık) yönelen tehdidi 2.cümleye oranla(malvarlığı veya sair kötülük) daha ağır bir yaptırıma bağlamıştır. Kanunun düzenlemesi dikkate alındığında suçun temel şekli; mağdurun kendisinin veya yakınının hayatına, vücut veya cinsel dokunulmazlığına yönelik bir saldırı gerçekleştirileceğinden bahisle tehdit edilmesidir. Zira suçun oluşması için direkt mağdura zarara uğratılacağıının bildirilmiş olmasına gerek yoktur. Mağdurun yakınlık duyduğu bir üçüncü şahsa da zarar verileceği mağdura bildirilmiş olabilir ¹⁰⁶. 5237 sayılı Kanunda“yakın” kavramı açıklanmamışsa da, burada mühim olan fail tarafından sarfedilen sözlerin ve

¹⁰³ Toroslu, s.76.

¹⁰⁴ Timur Demirbaş, **Ceza Hukuku Genel Hükümler**, 5. Baskı, Seçkin Yayınevi, Ankara, 2007: s76

¹⁰⁵ Özgenç, s.260.

¹⁰⁶ Sözüer, 136

davranışların mağdur üzerinde kuvvetli bir korku oluşturmaya elverişli ve uygun olmasıdır.

2) Fail

Her suçun mutlaka bir faili, yani suç oluşturan fiili gerçekleştiren bir kişisi vardır. Ceza hukuku anlamında bu kişi insandır. Şöyle ki iradi olarak hareket etme yetisi sadece insanlara özgü bir özelliktir. Kural olarak ceza kanununda yer alan suçlar herkes tarafından işlenebilen suçlardır. Kanuni tanımında faille bağlantılı olarak "...kişi...", "...kimse...", "bir kimse..." veya "her kim..." ifadelerinin kullanıldığı suçlar, bu nitelikte suçlardır (Özgenç, 2012:186). Ceza hukukunda hukuka aykırı eylemi kim işlemişse suçun failide odur. Madde fail açısından herhangi bir özellik aranmadığı için, tehdit suçunun faili de herkes olabilir. TCK'nın düzenlemesi bağlamında tüzel kişi de suçun faili olabilir. Buna göre, tehdit suçunun işlenmesi sonucunda yararına haksız menfaat sağlanan tüzel kişi hakkında bunlara özgü güvenlik tedbirleri uygulanır (TCK m.111)¹⁰⁷.

Tehdit suçu yukarıda da bahsedildiği gibi herkes tarafından işlenebilen bir suç olduğu için, bu suçun failleri kamu görevlileri de olabilir. Eğer kamu görevlisi bu suçu işlerken kendisine görevi dolayısı ile verilmiş vasıtaları kullanacak olursa cezası da 266.madde uyarınca arttırılacaktır. Örneğin; köy korucusunun devlet tarafından kendisine verilmiş olan silah ile bir başkasını tehdit etmesi. Aynı zamanda cinsel dokunulmazlığa yönelik saldırı tehdidi, genel olarak erkek faillerce gerçekleştirilen bir eylem olmasına karşılık, kadınlar tarafından da gerçekleştirilmesinde, failinin kadın olması engel değildir¹⁰⁸.

3) Mağdur

Her suçun bir pasif süjesi yani mağduru vardır. Mağdur, işlenen fiil nedeni ile haksızlığa uğramış kişi anlamına gelmektedir. Mağdur, suçun konusunun ait olduğu kişiyi ya da kişileri ifade etmektedir¹⁰⁹. Tehdit suçunun mağduru belirli veya belirlenebilir kişi ya da kişiler olabilir. Belirli somut bir mağdura yönelmeyen tehdit

¹⁰⁷ Yıldız, s.479.

¹⁰⁸ Tarhan, s.40.

¹⁰⁹ Üzülmöz, s.96.

eylemleri, TCK'nın 106. maddesi anlamında tehdit suçunu değil; eğer koşulları varsa TCK'nın 213.maddesinde düzenlenen“Halk arasında korku ve panik yaratmak amacı ile tehdit” suçunu oluşturabilir. Örneğin; insanların topluca buldukları mekânda, sahip olduğu patlayıcı maddeyi patlatacağını söyleyen kişinin eylemi, TCK 213. maddesinde düzenlenen bu suç oluşturur.

Suçun mağduru ancak bireylerdir. Tüzel kişiler bu suçun mağduru olamazlar. Ancak koşulları oluşursa, tüzel kişiliği oluşturan bireyler de bu suçun mağduru olabilirler. Tüzel kişiler, koşulları varsa suçtan zarar gören olabilirler. Tehdidin konusunu teşkil eden kötülük veya haksızlığın mutlaka mağdurun şahsına yönelmiş olması gerekmez. İlgili hükümde yer alan “kendisinin veya yakının” ifadesi bunu ifade etmektedir. Yakınının mutlaka akraba olması gerekmez; mağdurun sıkı ilişkiler içinde olduğu arkadaş veya dostuda bu kavrama dahildir. Aynı zamanda tehdidin yöneldiği kişinin tehdidi algılayabilecek ve kavrayabilecek durumda olması da gerekir. Örneğin; temyiz kudreti olmayan akıl hastasının veya bebek kabul edilebilecek bir çocuğun tehdit edilmesi mümkün değildir. Ancak fiilden bu kişilerin yakınları haberdar olmuş iseler ve fiil onların iç huzurunu bozmaya, onları korkutmaya elverişli ise onlara karşı tehdit suçu işlenmiş kabul edilebilir¹¹⁰.

Aksi görüşte olan Artuç'a göre; algılama yeteneği gelişmemiş olan kimseler, akıl hastalığı veya yaş küçüklüğü nedeniyle söylediği veya kendilerine söylenen sözlerin anlam ve sonuçlarını bilebilecek durumda olmayan kimselerdir. Bu kimselere karşı, tehdit suçunun oluşmadığını kabul etmek sıkıntılara neden olabilir. Bu gibi durumlarda mahkeme hâkimi, somut olayın şartlarına göre değerlendirmelidir. Örneğin, failin söylemiş olduğu sözden akıl hastası ya da bir çocuğun korkması halinde bunlar suçun mağduru olabileceklerdir. Hatta bu kimseler, kendilerinde bulunan akıl zayıflığı nedeniyle söylenen sözlerin daha ileri aşamasını da idrak edip korkmuş bile olabilirler. Bu nedenle her somut olayı kendi içerisinde değerlendirerek, akıl hastasının veya yaş küçüklüğünün veya büyüklüğünün algılama yeteneğini ortadan kaldırma derecesine göre bir değerlendirme yapmak suretiyle akıl hastalarının yaşı nedeniyle algılama yeteneği daha gelişmemiş kimselerin de bu suçun mağduru olabileceği düşüncesini ileri sürmektedir.

¹¹⁰ Üzülmüş, s.96-97.

Bir diğerk görüşte olan Tarhan ise; tehdidin yöneldiğı kişinin tehdidi algılayabilecek ve kavrayabilecek durumda olması gerektiğini belirterek, yaş küçüklüğü olan, ruhsal veya fiziksel anlamda algılama yeteneği bulunmayan, özel durumu nedeni ile tehditten etkilenmeyecek olan kişilere karşı tehdit suçunun gerçekleştirilemeyeceğini, bu görüşün öğretisi tarafından da kabul gördüğünü, örneğinin tam işitme engelli olan bir kişiye sözle tehdit fiilinin işlenmesi halinde kişinin hiçbir şey duymadığı için mağdurun iç huzur ve güvenliğini etkileme olasılığının bulunmadığı, aynı şekilde görme engelli bir kişiye karşı ise vücut diliyle, işaret ya da yazı ile tehdit eyleminin yöneltmesi halinde mağdurun tehdidi görsel olarak algılayamadığı düşünülse de, bu şekilde fiziki engeli bulunan kişilerin de tehdiye üçüncü kişiler aracılığı ile vakıf olma olasılıklarının mevcut olduğuna değinmiş, ayrıca görme engeli olan kimselerin sözel, işitme engeli bulunan kişilerin yazı, şekil, simge ya da bir takım hareketlerle yapılan tehditleri algılayabilecekleri de vurgulamış, bu itibarla akıl sağlığı yerinde olan kişiler bakımından “vukuf” koşulunun gerçekleştiği anda suçun oluştuğunun düşünülmesi gerektiğini belirtmiştir ¹¹¹. Suçun mağduru, suçun üzerinde gerçekleştiği değerlerin sahibi olan kimsedir. Buna göre, irade oluşturma ve iradi hareket hürriyeti ihlal edilen, iç huzuru ve sükûnu bozulan kimsede, suçun mağduru. Suçun mağduru bu nedenle bir kişi olabileceği gibi, birde fazla kişide olabilir ¹¹².

B) SUÇUN MANEVİ UNSURU

Failin cezai anlamda sorumlu tutulabilmesi için sadece kanunda yasaklanan fiili gerçekleştirmiş olması yetmez, aynı zamanda haksızlık teşkil eden bu fiil ile ilgili manevi bir bağın da bulunması; yani kastının bulunması gerekir. Doktrinde bu bağ, manevi unsur olarak adlandırılmıştır ¹¹³. Tehdit suçunda bu manevi unsur kasıttır ve failin fiilinde özel kast aranmaz. Genel suç işleme kastının bulunması suçun oluşması için yeterlidir.

Tehdit suçu kasten işlenebilen bir suçtur ve bu suçta manevi unsur “kasıttır”. Manevi unsur demek, haksızlık içeren fiilin kasten veya taksirle gerçekleştirilmesi

¹¹¹ Tarhan, s.39.

¹¹² Üzülmöz, s.97

¹¹³ Artuk, Gökçen, Yenidünya, s. 228.

demektir. Böylece kast, amaç ve saikle birlikte, tipikliğin manevi unsurunu oluşturmaktadır. Taksir, istisnai bir sorumluluk şekli olduğu için kanunda suçun açıkça taksirle işlenebileceği belirtilmediği takdirde bu suçlar taksirle işlenemez.

Tehdit suçu sadece mağdurun huzurunda değil onun yokluğunda da ona karşı gerçekleştirilebilir. Mağdurun yokluğunda gerçekleşen tehdit fiilinde, eğer failin kastı mağdura ulaşıyor, iletilebiliyor ise o zaman suç oluşur. Ancak suç kastı olmaksızın, örneğin failin başka biri ile yaptığı sohbet sırasında söylenen bir söz, failin bilgisi dışında mağdura iletilmiş ise, bu durumda failin suç işleme kastı olmadığı için suç oluşmayacaktır. Mağdurla yakınlığı veya ilişkisi nedeniyle bu fiili mağdura iletilebileceği öngörülen bir kimseye karşı söylenmesi halinde ise, tehdit fiilinde failin gönderme kastının var olduğu kabul edilecektir. Yargıtay 2.Ceza Dairesinin 1996/6333 E.,1996/7460 K. sayılı ilamı ile "Sanığın Z' ye ait terzi dükkanında mağdurun gıyabında ancak, oğlu ve kayınbiraderi huzurunda sarf ettiği tehdit içeren sözlerin oğlu tarafından müdahale iletilmesi ve sarf edildiği ortam itibariyle irsal kastının bulunduğu ve suçun oluştuğu kabul edilmelidir" tehdit fiili mağdurun yokluğunda ancak ona iletilebileceği öngörülen kişilerin yanında söylenmesi halinde, artık failin kastı yoktur demek uygun görülmemiştir.

Tehdit suçu TCK 106. madde de düzenlenmiş olup, anılan madde de açıkça taksirle işlenebileceği belirtilmemiş olduğu için suç ancak kasten işlenebilir. 765 sayılı TCK.'nın 191. maddesinde açıkça belirtilmemesine karşılık, doktrinde bir kısım yazarlar ve uygulamada Yargıtay manevi unsurun varlığını, failde tasarlama kastının bulunmasına bağlı tutmuştur. Bazı yazarlara göre de ¹¹⁴ tehdit suçunun ancak tasarlanarak, önceden planlanarak işlenmesi gerekmektedir. Çünkü tasarlanmanın olması halinde, tehdidin daha ciddi bir nitelik taşıdığı kabul edilir. Buna göre tehdit suçunun oluşması için tehdit içeren söz ve davranışların kızgınlık anında ve öfkeyle söylenmemesi gerekliydi. Yargıtay'ın yerleşik kararları uzun yıllar boyunca hep bu şekilde olduğu halde, Yargıtay 4. Ceza Dairesi mevcut uygulamanın aksine "*tehdit suçunun oluşmasında genel kastın yeterli*" olduğuna hükmetmiş ve kararlarında da hep bu şekilde devam etmiştir. Yargıtay 4. Ceza Dairesinin 2012/1344 E.2013/17540 K.

¹¹⁴ R.Yılmaz Yazıcıoğlu, **Tehdit Suçu Üzerine**, YD.,C.19, S.3, 1993, s. 236-247.

Sayıllı ilamında da belirtildiği üzere “*Tehdit fiili, kişinin ruh dinginliğini bozan, i huzurunu, bilinç ve irade özgürlüğünü ihlal eden bir olgu olduğu için, fiilin mağdur üzerinde ciddi bir korku yaratabilmesi açısından sonuç almaya objektif olarak elverişli, yeterli ve uygun olması gerekir. Tehdidin, somut olayda muhatap üzerinde etkili olması şart olmadığı için mağdurun bundan korkup korkmamış olmasının araştırılmasına gerek yoktur. Tehdit suçunun manevi unsuru genel kast olup, suçun oluşması için suçun yasal tanımında yer alan unsurların bilerek ve istenerek yapılması yeterlidir. Olayda tasarlamının varlığı aranmadığı gibi, saikin de önemi olmayacaktır. Somut olayda, tanıklar dinlenip, tüm kanıtların birlikte değerlendirilmesi gerektiği ve "bizi rahatsız etme, bizden uzak dur, ne gerekirse yaparız, uzak durmazsan kötü olur, beni kötülüğe zorlama" şeklindeki tehdit sözlerinin, objektif olarak korku yaratacak nitelikte bulunduğu gözetilmeden, eksik inceleme ve "suçun manevi unsuru itibariyle oluşmadığı" biçimindeki yasal olmayan gerekçeyle, sanık hakkında beraat kararı verilmesi doğru bulunmamış olup hükmün bozulmasına” genel kastın yeterli olduğu, tasarlamının varlığının aranmadığı belirtilmiştir.*

Bu şekilde görüş ayrılıkları devam ederken, Yargıtay Ceza Genel Kurulu 25.03.1991 tarihli ve 66/92 sayılı kararında, uygulamanın aksine taammt unsuruna yer vermeyerek, kavga sırasında bir anlık kızgınlık ve öfke ile söylenen sözlerin, tehdit suçunu oluşturmayağına karar vermiştir. Yargıtay uygulamasında farklı kararlarının oluşması zerine, Yargıtay İçtihadı Birleştirme Büyük Genel Kurulu toplanmıştır. Yargıtay Ceza Genel Kurulu kararının olaysal değerlendirmeye dayandığı, olaysal değerlendirmeye ağırlık veren yeni uygulama karşısında uygulamanın netleşmesini beklemenin yerinde olacağı gerekçesiyle içtihadı birleştirme yoluna gitmekte hukuki yarar bulunmadığına karar vermiştir (Yarg. İBK., 18.01.1993, 5/1 (RG. 12.6.1993, sy. 21605, s. 11 vd.) .

Türk Ceza Kanunu’nda, öfke halinde suçun oluşup oluşmayacağı hususu ise; öfke kişinin irade kabiliyetine etki eden bir faktördür. Öfke ve kızgınlık halinde failin kastı ortadan kalkmaz, devam eder. Kasten işlenen suçlarda, manevi unsur olan kast, öfke halinde de gerçekleşmektedir. Ancak fiilin öfke ve kızgınlıkla gerçekleştirilmesi halinde failin kastı ortadan kalmamış olup sadece irade yeteneği kısmen azaldığı zayıfladığı için bu fiile ilişkin olarak failin kınanabilirliğini, kusuru açısından

incelemek gerekir. İşlediği fiil haksızlık niteliğini korumakla beraber bu fiili işlerken öfkenin, kızgınlığın tesirinde meydana gelen sonuç açısından, her somut olayın hal ve şartlarını hâkim tayin edecek ve bu nedenle failin cezasını kaldırmayıp sadece hafifletecektir ¹¹⁵.

Yargıtay 4. Ceza Dairesinin 2010/29980 E. 2013/20760 K. Sayılı ilamında belirtildiği üzere *“Tehdit suçunun manevi ögesini genel kastın oluşturduğunu, suçun oluşabilmesi için suçun yasal tanımında belirtilen unsurlarının bilerek ve istenerek yapılması gerekmektedir. Olayda tasarlamanın varlığı aranmadığı gibi, saikin de önemi yoktur. Kavga ve tartışma sırasında haksız bir fiilin kendisinde meydana getirdiği şiddetli öfke ve elemin (gazabın) failin iradesini etkileyen bir etken olduğu ve failin kusur yeteneğini azalttığı için, kusur yeteneğinde meydana gelen bu azalma nedeniyle koşulları oluşmuş ise ancak yasal indirim nedeni olarak kabul edilebilmesi olanaklı ise de, önceden ilke boyutunda kastı kaldıran ve suçun oluşumunu engelleyen bir husus olarak kabulü mümkün değildi. Somut olayda; sanık Ömer Tüzen'in, katılan sanık Dursun Koç'a yönelttiği kabul edilen "seni gebertirim, seni parçalarım" biçimindeki sözlerinin objektif olarak korkutucu nitelikte bulunduğu ve suçun manevi unsuru yönünden tasarlamanın aranmadığı gözetilmeden “tartışma sırasında söylenen sözlerde tehdit suçunun tasarlama ögesinin bulunmadığı” şeklindeki, kanuni olmayan gerekçeyle beraat kararı verilmesi hukuka aykırı olup , bozmayı gerektirmiştir.”* öfke sırasında, kızgınlık anında, işlenen fiiller açısından failin kastı varlığı ve eylemin haksızlığı devam etmekte olup, cezayı ortadan kaldırmamakla birlikte, olayın oluş şeklinde göre ancak cezada indirim yoluna gidilebilecektir.

Tehdit suçunun manevi unsuru hakkında süre gelen bu farklı görüş ve uygulamalara yeni Türk Ceza Kanunu ile bir son verilmiş olup, buna göre kast; suçun kanunî tanımındaki unsurların bilerek ve istenerek gerçekleştirilmesidir. Dolayısıyla tehdit suçu kastın düzenlenmiş olduğu TCK 21/1 maddesinde belirtildiği gibi, bilerek ve istenerek yani doğrudan kast ile işlenebilen suçlardandır. Bu şekilde kastın tanımı ve kapsamı kanunla düzenlenerek, tehdit suçu konusunda yukarıdaki tartışmalara son verilmiştir.

¹¹⁵ Sözüer, s.141

Mağduru, haksız bir zarara uğratacağı konusunda bilinçli bir iradenin varlığıyla tehdit etmek, suçun manevi unsurunu oluşturmaktadır. Burada failin amacının, mağdurda bir korku yaratarak onun iç huzurunu bozmak olmalıdır. Bunu yaparken de bilmesi ve istemesi gerekir. Ayrıca tehdide konu zararı gerçekten gerçekleştirmek isteyip istemediğinin bir önemi yoktur.

Yeni Türk Ceza Kanunu'nda, eylemin suç oluşturması için gereken unsurlar ile kusurluluk arasında bir ayrıma gidilmiş olup, kusurluluk manevi unsur kapsamında değerlendirilmemiştir. Bu sebeple öfke ve kızgınlık anında söylenen sözler¹¹⁶, manevi unsur içerisinde değil, kusuru ilgilendiren bir kavram olduğu için kusurluluk kapsamında değerlendirilecektir.

Kavga sırasında ortaya çıkan tehdit suçu, kişinin kastını ortadan kaldırmaz. Kavga ve tartışma sırasında haksız bir fiilin kendisinde meydana getirdiği şiddetli öfke elemin etkisiyle failin kusur yeteneği azaldığı için bu azalma ancak şartları var ise yasal indirim nedeni olarak kabul edilecektir. Yargıtay 4. Ceza Dairesinin 2008/10010 E., 201/5837 K. sayılı ilamında belirtildiği gibi "... sanığın tartışma sırasında mağdureyi "seni öldüreceğim, seni sakat bırakacağım" şeklinde tehdit etmesi durumunda, öfkenin failin suç kastını ortadan kaldırmayacağı, tehdit suçunun oluşumu için tasarlanmanın ögesinin olmasına gerek olmadığı, tehdidin objektif olarak korku yaratacak nitelikte bulunduğu gözetilmeden, atılı suçtan mahkumiyet yerine yasal olmayan gerekçeyle beraat kararı verilmesi bozmayı gerektirmiştir." Öfke halinde suçun ortadan kalkmayacağını, failin kastının varlığı devam etmekte olup, ancak şartları var ise kişiye kavga anında söylenen bu sözler indirim nedeni olarak kabul edilecektir.

C) SUÇUN HUKUKA AYKIRILIK UNSURU

Hukuka aykırılık, geniş anlamda hukuk tarafından korunmuş hak, yarar ve saldırı yani fiilin hukuk düzenine karşı olmaması demektir. Ceza hukuku anlamında hukuka aykırılık ise, suç tipini ihlal eden hareketin sadece ceza hukukuyla değil, tüm hukuk düzeni ile çelişki halinde bulunması demektir. Bu bakımdan hukuka aykırılık,

¹¹⁶Tarhan, s. 186

belirli bir normda belirtilen emir veya yasağa uygun hareket edilmesi kuralına aykırılığı ifade eder. Cezai nitelikteki bu haksızlık, özel hukuktaki veya kamu hukukunun diğer dallarındaki haksızlıktan nitelik olarak farklı değildir. Tek fark, aynı nitelikte bulunan hukuka aykırılığa uygulanan yaptırımın değişik olmasıdır¹¹⁷. Bizahati haksızlık teşkil eden fiilin hukuka aykırılık vasfını somut olayda ortadan kaldıran bir durum söz konusu olmamalıdır. Bir fiilin kanunda muayyen suç tanımlarından birine uygun olması, bu fiilin mutlaka hukuka aykırı olduğu sonucunu doğurmaz. Ancak bu uygunluk, işlenen fiilin hukuka aykırı olduğu hususunda bir karine teşkil etmektedir. Bir başka ifade ile işlenen fiilin kanunla muayyen suç tanımlarından birine uyması halinde, olayın şartlarına göre hukuka uygun olmasını gerektiren bir durumun mevcut olup olmadığının araştırılması gerekecektir. Şayet işlenen fiile ilişkin olarak bir hukuka uygunluk sebebinin mevcudiyeti sonucuna varılırsa, artık işlenen fiilin bir haksızlık teşkil ettiğinden bahsedilemez. Bu durumda her ne kadar kanunla muayyen bir suç tanımına uygun bir fiil işlenmişse de, bu fiilin hukuka aykırılığından bahsetmek mümkün olmayacaktır¹¹⁸.

Tehdide konu zararın haksız olması gerekir. 765 sayılı TCK'nın 191. maddesinin 1. fıkrasında olduğu gibi 5237 sayılı TCK'nın 106.maddesinde tehdit konusu bildirim haksızlığından bahsedilmemiştir. Ancak 106.madde de geçen "saldırı gerçekleştireceği" , "zarara uğratacağı" ve "kötülük edeceği" ibareleri mağdura yapılan bildirim haksızlığını ortaya koymaktadır.

Haklı bir nedene dayanan tehditler suç oluşturmaz. Örneğin, borçlunun borcunu ödememesi nedeni ile hakkında icra takibi yapılacağını bildirilmesi, mağdurun işlemiş olduğu suçun ihbar edileceğinin söylenmesi durumlarda bu suç tipi gerçekleşmez. Bu bildirimler kişi üzerinde bir iç huzursuzluk yaratabilecek nitelikte olmasına karşın, tehdide konu bildirimlerin haksız olmaması nedeni ile suç oluşmamaktadır.

Hukuka uygunluk, fiilin hukuka aykırı olmamasını ifade eder. Failin bir eylemden dolayı sorumlu tutulabilmesi için fiilin hukuka aykırı olması gerekir. Eğer eylem hukuka uygunluk durumunda gerçekleştiriliyorsa artık failin hareketi suç

¹¹⁷ Demirbaş, S.239.

¹¹⁸ Özgenç, S.239.

sayılmayacağı için faile ceza verilmez. Fail bu nedenleri önceden bilmeseyse bile bundan yaralanır ve her somut olayın özelliğine göre ayrı ayrı değerlendirilir. Yeni Türk Ceza Kanununda hukuka uygunluk nedenleri; Kanun hükmünü yerine getirme, Meşru savunma ve Hakkın kullanılması ve İlgilinin rızası olmak üzere düzenlenmiştir.

Kişinin haksız bir eyleme karşı tehdit fiilini işlemesi halinde somut olayın özelliğine göre meşru savunma (TCK.m.25/1) veya haksız tahrik (TCK.m.29) hükümlerinin uygulanması mümkün olabilir. Örneğin; elindeki silahla kendisini yaralamak üzere eylem yapan saldırgan, “üzerime gelme vururum” şeklinde sarf eden kimsenin eylemi meşru savunma (TCK.m.25/1) niteliğindedir. Keza maruz kalınan haksız bir fiile tepki olarak tehditte bulunulması halinde meşru savunma yoksa da, şartları varsa tahrik indirimi uygulanabilir. Yargıtay üzerine doğru gelen kişinin saldırmasından korkarak gelmemesini temin için havaya bir el silah atmak eylemini meşru savunma kapsamında değerlendirerek tehdit suçunu oluşturmayacağına karar vermiştir ¹¹⁹. Yargıtay 4. Ceza Dairesinin 2013/32733 E. 2016/275 K. Sayılı ilamında “ *Sanık Mustafa Durdu'nun eşine küfreden ve terlik fırlatan babasının bu eylemlerini sonlandırmasını söyleyerek aksi takdirde onu döveceğini belirtmek şeklindeki eylemini halen devam etmekte olan haksız saldırıyı engellemeye yönelik olarak gerçekleştirmesi ve yapacağını bildirdiği kötülüğe ilişkin sözlerinin mevcut saldırı ile orantılı olması karşısında, meşru müdafaa sınırları kapsamında kaldığı ve tehdit suçundan CMK'nın 223/2-d maddesi gereğince beraatine karar verilmesi gerektiği gözetilmeksizin yasal olmayan gerekçe ile düşme kararı verilmesi, a) Sanık Mustafa Durdu hakkında tehdit suçundan kurulan hükümden “sanık Mustafa Durdu'nun üzerine atılı suçunun TCK'nın 106/1. maddesine mümas olup şahsi şikayete bağlı suçlardan olduğu, yargılama aşamasında müştekinin şikayetinden vazgeçtiği anlaşılınca vaki vazgeçme nedeniyle sanık hakkında açılan kamu davasının TCK'nın 73/4 ve CMK'nın 223/8. maddesi gereğince DÜŞÜRÜLMESİNE” ibaresi karardan çıkartılarak yerine “tehdit suçunun unsurları oluşmadığından CMK'nın 223/2-d maddesi uyarınca sanığın müsten suçtan beraatine” ibaresinin eklenmesi...,” eylemin meşru müdafaa kapsamında işlenmesi halinde tehdit suçunun oluşmayacağı belirtilmiştir.*

¹¹⁹ Çınar, s.80

III. SUÇA ETKİ EDEN HALLER

A) CEZANIN ARTTIRILMASINI GEREKTİREN NİTELİKLİ HALLER

Tehdit suçundan verilecek cezanın artırılmasını gerektiren suçunun nitelikli halleri TCK'nın 106/2. Maddesinde şu şekilde düzenlenmiştir; *“tehdidin silahla, kişinin kendisini tanınmayacak hale koyması suretiyle, imzasız mektupla veya özel işaretle, birden fazla kişi tarafından birlikte ve var olan veya varsayılan örgütlerin oluşturdukları korkutucu güçten yararlanarak işlendiği hallerde, fail hakkında iki yıldan beş yıla kadar hapis cezasına hükmolunacaktır”*. Yeni TCK'da tehdit suçunun nitelikli halleri bakımından, 765 sayılı eski TCK'nın 191. arasında bir fark bulunmayıp, eski düzenleme aynen korunmuştur ¹²⁰.

Aşağıda suçun tanımında belirtilen ve cezanın artırılmasını gerektiren bu nitelikli haller üzerinde durulacaktır.

1) Tehdidin Silahla İşlenmesi

Kanundaki düzenlemeye göre, tehdidin silahla işlenmesi cezanın artırılmasını gerektiren ilk nitelikli haldir. Kanun koyucunun, tehdit eyleminin silahla gerçekleştirilmiş olmasını nitelikli hal olarak kabul etmesinin nedeni, eylemin silahla işlenmesi halinde fiilin mağdur üzerinde yarattığı korkuyu daha da arttırdığını ve tehdidin ciddiliğini daha fazla göstermesidir. Doktrinde de bu şekilde eylemin silahla işlenmesi halinde hem mağdur üzerinde yarattığı korkuyu arttırdığını ve ciddiyetinin daha fazla olduğunu, hem de bunlarla birlikte silahın faile cesaret verdiğini ve mağdur üzerinde normale göre daha etkili bir korku yarattığından dolayı cezanın arttırılması gerektiği belirtilmektedir ¹²¹. Öncelikle, temel cezanın arttırılmasına neden olan silah kavramından ne anlaşılması gerektiği, nelerin silah kabul edilmesi gerektiği konusu üzerinde durmak gerekmektedir.

¹²⁰765 sayılı Kanununun 191. maddesinde düzenlenen tehdit suçunda, tehdit suçunun nitelikli halleri 188/3 maddeye atf yapılmak suretiyle gösterilmiştir. Yeni Kanunda tehdit suçunun nitelikli halleri sadece tehdit suçuyla ilgili olarak doğrudan tehdit suçu kapsamında belirtilmiştir.

¹²¹ Çınar, s.115.

765 sayılı Kanunda, silahın ne anlama geldiğini gösteren bir düzenleme bulunmamakla birlikte silahı tarif eden 189. maddenin yürürlüğü konusundaki tereddütler nedeniyle, her somut olayın özelliğine göre kullanılan aracın silah olup olmadığını mahkeme belirlemekteydi¹²². 5237 sayılı kanunda ise hangi tür araçların silahtan sayılacağı ve silah kavramının ne olduğu, “*tanımlar*” başlıklı 6. Maddenin f bendinde şu şekilde düzenlenmiştir;

“1-Ateşli silahlar,

2-Patlayıcı maddeler,

3-Saldırı ve savunmada kullanılmak üzere yapılmış her türlü kesici, delici veya bereleyici alet,

4-Saldırı ve savunma amacıyla yapılmış olmasa bile fiilen saldırı ve savunmada kullanılmaya elverişli diğer şeyler

5-Yakıcı, aşındırıcı, yaralayıcı, bozucu, zehirleyici, sürekli hastalığa yol açıcı nükleer, radyoaktif, kimyasal, biyolojik maddeler” anlaşılmaktadır.

Bu tanımla birlikte 765 sayılı TCK’nın 188. maddesine atıf yapıldığı, anılan maddeye benzediği ancak daha kapsamlı düzenlendiği anlaşılmaktadır.

Kanuni tanımda “*Saldırı ve savunma amacıyla yapılmamış olsa bile fiilen saldırı ve savunmada kullanılmaya elverişli diğer şeyler*” kavramı içerisine nelerin dahil olduğu hususunda uygulamada farklılıklar meydana geldiğinden dolayı Yargıtay Ceza Genel Kurulu “*her somut olayda, hakim; olayı bir bütün olarak değerlendirerek, kullanılan nesnenin silah niteliğinde bulunup bulunmadığını 5271 sayılı CMK’nın 63/1. maddesi kapsamında “hakimlik mesleğinin gerektirdiği genel ve hukuki bilgisiyle” değerlendirmeli, hukuki bilgisinin yeterli olmadığı hallerde ise bu konuda bilirkişinin görüşüne başvurmalıdır. Nesnenin ele geçirilemediği ise değerlendirme ortaya çıkan sonuca göre yapılmalı “elverişlilik” faktörü gözetilmelidir. Suçta kullanılan sopa ele geçirilmemiş veya zaptedilmemiş ise de, yaralama suçu yönünden*

¹²² Çınar, S.116.

*elverişli bir özelliğe sahip olduğu doğurduğu sonuç itibariyle açıkça anlaşıldığından silah kapsamında değerlendirilmelidir*¹²³ kararıyla, kanundaki tanım dikkate almak suretiyle yaralama aracı olarak kullanılan “sopa”yı silah olarak değerlendirmiştir.

Yargıtay Ceza Genel Kurulu aynı kararında “*vücudun bölümleri, el ayak, kafa gibi uzuvlar, eylemde kullanılış yöntemine göre saldırı ve savunmada kullanılmaya elverişli sayılabilir ise de, kişinin beden bütünlüğüne dâhil olurları nedeniyle, silah kapsamında değerlendirilmeleri olanaksızdır. Yine aynı şekilde, sabit bir direk, sert bir zemin ve duvar, doğurduğu sonuç ne kadar ağır olursa olsun, silah kapsamında değerlendirilmemelidir*” nelerin silah kapsamına girmediğini belirtmiştir. Somut olayda, tek başına failin yanında silah kapsamında sayılan bir aracın bulunmasını nitelikli halin uygulanabilmesi için yeterli bulmamış olup, TCK 106. Madde gereğince nitelikli halin uygulanabilmesi için aynı zamanda suçun silahla işlenmesi gerektiğini belirtmiştir¹²⁴.

Kanunda suçun silahla işlenmesi arandığı için silahın suçta kullanılması gerekmektedir. Silahın suçta kullanılması demek, sadece silahın fail tarafından mağdura doğru yöneltilmesi değil, tehdidin etkisini artıracak şekilde ondan herhangi bir şekilde faydalanma şeklinde anlamak gerekir. Kişi, eylemini kuvvetlendirmek amacıyla silahı teşhir etmiş olmalı, yani bu irade kişi de tespit edilebilmelidir. “...saniğin elinde silahtan sayılan dirgen bulunduğu halde müdahile (köpeğimi bul yoksa seni yaşatmam) şeklindeki sözleri” ve “tüfeğe fişek sürerek mağdurun bulunduğu yerde kalmasının işaret edilmesi ve tüfeğin öpülmesi” hallerinde kanunda belirtilen tehdit eyleminin silahla işlenmesi fiilleri gerçekleştiğinden ağırlaştırıcı sebep uygulanacaktır¹²⁵.

Buna karşılık, silahın kılıfından çıkarılmadan durduğu veya çakı bıçağının ağzı kapalı iken gerçekleştirilen eylemler silahla işlenmiş sayılmayacaktır. Çünkü yukarıda da bahsedildiği gibi suçta silahtan faydalanmak gerekmektedir. Tehdit eylemini nitelikli hali olan silahla gerçekleştirilme halinden faydalanabilmek için

¹²³ Osman Şirin, Halim Ağaner, Güven Özcan, Gürsel Yalvaç, Muzaffer Özdemir, Kemalettin Erel, **Yargıtay Ceza Genel Kurulu Kararları**, Adalet Yayınevi, Ankara, 2008. 3-8

¹²⁴ Üzülmüş, s.98

¹²⁵ Sözüer, s.140

silahın teşhir edilmesi¹²⁶ ve bundan mağdurun korkması gerekmektedir. Yargıtay 4. Ceza Dairesi, hiçbir şey söylemeden silahın doğrultulmasını veya ateş edilmesini sair tehdit olarak değil, silahla tehdit olarak kabul etmektedir¹²⁷.

Suçun silahla mağdurun yokluğunda üçüncü bir kişi aracılığıyla mağdura bildirilmesi şeklinde gerçekleşmesi halinde, Yargıtay yerleşik uygulamalarında suçun nitelikli halinin uygulanamayacağı belirtilmiştir. Burada, eylemin mağdurun yokluğunda silahla gerçekleştirilmesi tek başına yeterli olmayıp, mağdurun aynı zamanda silahı görüp görmediği hususunun irdelenmesi gerekmektedir. Açıklanan bu husus konusunda Yargıtay uygulamalarının yerleşik bir hal aldığı söylemek mümkündür¹²⁸.

Bu nitelikli hal için sadece silahın kullanılmış olması yeterli olup, silahın kullanılmaya elverişli ya da uygun olmasının bir önemi yoktur. Yani önemli olan sadece silahın kullanılması olup, elverişli ya da uygun olmasına gerek yoktur. Örneğin, mağdur üzerinde korku yaratan aracın somut olayda boş (tabancada mermi bulunmaması) veya gerçeğine benzeyen sahte ya da kuru sıkı bir tabanca olması önemli değildir. Nitelikli halin uygulanabilmesi bakımından silahın somut olayın

¹²⁶ “Müştekinin işlettiği kahvehane önünde diğer sanık D. ile birlikte alkol almaları sebebiyle müşteki ile tartışmalarının kavgaya dönüşmesi üzerine diğer sanık D.’in müştekiyi bıçakladığı sırada, sanık M.nın da kavgada korkutmak amacıyla bıçak çekmesi şeklinde gerçekleşen eyleminin 5237 sayılı TCK. nun 106. maddesinin 1. fıkrasının 2. cümlesinde düzenlenen ve takibi şikayete tabi tehdit suçunu oluşturduğu mahkemece kabul edilmiştir.” Yarg. 2. CD. 2007/792E, 2007/4926K. (www.adalet.gov.tr) 15 Aralık 2009.

¹²⁷ “Oluşa uyan kabule göre, alkollü olan sanığın geceleyin yolda durdurduğu mağdurlara objektif ölçeklere göre korkutucu olan oyuncak tabancayı gösterme biçimindeki eyleminin, silahın öldürücü özelliği nedeniyle herhangi bir söz söylenmese bile ağır ve haksız zarara uğratmayı bildirme niteliğinde olması karşısında silahlı tehdit suçunu oluşturduğu gözetilmeden, eylem yanlış nitelendirilerek hafif tehdit kabul edilip yakınmadan vazgeçme nedeniyle düşme kararı verilmesi bozmayı gerektirmiştir” Yarg. 4. CD, 30.5.2006, 2005/847, 2006/11567

¹²⁸ Yargıtay 4. Ceza Dairesinin 2014/33121 E.2015/1754 K. Sayılı ilamında belirtildiği üzere “ Tehdit suçunun nitelikli hali olan silahla tehdidin kabulü için; silahın , tehdit suçunda bizzat mağdura yönelik olarak görüp hissedebileceği ve mağdurun üzerindeki etkisini arttıracak biçimde teşhiri veya kullanılmasının yanında, mağdurun evi, arabası gibi daimi kullanımında olan eşyalarında hasar, iz emare gibi belirtiler oluşturacak ve bu suretle tehdidin mağdurun üzerinde meydana getirdiği korkunun etkisini artıracak tarzda kullanılması gerekir. Bu nedenle, mağdurun yokluğunda gerçekleşen tehdit eyleminde, salt silahın teşhir edilmiş olması, suçun nitelikli halinin oluşumu için yeterli sayılmayacaktır. Yargılamaya konu somut olayda, sanığın, elindeki tüfek ile birlikte mağdurun evinin önüne giderek orada bulunan mağdurun kardeşine mağduru kastederek “paramı versin yoksa onu öldürürüm” diye söylediği, ancak olay anında mağdurun orada bulunmadığı anlaşılma ile sanığın TCK’nın 106/1. Maddesi yerine aynı Kanununun 106/2-a maddesi uyarınca cezalandırılmasına karar verilmesi, kanunu aykırı olmakla hükmün bozulmasına” tehdit suçunda bizzat mağdura yönelik olarak gösterilip mağdurun üzerindeki etkisini artıracak biçimde teşhiri veya kullanılması gerekli olup, yokluğunda salt silahın teşhir edilmesini yeterli saymamıştır.

özelliklerine bakılarak ortalama düzeyde birini korkutmaya uygun ve elverişli olup olmadığına karar verilmesi gerekmektedir. Yargıtay, oyuncak silahla gerçekleştirilen fiilde, nitelikli halin uygulanabileceğine karar vermiştir. Bu özelliğe sahip bir aracın varlığı nitelikli halin oluşumu bakımından yeterli olmakla birlikte, somut olayın koşullarına göre hâkim tarafından takdir edilecektir.

2) Failin Kendisini Tanınmayacak Bir Hale Koyması Suretiyle İşlenmesi

Failin kendisini tanınmayacak hale koyması demek, failin görüntüsünü normal zamanındaki haline göre değiştirerek kullanmasıdır. Örneğin, maske takması, peruk takması, saçlarını ve sakallarını boyaması gibi hallerle kendisini tanınmayacak hale sokması gibi. Bu şekilde fail görüntüsünü değiştirerek, kazandığı yeni görüntüsü ile yaratacağı korkutuculuk etkisini arttırmış olmasından dolayı, kanun koyucuyu bu durumu bir ağırlatıcı sebep olarak düzenlemiştir. Bu halin ağırlatıcı neden olarak kabul edilmesinin sebebi, failin belirlenmesinin zorlaşması ve mağdurun korunma yeteneğinin azalmasıdır.

Suçun bu şekilde gerçekleştirilmesi, mağdurun kendini savunma yeteneğini önemli ölçüde azaltmaktadır. Tehlikelilik, failin göstermiş olduğu daha fazla tedbir ve kurnazlığa bağlı bulunmaktadır. Kendini tanınmayacak hale sokmak ifadesi ile kanun koyucu geniş sınırları ifade etmektedir. Örneğin; failin mağdur ile arasında husumet bulunan birisinin sesini taklit etmesi, saçına peruk takması gibi halleri ifade etmektedir. Bu halin uygulanabilmesi için, mağdurun faili tanımamasının ya da değişiklikten dolayı korkmamasının bir önemi bulunmamakla birlikte, failin sadece kendisini tanınmayacak hale sokması yeterli görülmektedir. Şöyle ki, failin hile yoluna başvurarak ahlakça kötülüğünün ortaya çıkması, aynı zamanda mağdurun kendisini savunmasının zorlaştırılmasıdır. Yargıtay; kendisini ve telefon numarasını gizleyerek tehdit eyleminde, bu halin gerçekleşip gerçekleşmediğinin tartışılmasını ve araştırılmasını zorunlu kabul etmektedir. İnternet yoluyla gönderilen mesajlarda da bu mesajların hangi bilgisayardan gönderildiği ilgili yerlerden araştırılarak, sonucuna göre hukuki durum belirlenecektir.

Şu hususunda belirtilmesi gerekir ki nitelikli halin uygulanabilirliği açısından failin kendisini tanınmayacak hale sokması yeterli olup, ne sebeple olursa olsun daha

önceden bu hale bürünmüş olup olmamasının bir önemi yoktur. Önemli olan eylemin gerçekleştiği sırada bu hale bürünmesidir. Örneğin; failin hastalıktan dolayı sesinin kısılmış olması nedeniyle tanınmaması gibi haller ayrık tutulmalıdır¹²⁹.

3) Tehdidin İmzasız Mektupla İşlenmesi

Suçun imzasız mektupla işlenmesinin ağırlaştırıcı sebep sayılması, failin “*ahlaki kötülüğünü göstermiş*” olması ve bunun “*mağdurun iç alemine daha fazla etki yapacağı*” düşüncelerine dayanmaktadır. Mektup kavramına verilecek anlam burada önem taşımaktadır. Bir kişiye karşı söylenen ve muhatabın bunu söyleyen kişiyi tanınmasına imkân vermeyen her türlü yazılı bildirim, imzasız mektup kapsamında değerlendirilebilir. Herhangi bir mektubun imzasız sayılması için, el yazısı veya herhangi bir mekanik ya da elektronik araçla, mektup şeklinde yazılmış olup olmaması zorunlu olmayıp, bir not, bir pusula şeklinde de olabilir. Bu şekilde bir kişiye hitap etmesi veya kuşkuya yer bırakmayacak biçimde bir kişiye hitap ettiğinin anlaşılması, aynı zamanda bu kişinin de yazanın kim olduğunu anlamasına olanak verecek herhangi bir imza, işaret, emare içermeyen ve tehdit ifadeleri bulunan yazıları “*imzasız mektup*” olarak nitelendirmek gerekir¹³⁰.

Bu yazıların mektup şeklinde olup olmaması önemli değildir(Cihan, 1978:178).Yazışma vasıtası önemli olmadığı için teknolojiye bağlı olarak ortaya çıkan yeni haberleşme araçları da bu kapsamda değerlendirilmelidir. Örneğin; e-posta yoluyla gerçekleştirilen tehdit eylemleri. Bu ağırlaştırıcı sebebin gerçekleşmesi için mağdura gelen mektubun, kim tarafından gönderildiğinin belli olmaması gerekir. Önemli olan, failin kim olduğunu, yazanın hakiki adının ne olduğunu muhatabın bilmemesi ve onu emin bir şekilde teşhise yarayacak bir işaretin bulunmamasıdır. İsimli mektupların yanısıra, sahte imzalı mektuplar da bu kapsamda değerlendirilecektir. Uydurma imzalı mektup da imzasız sayılmalıdır. Çünkü bu durumda mağdur kime karşı önlem alıp savunma gerçekleştireceğini bilmektedir. Yargıtay 4. Ceza Dairesinin 2014/39942 E. 2017/21497 K. Sayılı ilamında da belirtildiği üzere “*Tehdit suçunun imzasız bir mektup ile işlenmesi halinde, bu nitelikli unsurun uygulanabilmesi için, kimin tarafından yazıldığının muhatabınca*

¹²⁹TARHAN, S.72

¹³⁰ ÜZÜLMEZ, S.102-103

anlaşılammış olması gerekmektedir. Somut olayda, mektup niteliğindeki yazıların kimin yazdığının mağdur tarafından anlaşılması karşısında, imzasız mektupla tehdit ögesinin oluşmadığı gözetilmeden ve eylemlerin 5237 sayılı TCK'nın 106/1-1. cümlesinde düzenlenen tehdit suçunu oluşturup oluşturmadığı tartışılmadan, yanlış nitelendirmeye anılan Kanununun 106/2-b maddesi uyarınca hükümler kurulması bozmayı gerektirmiştir.” mektubun kim tarafından yazıldığıının mağdur tarafından anlaşılır olmaması gerekmektedir.

Mektup imzasız olmasına rağmen, mektupta kullanılan ifadelerden failin kim olduğu mağdur tarafından anlaşılıyorsa, artık bu nitelikli halin uygulanması mümkün değildir. Yargıtay, fail tarafından mağdurun cep telefonuna mesaj gönderilmesi halinde, faile nitelikli unsur uygulanarak verilen cezaya ilişkin yerel mahkeme kararını bozmuştur.

4) Tehdidin Özel İşaretlerle Gerçekleştirilmesi

Nelerin özel işaret olarak kabul edildiği ya da nelerin özel işaret olduğu konusunda yasada bir tanımlama ya da düzenleme bulunmamaktadır. Bu nedenle yasa ile bunun sınırlarını belirlemek ve kesin bir tanımlama yapmakta mümkün değildir. Eskiden günümüze kadar gelen, dinsel ve batıl bazı itikat ve önyargılar nedeniyle, bazı sembol ve işaretlere olumlu ya da olumsuz anlamlar yüklendiği bilinmektedir. İnsanlara özgü hürriyetin sonucu olarak, özel birtakım işaret ve sembollerle yapılan tehdidin içerdiği tehlikenin tam olarak kestirilememesi nedeniyle, mağdurda özel bir tedirginliğe ve daha büyük bir korkuya yol açacağı düşünülmektedir. Özel işaret veya sembolün ima ettiği kötülüğe ve zarar tehlikesine karşı, mağdurun kendisini daha savunmasız hissedeceği varsayılmaktadır. Örneğin, mağdurun kapısının önüne mezar taşı resmi çizilmesi, evinin önüne mermi çekirdeği, tabut, kanlı gömlek parçası konulması hallerinde, bu nitelikli hal uygulanacaktır. Bu şekilde özel işaret kullanılmış olması mağdur üzerindeki korkuyu yoğunlaştırdığı için, nitelikli hal olarak kabul edilmiştir¹³¹.

¹³¹Artuk, Gökçen ve Yenidünya, s.264.

Failin, tehdit anlamını içeren çeşitli işaretlerle mağduru tehdit etmiş olmasını nitelikli hal saymıştır. Kanun koyucu tehdidin bu yolla mağdura bildirildiği hallerde, mağdur üzerinde yaratacağı korkunun ve bozulan iç huzurunun ağır olmasını dikkate alarak bu sebebi nitelikli hal olarak kabul etmiştir. Gerçekten tehdit edilen kötülüğün hayali veya gerçeği, bizatihi çok canlılığa sahiptir. Çünkü mağdur büyük korkuya ve fesat içine sokulmaktadır. Yargıtay Ceza Genel Kurulunun 2014/1-137 E.,2015/435K.sayılı ilamında “*Türk Dil Kurumu Büyük Türkçe Sözlüğü’ne göre, “gözdağı verme” anlamına gelen tehdit, bir kimsenin bir zarara veya kötülüğe uğratılacağına bildirilmesidir. Bu bildirim sözlü olması olanaklı olduğu gibi başka yollarla ve bu bağlamda davranışlar yoluyla da yapılması mümkündür. 5237 sayılı Kanununun 106. maddesinde yer alan “bahisle” kelimesi ile yalnızca sözlü anlatımlar değil, fiili davranışlar da kastedilmektedir. Nitekim kanun koyucu bu maddenin 2. fıkrasının b bendinde tehdidin mektupla veya özel işaretlerle işlenmesini suçun nitelikli halleri arasında kabul etmiş ve basit şekline göre daha ağır bir ceza ile cezalandırılmasını öngörmüştür. Bu nedenle tehdit suçu, söz, yazı, resim, şekil veya işaret ile de işlenebilecek bir suç olup önemli olan gerçekleştirileceği belirtilen haksızlığın mağdurun bilgisine ulaştırılmasıdır. Bu saldırının kişinin veya başkasının hayatına, vücut veya cinsel dokunulmazlığına, belirli bir ağırlıkta olmak kaydıyla malvarlığına veya bunlar dışındaki sair bir kötülüğe yönelik olması gereklidir. Tehdidin, mağdurun iç huzurunu bozmaya, onda korku ve endişe yaratmaya objektif olarak elverişli olması yeterlidir. Bunun sonucu olarak suçun oluşabilmesi için mağdurun iç huzurunun bozulup bozulmadığının veya mağdurun bundan korkup korkmadığının ayrıca araştırılmasına gerek yoktur. Önemli olan failin tehdidi oluşturan fiili “korkutmak amacıyla” yapmış olmasıdır. Tehdit suçuyla korunan hukuksal yarar 5237 sayılı TCK’nın 106. Maddesinin gerekçesinde; “tehdidin koruduğu hukukî değer, kişilerin huzur ve sükûnudur; böylece kişilerde bir güvensizlik duygusunun meydana gelmesi engellenmektedir. Bu nedenle, söz konusu madde ile insanın kendisine özgü sulh ve sükûnuna karşı işlenen saldırılar cezalandırılmış olmaktadır. Fakat tehdidin bu maddeyle korumak istediği esas değer, kişinin karar verme ve hareket etme hürriyetidir” şeklinde açıklanmaktadır.” Tehdit suçunun özel işaret, yazı resim şekil ile de gerçekleştirilebileceği, önemli olanın haksızlığın*

mağdurun bilgisine ulaşması ve mağdurun iç huzurunun bozulmasıdır.” belirtilmiştir

132.

5) Tehdidin Birden Fazla Kişi Tarafından Birlikte İşlenmesi

Kanun koyucu, tehlikede güç birliği gören mağdurun hem kendisini savunma zafiyetini arttırdığı, hem de tehdidin yoğunluğunu ve korkutuculuğunu arttırdığı için, nitelikli hal olarak kabul etmiştir. Burada anlatılmak istenilen husus, suçun iştirak halinde işlenmesi değil, öncelikle icra hareketlerinin birden fazla kişi tarafından birlikte yapılmasıdır.

765 sayılı Kanunda “*tehdidin birkaç kişi tarafından birlikte işlenmesi*” olarak düzenlendiği, bu tabirden ne anlaşılması gerektiği hususunda farklı farklı görüşler ortaya çıktığı, bazı yazarlar ise bu ibareden en az iki kişinin anlaşılması gerektiğini ileri sürerken, Yargıtay ise birkaç kişi ifadesini ikiden fazla kişi biçiminde yorumlamıştır¹³³. Yeni kanunda ise tüm bu görüş farklılıklarına son vererek bir fiilin “*birden fazla kişi tarafından birlikte işlenmesi*” ibaresinin anlamını iştiraki düzenleyen 37/1. maddesini düzenleyerek açıklığa kavuşturmuştur. Bu düzenlemeye göre, bir fiili birlikte gerçekleştirenlerden her biri fail olarak sorumlu olacaktır. Dolayısıyla birden fazla kişinin tehdit fiilini birlikte gerçekleştirmesi halinde, fiile iştirak edenlerden her biri suçun faili olarak sorumlu tutulacaktır.

Bu nitelikli hal için icra hareketlerinin birden fazla kişi tarafından birlikte yapılması yanında diğer bir koşulda faillerin en az iki kişi olmasıdır. Faillerin fiili işlerken birlikte bulunmaları, birlikte suç işleme kararına dayanarak fiili gerçekleştirmek hususunda ortak hâkimiyet kurmaları ve kasten davranma kabiliyetine sahip bir biçimde bu suçu işlemeleri gerekir. Bu nedenle faillerden biri kasten hareket etme kabiliyetine sahip değilse, örneğin; tam akıl hastalığı ya da akıl zayıflığı mevcutsa, bu durumda “*birlikte işlemek*” ağırlaştırıcı sebebinin uygulanması mümkün olmayacaktır. Kanunda “*birlikte*” ibaresi suçun işlendiği anda birlikte olmak ve mağdur tarafından bu birlikteliğin algılanmış olması olarak yorumlamak gerekmektedir. Failler suçun işleneceğini bilerek ve isteyerek bir araya gelmiş olmalı

¹³² Artuk, Gökçen ve Yenidünya, s.265.

¹³³ Üzülmöz, s.106-107

ve suç yerinde bulunmalıdırlar. Faillerin önceden anlaşmış olmaları şart olmayıp, önceden anlaşmış bulunmaları ile fiili gerçekleştirme anında anlaşmış olmaları arasında bir fark yoktur. Suç anında iradelerinin birleşmesi¹³⁴yeterlidir.

Yargıtay 4. Ceza Dairesinin 2017/19001 E.2017/25030 K. Sayılı ilamında ayrıntılı olarak belirtildiği üzere “Tehdit suçunun nitelikli hali, suçun birden fazla kişiyle birlikte işlenmesi halinde, mağdurun kendisini savunma olanağının ortadan kalkması ve tehdidin daha yoğun şekliyle işlenmesi ve korkutuculuğun daha etkili olması suretiyle gerçekleşmektedir. Bu suçun nitelikli halinin oluşabilmesi için en az iki kişi tarafından işlenmesi ve faillerin fikir ve eylem birliği içinde hareket etmesi ve her iki failin birlikte olması, mağdur açısından korkutucu gücünün mağdura yansıtılmış olması gerekmektedir. Eylemi bir fail gerçekleştirirken diğer failin korkutucu güç olarak yanında bulunmasının suçun oluşması için yeterli olduğu kabul edilmektedir. Kanunda suç olarak tanımlanan fiilin, birden fazla suç ortağı tarafından iştirak halinde gerçekleştirilmesi durumunda TCK'nun 37/1. maddesinde düzenlenen müşterek faillik söz konusu olacaktır.” nitelikli halin uygulanabilmesi için, tehdit suçunun en az iki kişi tarafından birlikte işlenmesi gerekmektedir.

6) Tehdidin Var Olan Veya Varsayılan Suç Örgütlerinin Oluşturdukları Korkutucu Güçten Yararlanılarak İşlenmesi

Kanun koyucu bu hali, birden çok kişinin bir organizasyon çerçevesinde eylemi gerçekleştirilebilirliğinin kolay olmasını ve mağdur üzerinde gizli bir gücün ortaya çıkaracağı korkunun etkisini dikkate alarak nitelikli hal olarak düzenlemiştir. Suç örgütü ise, kanunun suç saydığı fiilleri işlemek amacıyla en az üç kişi tarafından oluşturulan organizasyonu ifade eder. Bu niteliğe sahip olan veya sahip olduğu kabul edilen bir örgütün gücünden yararlanılarak gerçekleştirilen tehdit eylemleri, tehdit suçunun nitelikli halini oluşturmaktadır. Kanunda belirtilen gizli örgütün gerçekten var olması ile var sayılması arasında bir fark bulunmamaktadır. Burada önemli olan, örgütün gizli olması ve bunun yaşadığı çevrede faaliyetlerde bulunduğu konusunda yaygın bir kanının bulunmasıdır. 5237 sayılı kanunun “tanımlar” başlıklı

¹³⁴ Vural Savaş, Sadık Mollamahmutoğlu, **Türk Ceza Kanunu Yorumu**, Cilt:2, Ankara, 1998, S.1779

6.maddesinde “*örgüt*” konusunda herhangi bir tanımı yapılmamış ancak “*örgüt mensubu suçlu*” deyiminden ne anlaşılması gerektiği açıklanmıştır. 4422 Sayılı Çıkar Amaçlı Suç Örgütleriyle Mücadele Yasasında da doğrudan bir tanıma yer verilmemiştir. Anılan yasanın 1.maddesinde suç örgütlerinin hangi amaçlara hizmet için kurulacağı belirtilmiştir. Ancak yasa maddesinde “*gizli örgüt*” ibaresi ile amaçlanan, çıkar amaçlı bir suç örgütü olmayıp, dini, siyasi, ekonomik ve benzeri amaçlarla kurulmuş, kamuoyunca varlığı bilinen ya da var olduğu düşünülen ancak faaliyetleri ve üyeleri tahminlerin ötesine geçmeyen, bilinmeyen ya da kestirilmeyen(gizli kalan) bir oluşum ifade edilmektedir. Gizlilik yeterli olmamakla birlikte, örgütün çevreye, yöreye, ülkeye korku salmış bir özelliğinin olması, failin de bu özelliğini mağdura karşı silah olarak kullanması gerekir. Mağdurun böyle bir durumda savunma direnci kırılacak ve basit bir tehdide karşı göstermiş olduğu dirayet ve mukavemeti gösteremeyecektir. Aynı zamanda örgütün kötülük derecesine göre mağdurda psikolojik travma yaratması dahi mümkün olacaktır. Örneğin, DEAŞ, PKK gibi toplumda korku yaratmış, eylemleriyle toplumu terörize etmiş, toplumun zihninde olumsuz izler bırakmış bu örgütlerin adı ve korkutucu gücü kullanılarak yapılan tehdit eylemleri bakımından bu durum mümkündür.

Cezayı arttıran nedenin uygulanabilmesi için, failin bizzat örgüt üyesi olduğunu belirtmiş olması şart olmayıp, kendisiyle örgütü bir şekilde ilişkilendirmesi, olumsuz bir müdahalede bulunulacağı hususunda mağduru inandırması yeterlidir.

B. DAHA AZ CEZA VERİLMESİNİ GEREKTİREN NİTELİKLİ HAL

5237 sayılı kanununun 1. fıkrasının 2. cümlesinde malvarlığı itibari ile büyük bir zarara uğratacağından veya sair bir kötülük edeceğinden bahisle tehdit, suçun temel şekline göre daha az ceza verilmesini gerektiren hal olarak düzenlenmiştir. Zira 106.maddesinin 1. fıkrasında bir başkasını, kendisinin veya yakınının hayatına, vücut veya cinsel dokunulmazlığına yönelik bir saldırı gerçekleştireceğinden bahisle tehdit eden kişi için altı aydan iki yıla kadar hapis cezası öngörülmüşken, aynı maddenin 2. cümlesinde mağdurun şikâyeti üzerine altı aya kadar hapis veya adlî para cezası öngörülmüştür. Ayrıca bu hal bakımından suçun soruşturulması ve kovuşturulması mağdurun şikâyetine tabi tutulmuştur.

Suçun basit şekli bakımından tehdidin mağdurun kendisinin veya yakınının hayatına, vücut veya cinsel dokunulmazlığına yönelik olması gerekmektedir. Bunların dışında suçun daha az cezayı gerektiren ve takibi şikâyete bağlı olan şekli bakımından ise tehdidin malvarlığı değerlerine veya diğer hukuki değerlere yönelik olması gerekmektedir. Kanun koyucu “sair bir kötülük edeceğinden bahisle” ifadesini kullanarak tehdidin yönelebileceği değerler bakımından sınırlayıcı bir sayım yapmamıştır.

TCK m. 106/1’ de sözü edilen “*sair bir kötülük*” deyiminin kapsamına, sözlü kişiyi özgürlüğü, şeref ve onur, özel yaşam gibi, birinci fıkrada sayılanların dışında kalan herhangi bir hukuksal değere yönelik zarar verileceği beyanı girmektedir. TCK’nın 106/1 maddesinde uğratılacağı bildirilen zararın “*büyük*” olması zorunluluğunu, yalnızca tehdidin konusunu oluşturan değerlerin “*malvarlığı*” olması bakımından aramıştır. Uğratılacağı bildirilen zararın mağdurun yaşamına, vücut bütünlüğüne veya cinsel dokunulmazlığına yönelik olması durumunda bunun ağır olup olmadığını araştırmaya gerek yoktur; buna karşılık malvarlığına yönelik zarar beyanı, ancak “*büyük*” ise bu suçu oluşturur. Malvarlığına yönelik zarar beyanının hangi durumda *büyük* sayılacağını hâkim somut olayın özelliklerini ve özellikle de beyanın kişiyi üzerinde meydana getireceği korkutucu etkisini göz önünde bulundurarak belirleyecektir. Buna karşılık, TCK’nın 106/1 maddesi kapsamı dışında kalan diğer hukuksal değerler bakımından uğratılacağı bildirilen zararın önemli veya önemsiz olması arasında bir ayırım yapılmamıştır. Buna karşılık, malvarlığına verileceği bildirilen zararın büyük olmaması durumunda, bu sefer bunu “*sair bir kötülük*” kapsamında değerlendirmenin mümkün olmaması gerekir.

Yargıtay 4. Ceza Dairesinin 2018/2043 E. 2018/5542 K. Sayılı ilamında belirtildiği üzere “*5237 sayılı TCK’nın 106. maddesinin birinci fıkrasının birinci cümlesinde, bir başkasını, kendisinin veya yakınının hayatına, vücut veya cinsel dokunulmazlığına yönelik bir saldırı gerçekleştireceğinden bahisle tehdit eden kişinin altı aydan iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılacağı belirtilerek tehdit suçunun temel şekli düzenlenmişken, anılan fıkrasının ikinci cümlesinde malvarlığı itibarıyla büyük bir zarara uğratacağından veya sair bir kötülük edeceğinden bahisle tehdit düzenlenmiş ve failin mağdurun şikayeti üzerine, altı aya kadar hapis veya adli para*

cezasıyla cezalandırılacağı hüküm altına alınmıştır. Bu düzenlemeden hareketle hayat, vücut dokunulmazlığı, cinsel dokunulmazlık ve malvarlığı değerlerine yönelik tehdit dışında kalan bir ifadenin, sair tehdit olarak kabul edilebilmesi için açık bir kötülük bildirimi ve kastını içermesi veya oluşa göre tereddüde mahal vermeyecek şekilde bu yönde algılanması gerekmektedir. Bu nedenle, özellikle haksız bir fiil veya hukuksuz bir uygulamaya tepki olarak ortaya konulan ve yasal yollara başvuruyu da içinde barındırabilecek tarzda yorumlanabilecek ifadeler, sözlerin sarfedildiği doğal ortamın bütünlüğü içerisinde değerlendirildiğinde, tehdit suçunun oluşması için aranan uygunluk, elverişlilik, yeterlilik koşullarını içermeyecektir. Sair tehdit eyleminde hukuka aykırılık öğesinin oluşması bakımından olayda hukuka uygunluk nedenlerinin bulunmaması da zorunludur. TCK'nın 26. maddesinde "hakkını kullanan kişiye ceza verilmez" hükmü yer almaktadır. Anayasanın 36. maddesinde ise, herkesin yargı mercileri önünde iddia ve savunmada bulunma hakkının bulunduğu belirtilmiştir. Ayrıca, gerçek kişiler veya resmi mercilerin hukuka aykırı işlem ve eylemleri nedeniyle kişilerin şikâyet hakları da hak arama özgürlüğü kapsamında bu madde içerisinde değerlendirilmektedir. Şikâyet hakkının kullanılması, kişilerin veya kamu görevlilerinin yasaya uygun davranmadıkları iddiasıyla idare veya yargı makamlarınca denetlenmelerine olanak sağlamaktadır. Şikâyet edilen kişinin suç işlediği için cezalandırılması veya kamu görevlisinin hukuka aykırı davranışı nedeniyle disiplin işlemine ya da yargılamaya tabi tutulması sair kötülüğe uğratılması anlamına gelebilecek ise de, yasal hakkın kullanılması nedeniyle kişi cezalandırılmaz.." eylemin sair tehdit olarak kabul edilebilmesi için açık bir kötülük bildirimi ve kastını içermesi veya oluşa göre tereddüde mahal vermeyecek şekilde bu yönde algılanması gerekmekte olup, aynı zamanda içerisinde hukuka uygunluk sebeplerinden birini de barındırmaması gerekmektedir.

IV. İSTİSNAİ HALLER

A) KUSURLULUK

Sorumluluk için esas olan, insan davranışının iradi olarak gerçekleştirilmesidir. Eğer fiil iradi olarak gerçekleştirilmemiş ise fiil hukuka aykırı

olsa bile, kişinin bu fiilden dolayı sorumlu tutulması mümkün değildir. Haksızlık teşkil eden bir fiilin işlenmesi halinde haksızlığı gerçekleştirilen kişinin şahsi özellikleri önemli olmayıp, sadece bu fiil hakkında bir değerlendirmede bulunmaktadır. Buna karşılık kusur söz konusu olduğunda, gerçekleştirdiği haksızlık dolayısıyla insan olarak failin hangi şartlarda sorumlu tutulacağı ve haksızlık içeren fiilin hangi şartlarda gerçekleştirildiğinin araştırılması gerekir. Kısaca kusur; fail tarafından gerçekleştirilen haksızlıkla ilgili olarak, faildeki irade oluşum şartlarının tespiti ve bu tespite binaen gerçekleştirilen haksızlık sebebiyle failin şahsen muaheze edilmesi gerekip gerekmediği hususundaki yargıyı ifade etmektedir¹³⁵.

Bir kişinin bir fiilden dolayı sorumlu tutulabilmesi ve hakkında kusur isnadında bulunulabilmesi için; kusur yeteneğine sahip olması, fiilin kasten ya da taksirle işlenmesi, suç tipi için ayrıca öngörülmüş ise özel kusurluluk unsurlarını gerçekleştirilmesi, haksızlık bilincinin bulunması ve kusurluluğu ortadan kaldıran nedenlerin somut olayda bulunmaması gerekmektedir.

Kusurluluk üzerinde etkili olan haller, yeni Türk Ceza Kanunu'nda "ceza sorumluluğunu etkileyen veya kaldıran haller" başlığı ile 24-34. maddeler arasında düzenlenmiştir. Kanunda bu başlık altında hem hukuka uygunluk sebeplerine hem de kusurluluğu etkileyen hallere yer verilmiştir. Bu çerçevede, hukuka aykırı fakat bağlayıcı emrin yerine getirilmesi (m. 24/2-4), zorunluluk hali (m. 25/2), hukuka uygunluk sebeplerinde sınırın aşılması (m. 27), cebir veya tehdit (m. 28), haksız tahrik (m. 29), çeşitli hata halleri (m. 30/3-4), yaş küçüklük (m. 31), akıl hastalığı (m.32), sağır ve dilsizlik (m.33) ve geçici nedenler, alkol ve uyuşturucu madde etkisinde olma (m. 34) kusurluluğu etkileyen halleri oluşturmaktadır. Bunlardan bir kısmı doğrudan kusur yargısında bulunulabilmesi için varlığı gerekli olan kusur yeteneğine, bir kısmı da kusur yargısında bulunurken gözetilmesi gereken mazeret sebeplerine veya kusurluluğu etkileyen diğer hallere ilişkin düzenlemelerden oluşmaktadır. Yaş küçüklüğü, akıl hastalığı, sağır ve dilsizlik, geçici olarak alkol ve uyuşturucu madde

¹³⁵ Özgenç, s.249

etkisinde olma kusur yeteneğine ilişkin hususları oluştururken, diğerleri kusur yargısında göz önünde bulundurulacak diğer halleri oluşturmaktadır¹³⁶.

B) KUSURLULUĞU ETKİLEYEN NEDENLER

1) HUKUKA AYKIRI VE FAKAT BAĞLAYICI EMRİN YERİNE GETİRİLMESİ

Hukuka aykırı ve fakat bağlayıcı emrin yerine getirilmesi, TCK'nın 24. maddesi 2., 3., ve 4. fıkralarında düzenlenmiştir¹³⁷. Hiyerarşi, belli bir örgüt yapısı içerisinde görev yapan şahıslar arasındaki astlık-üstlük ilişkisini ifade eder. Bu ast-üst ilişkisinin sonucu olarak; “üst” ün yetkileri, buna karşılıklıta “ast” ın yükümlülükleri mevcuttur. Hiyerarşi ilişkisi, “üst” ün “ast” a emir verme yetkisini mündemiçtir. Bir başka deyişle, hiyerarşi, emir verme temeline dayanmaktadır. Bu yapı içinde yer alan şahıslar, “amir” (emreden) veya “memur” (emredilen) konumundadır.

Bu hiyerarşik yapı içinde amirin memura verdiği emir hukuka uygun ise, verilen bu emrin emredilen kişi tarafından yerine getirilmesi de hukuka uygun kabul edilecektir. Şöyle ki emir hukuka uygunsa, emri yerine getiren ifa şartlarına bağlı kalmak kaydı bu emri yerine getiriyorsa artık emrin ifasının hukuka aykırılığından bahsetmek mümkün olmayacaktır. Bu durumda maddenin 1. fıkrasında düzenlenen “görevin yerine getirilmesi” hukuka uygunluk nedeni olacaktır. Örneğin 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununa göre “Hakim kararı üzerine veya gecikmesinde sakınca bulunan hallerde Cumhuriyet Savcısının yazılı emri ile kolluk görevlileri arama yapabilirler.”(m. 119, f. 1).Bu itibarla, Cumhuriyet savcısının yazılı emrinin varlığı durumunda kolluk görevlilerinin arama yapması, görevleri gereği emrin yerine getirilmesidir. Amirin emrinin hukuka aykırı olmasına rağmen, bu emir emredilen açısından bağlayıcı olabilir. Hukuka aykırı ve fakat bağlayıcı olan emrin emredilen tarafından icrasının hukuki esasının izahı bir mesele teşkil eder. Anayasa'ya göre; kamu görevlileri, görevlerini ifa ederken amiri durumundaki kişilerden aldıkları emirleri hukuka aykırı bulmaları halinde, söz konusu bu emri “yerine getirmez ve bu aykırılığı o emri verene bildirirler.”(1982 Anayasası, m. 137, f.1, cümle 1).Ancak,

¹³⁶ Üzülmöz, s.217-218

¹³⁷ Özgenç, s.386

emir hukuka aykırı olmakla beraber, amir emrinde ısrar eder ve bu emrini yazı ile yenilirse, emredilen emri yerine getirmek zorundadır. Ancak bu durumda emri yerine getiren ast bundan dolayı sorumlu olmaz (1982 Anayasası, m. 137, f.1, cümle 2) ¹³⁸.

Gerçekleştirilmesi tehdit teşkil edecek olan bir emrin bu kapsamda icra edildiği hallerde, emri yerine getiren kişi bakımından mazeret sebebi söz konusu olacak ve doğrudan emri verenin sorumlu tutulması cihetine gidilecektir. Örneğin, meşru bir gösteride atılan sloganları beğenmeyen bir amirin göstericileri dağıtmak için “*dağılın yoksa kötü olacak*” deyip emrindekilere havaya ateş emrini verdiği halde, bu emri vazife olarak yerine getirmek zorunda olan astlar için bu emir mazeret nedeni bulunduğundan, yani kusurlu addedilmediklerinden sorumlulukları yoluna gidilmeyecek olup, bu emirden dolayı yalnızca amir sorumlu tutulacaktır.

2) ZORUNLULUK HALİ

Zorunluluk ya da zaruret hali “bir kimsenin bilerek neden olmadığı bir tehlikeden kendisini veya başkasını kurtarmak zorunluluğu karşısında, suç teşkil eden ve tehlikeyi uzaklaştırmaya yetecek ölçüde olan bir fiili işlemesi zorunluluğunu gerektiren durumdur” şeklinde tanımlanabilir. Zorunluluk hali, TCK m. 25/2’de “Gerek kendisine gerek başkasına ait bir hakka yönelik olup, bilerek neden olmadığı ve başka suretle korunmak olanağı bulunmayan ağır ve muhakkak bir tehlikeden kurtulmak veya başkasını kurtarmak zorunluluğu ile ve tehlikenin ağırlığı ile konu ve kullanılan vasıta arasında orantı bulunmak koşulu ile işlenen fiillerden dolayı faile ceza verilmez” şeklinde, 765 sayılı TCK’nın 49/b.3 maddesinde olduğu gibi düzenlenmiştir. Ancak maddenin 25/2 fıkra gerekçesinde, “kusurluluğu ortadan kaldıran bir neden olarak zorunluluk hali...”denilmek sureti ile bunun bir hukuka uygunluk sebebi değil, kusurluluğu kaldıran sebep olduğu belirtilmiştir. Bunun sonucu olarak, CMK’nın 223/2 maddesinde “olayda bir hukuka uygunluk sebebinin bulunması” halinde “beraat” kararı madde 223/3,b’de ki, “Yüklenen suçun hukuka aykırı fakat bağlayıcı emrin yerine getirilmesi sureti ile veya zorunluluk hali ya da cebir veya tehdit etkisiyle işlenmesi” hallerinde ise “kusurunun bulunmaması nedeniyle ceza verilmesine yer olmadığı” kararının verileceği belirtilmiştir.

¹³⁸ Özgenç, s.387.

Bir kimse tehdit teşkil eden fiili bir hakkına yönelik olup bilerek sebebiyet vermediği bir tehlikeden kendini veya bir başkasını korumak için gerçekleştirirse, böyle bir olayın gerçekleşebilirliği ayrı bir sorun olmakla beraber prensip olarak bu fiili gerçekleştiren kişi zorunluluk hali içerisinde olduğundan işlediği fiil bakımından cezalandırılmayacaktır. Zira bu fiili işleyen kişi, zorunluluk hali içerisinde bu fiilleri gerçekleştirdiği, kendisini zorunluluk hali içerisine sokan tehlike kınanabilirliğin iki unsurundan biri olan hareketlerini hukukun icaplarına göre yönlendirme yeteneğini ortadan kaldırdığı (irade yeteneği) için cezalandırılmayacaktır. Örneğin, yoğun fırtınanın ortasında kalan ve yakındaki limana gemisini yaklaştırmak isteyen gemi kaptanının liman görevlisine söylediği “gemimi yanaştırmama izin vermezsen oraya gelir belan olurum” biçimindeki sözler tehdit suçuna vücut verse de zorunluluk kapsamında değerlendirilerek söz konusu fiilden dolayı faile ceza verilmeyecektir.

3) CEBİR VE TEHDİT

Türk Ceza Kanunu'nun 28. maddesinde “*Karşı koyamayacağı veya kurtulamayacağı cebir ve şiddet veya muhakkak ve ağır bir korkutma veya tehdit sonucu suç işleyen kimseye ceza verilmez*” kusurluluğu ortadan kaldıran hallerden biri olarak düzenlenmiştir. Bu şekilde cebir veya tehdit etkisinde kalınarak suç oluşturan bir fiilin işlenmesi halinde bu fiili işleyen kişiye ceza verilmeyeceği; buna karşılık, cebir kullanan veya tehdit eden kişinin, bu cebir veya tehdit etkisinde bir başkasının işlediği suç nedeni ile dolaylı fail olarak sorumlu tutulacağı hüküm altına alınmıştır. Bir suçun işlenişi sırasında kişi, “mutlak kuvvet” kullanılmak sureti ile, soyut bir araç durumuna icra edilmiş olabilir. Mutlak kuvvete maruz kalan kişinin işlenen suça ilişkin hiçbir surette iradesinin mevcut olmaması dolayısıyla bu suç ile kendi arasında bir bağ kurmak mümkün değildir. Bu itibarla, işlenen suçun doğrudan faili, mutlak kuvveti tatbik eden şahıstır.

Genel anlamıyla cebir, bir kişiye halen hissedeceği bir kötülük, tecavüz icrası suretiyle, bu kişinin ya da 3. bir başka kişinin iradesi ve davranışları üzerinde olumsuz bir etki meydana getirilmesidir. Cebre maruz kalan kişi devam etmekte olan bir tecavüzün, kötülüğün kendisinde meydana getirdiği zorlayıcı etkiyle belli bir davranışta bulunmaya motive edilmektedir. Bu tecavüz, kişinin belli bir tehlikeye

maruz bırakılması suretiyle de gerçekleştirilebilir. Cebir kullanma halinde cebre maruz kalan kişinin iradesi belli bir davranışı ve fiili icra etme doğrultusunda zorlanmıştır. Kişi, cebre maruz kalmasına rağmen bu fiili işlerken iradesi vardır. Ancak bu irade zorlanmış bir iradedir.

Tehdit halinde ise, gerçekleşmesi failin isteğinin yerine getirilmemesi kaydına bağlı bir tecavüz, kötülük mağdura bildirilmektedir. Tehdidin konusunu, kişinin hayatının veya vücut bütünlüğünün tehlikeye maruz bırakılacağı, suç teşkil eden belli bir fiilin işleneceği, genel olarak kuvvet kullanılacağı veya herhangi bir kötülüğün (haksızlığın)gerçekleşeceği beyanı oluşturmaktadır. Tehdit halinde de kişi, tehdit konusu tecavüzün ileride vuku bulacağı beyanıyla korkutularak, belli bir davranışta bulunmaya zorlanmakta, mecbur bırakılmaktadır. Cebirden farklı olarak, tehdit halinde kişi üzerinde fiziki, maddi bir tesir icra edilmektedir ¹³⁹.

Gerek cebrin, gerekse tehdidin failin kusurluluğunu kaldırabilmesi için belli bir ağırlık derecesine ulaşması gerekir. Somut olayda, karşı konulamayacak veya kurtulunamayacak bir cebir veya tehdidin bulunup bulunmadığı hâkim tarafından araştırılarak ona göre karar verilecektir. Karşı koyamadığı veya kurtulamayacağı cebir veya tehdidin etkisi ile bir başkasını tehdit eden kişi, kusurlu sayılamayacağı için gerçekleştirmiş olduğu tehdit fiilinden dolayı cezalandırılmayacaktır. Ancak bu zorlayıcı kuvveti ve tehdidi uygulayan kişi ise bu fiilden dolayı fail olarak sorumlu tutulacaktır. Türk Ceza Kanunu'nun 28. maddesi gereğince, “muhakkak ve ağır bir tehdit sonucu suç işleyen kimseye ceza verilmez” denilmektedir. Anılan madde de öngörülen tehdit fiili, mağdurun ruhunda korku uyandıran bir kötülük tehdidi ile başka şekilde kurtulması mümkün olmayan bir şekilde bir suçu işleyeme sevk edilmesidir. Burada mağdurun iradesi zorlanmaktadır. Bu şekilde bir kişiye veya yakınlarına tehdit aracılığıyla zorlamada bulunmakta; tehdede maruz kalan kimse de henüz gerçekleşmemiş ancak ileride gerçekleşebilecek bir zarardan kurtulmak için bir suç işlemek zorunda kalmaktadır. Ceza sorumsuzluğunu sağlayan tehdit halinde, tehdidin muhakkak ve ağır olması dışında hangi şartların aranması gerektiği açıkça düzenlenmemiştir. İtalyan Ceza Kanununda (m.54/3) bu durum zorunluluk hali çerçevesinde düzenlenmiştir. Tehdit halinde, bulunması gereken şartlara ilişkin olarak

¹³⁹ Özgenç, s:380-381.

zorunluluğa ilişkin şartlar uygulanmalıdır. Bu takdirde, tehdide konu kötülüğün haksız bir zarar içermesi, ağır olması ve başka bir şekilde kurtulma imkanının bulunmaması gerekir. Başka bir deyişle, kişinin gerçekleştirmiş olduğu tehdit eyleminden dolayı sorumlu tutulmaması için ihlal edilen hakla korunmak istenen zarar arasında bir eşitliğin bulunması, zararın ağır ve muhakkak olması, tehditte bulunan kişinin emirlerine boyun eğmeden bundan kurtulmasının mümkün olmaması ve tehdidin meydana gelmesine bilerek neden olmaması gerekmektedir.

4) HAKSIZ TAHRİK

Haksız tahrik 5237 sayılı TCK'nın 29. maddesinde“(1) *Haksız bir fiilin meydana getirdiği hiddet veya şiddetli elemin etkisi altında suç işleyen kimseye, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası yerine onsekiz yıldan yirmidört yıla ve müebbet hapis cezası yerine oniki yıldan onsekiz yıla kadar hapis cezası verilir. Diğer hâllerde verilecek cezanın dörtte birinden dörtte üçüne kadar indirilir*” düzenlenmiştir.

Haksız tahrik, kişinin haksız bir fiilin kendisinde meydana getirdiği hiddet veya şiddetli elemin etkisi altında kalarak bir suç işlemesidir. Haksız tahrikin etkisi altında suç işleyen kimsenin kusur yeteneği azalmış, normal bir kişiye göre davranışlarını hukukun icaplarına göre yönlendirme yeteneği azalmıştır. Gerçekten haksız tahrik etkisinde olmadan suç işleyen kişinin yeteneği ile, haksız tahrik altında suç işleyen kişinin iradesini yönlendirme yeteneği aynı değildir. Haksız fiile maruz kalan kişinin içine düştüğü hiddet veya şiddetli elem şeklindeki psikolojik durumu nedeniyle iradesinde bir zayıflama meydana getirdiği için onu kolaylıkla suç işlemeye yönlendirmektedir. Bu itibarla kişinin haksız tahrik altında işlemesi kişinin iradesi üzerinde etkili bir neden olduğu için, failin cezasında indirimine gidilmektedir. Haksız tahrik kusurluluğu etkileyen bir neden olduğundan, haksız tahrikin etkisi ile işlenen fiilin haksızlık içeriğinde herhangi bir azalma söz konusu değildir. Tahrikin kusur üzerindeki etkisi sınırlıdır. Yani kusuru tamamıyla kaldırmamakta, sadece azaltmaktadır¹⁴⁰.

¹⁴⁰ Mahmut Koca, İlhan Üzülmez, **Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler**, 1. Baskı, Seçkin Yayınevi, Ankara, 2008, s.187

Haksız tahrik, hem “suç” hem de “fail” yönünden cezayı azaltan bir nedendir. Haksız tahrike ilişkin hükümler taksirli suçlar dışında hiçbir ayırım yapılmaksızın diğer bütün suçlar ve failer bakımından geçerlidir. Zira haksız tahrik TCK’nın genel hükümler kitabında 29. madde de düzenlenmiştir. Haksız fiilden kaynaklanan öfke ve kızgınlıkla haksız fiili gerçekleştiren kişiye karşı, onun hayatını, vücut ve cinsel dokunulmazlığını, malvarlığını veya hukuken korunan sair bir değerini hedef alan bir saldırıda bulunacağını beyan eden kişinin iradesini yönlendirme ve belli fiilleri işlemekten alıkoyma yeteneği azalmıştır ve tehdit suçunu bu şartlarda gerçekleştirmiştir. Burada failin kınanabilirliğini etkileyen ve kusur yeteneğini azaltan bir durum vardır. Bu nedenle tehdit suçundan verilen cezada TCK’nın 29. maddesi uyarınca öngörülen oranlarda indirim yapılacaktır. Yargıtay 4. Ceza Dairesinin 2016/13735 E., 2016/12928 K. sayılı ilamında "Sanık A'nın, diğer sanık B'nin yolunu keserek Burhan'ın kardeşi olan "Canan'ı kendisi ile evlendirmedikleri takdirde organlarını satacağını, onu geneleve satacağını, başkasına yar etmeyeceğini ve onun kanını içeceğini" söyleyerek Burhan'ı tehdit ettiği, Burhan'ın da Yasin'e karşı "bende senin kanını içerim" şeklindeki sözlerle karşılık vermesi halinde sanık Yasin'in fiilinin tehdit suçunu oluşturduğu konusunda tereddüt bulunmamakla birlikte, Burhan'ın "bende senin kanını içerim" diyerek sarfettiği sözün, sanığın niyeti, fiilin icra tarzı ruh haline göre, ciddi ve muhakkak nitelikte bir saldırının söz konusu olmadığı, ancak sanık... 'ın kendisine yönelik sözler sonrasındaki öfke ve kin duygusunun tatmin edilmek amacıyla hareket ederek tehditte bulunduğu anlaşılması karşısında, sanığın eyleminin meşru savunma sınırları içinde olmayıp TCK. 29. maddesinde yazılı haksız tahrik niteliğinde bulunduğu kabul edilmesi gerekmektedir." haksız tahrikin hangi durumda hasıl olduğu belirtilmiştir.

V. MUHAKEME USULÜ, GÖREVLİ VE YETKİLİ MAHKEME, YAPTIRIM

A) MUHAKEME USULÜ, GÖREVLİ VE YETKİLİ MAHKEME

5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 2. maddesinin (e) ve (d) bentlerinde soruşturma ve kovuşturma kavramları tanımlanmıştır. Buna göre soruşturma; kanuna göre yetkili mercilerce suç şüphesinin öğrenilmesinden

iddianamenin kabulüne kadar geçen evreyi; kovuşturma ise, iddianamenin kabulüyle başlayıp, hükmün kesinleşmesine kadar geçen evreyi ifade etmektedir ¹⁴¹.

TCK'nın 106. maddesinin 1. fıkrasının 1. cümlesinde düzenlenen, failin bir başkasını, kendisinin veya yakınının hayatına, vücut veya cinsel dokunulmazlığına yönelik bir saldırı gerçekleştireceğinden bahisle tehditte, suçun soruşturma ve kovuşturması re'sen yapılacaktır¹⁴². Ayrıca madde 106/2'de düzenlenen tehdit suçunun nitelikli hallerinden birisinin gerçekleşmesi durumunda da suçun soruşturma ve kovuşturması re'sen yapılacaktır. Ancak mağdur, CMK. 158. madde anlamında ihbar ve şikâyet hakkını da kullanabilir. İhbar ve şikâyet üzerine veya doğrudan haberdar olunması durumunda Cumhuriyet savcısı derhal soruşturma evresini başlatır ve tehdit suçunun işlendiğine dair yeterli şüphenin oluşması halinde iddianame düzenlenir. İlgili mahkeme tarafından iddianamenin kabul edilmesiyle de kovuşturma evresine geçilmiş olur.

TCK 106. maddenin 1. fıkrasının 2. cümlesinde düzenlenen malvarlığı itibarıyla büyük bir zarara uğratacağından veya sair bir kötülük edeceğinden bahisle tehditte ise soruşturma ve kovuşturma mağdurun şikâyetine bağlıdır. Aynı zamanda CMK'nın 257. maddesi gereğince bu suç uzlaşma kapsamındadır. Bu suçla ilgili uzlaşma hükümleri uygulanmalıdır. Yargıtay 4. Ceza Dairesinin 2009/6231 E., 2009/8686 K. Sayılı ilamı ile *"02/12/2016 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanarak aynı tarihte yürürlüğe giren 6763 sayılı Kanununun 34. maddesiyle değişik 5271 sayılı CMK'nın 253. maddesi ve maddeye eklenen fıkraya göre uzlaşma hükümleri yeniden düzenlenmiş ve sanığa isnat edilen TCK'nın 106/1-2. cümle kapsamındaki tehdit suçu önceden de uzlaşma kapsamında ise de, 6763 sayılı Kanun'un 34. maddesiyle, 5271 sayılı CMK'nın 253. maddesinin 24 ve 25. fıkralarındaki uzlaştırma bürosuna ilişkin düzenleme dikkate alınıp, 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 2 ve 7. maddeleri de gözetilerek, uzlaştırma işlemi uygulanarak sonucuna göre sanığın hukuki durumunun*

¹⁴¹Artuk, Gökçen ve Yenidünya, s:421.

¹⁴²"...Sanığın, mağdureye karşı "seni kaçıracağım" diyerek tehdit etmesi şeklindeki iddianamede açıklanan eyleminin, mağdurenin vücut veya cinsel dokunulmazlığına yönelik bir saldırı niteliğinde bulunması karşısında, TCY'nın 106/1.maddesinin 1.cümlesi uyarınca bu suçun resen kovuşturulması gerektiği gözetilmeden, tüm kanıtların toplanıp, sonucuna göre sanığın hukuksal durumunun belirlenmesi yerine şikâyetten vazgeçme nedeni ile davanın düşürülmesine karar verilmesi..." **Yarg.4.CD., 11.10.2010, 17166/16421.** (<http://legalbank.net/belge/y-4-cd-e-2008-17166-k-2010-16421-t-11-10-2010-tehdit-sucu/920833>, 03.11.2015).

bu kapsamda tekrar değerlendirilip belirlenmesinde zorunluluk bulunması, bozmayı gerektirmiş...” ile de uzlaşma hususuna değinilmiştir.

24.11.2016 tarihli ve 6763 sayılı Kanunun 34. Maddesi ile CMK'nın 253. maddesine eklenen 1-b-3 fıkrası ile TCK 106/1, cümle 1'in uzlaşma kapsamına alındığı anlaşılmıştır. Yargıtay 4. Ceza Dairesinin 2018/3224 E. ,2018/13476 K. Sayılı ilamı ile de “02.12.2016 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanarak aynı tarihte yürürlüğe giren 6763 sayılı Kanun'un 34. maddesiyle değişik 5271 sayılı CMK'nın 253. maddesi ve maddeye eklenen fıkraya göre uzlaştırma hükümleri yeniden düzenlenmiş, aynı maddenin birinci fıkrasının (b) bendine mevcut (2) ve (3) numaralı alt bentlerden sonra gelmek üzere (3), (5) ve (6) numaralı alt bentler eklenmiştir. Bu bentlere göre, tehdit (madde 106, birinci fıkra), hırsızlık (madde 141), dolandırıcılık (madde 157) suçları uzlaşma kapsamına alınmıştır. Uzlaştırma CMK'nın 253. maddesinde ayrıntılarıyla düzenlenmiş, mahkeme tarafından uzlaştırmaya ilişkin anılan Kanunun 254. maddesinde”(1)Kamu davası açıldıktan sonra kovuşturma konusu suçun uzlaşma kapsamında olduğunun anlaşılması halinde, kovuşturma dosyası, uzlaştırma işlemlerinin 253. madde de belirtilen esas ve usûle göre yerine getirilmesi için uzlaştırma bürosuna gönderilir. (2) Uzlaşma gerçekleştiği takdirde, mahkeme, uzlaşma sonucunda sanığın edimini def'aten yerine getirmesi halinde, davanın düşmesine karar verir. Edimin yerine getirilmesinin ileri tarihe bırakılması, takside bağlanması veya süreklilik arzetmesi halinde; sanık hakkında, 231. madde deki şartlar aranmaksızın, hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilir. Geri bırakma süresince zamanaşımı işlemez. Hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verildikten sonra, uzlaşmanın gereklerinin yerine getirilmemesi halinde, mahkeme tarafından, 231. Maddenin onbirinci fıkrasındaki şartlar aranmaksızın, hüküm açıklanır. " denilmiştir. CMK'nın 253. maddesinin birinci fıkrasının a bendi uyarınca, soruşturulması ve kovuşturulması şikâyete bağlı suçlar uzlaştırma kapsamındadır. TCK'nın 106. maddesinin birinci fıkrasının ikinci cümlesi; "...sair bir kötülük edeceğinden bahisle tehditte ise, mağdurun şikâyeti üzerine, altı aya kadar hapis veya adli para cezasına hükmolunur." şeklindedir.

Uzlaştırmanın asıl olarak soruşturma evresinde yapılması gerektiği, kovuşturma aşamasında uzlaştırma hükümlerinin uygulanmasının ise istisnai olarak

Cumhuriyet savcısı tarafından uzlaştırma usulü uygulanmaksızın dava açılması veya suçun uzlaştırma kapsamında olduğunun ilk defa duruşmada anlaşılması halinde mümkün olduğu kabul edilmelidir. Uzlaştırma usulü uygulanmaksızın dava açılması veya suçun uzlaştırma kapsamında olduğunun ilk defa duruşmada anlaşılması halinde uzlaştırmanın uygulanması gerekmekte olup uzlaşma başarıyla gerçekleşir ve edim bir defada yerine getirilirse kamu davasının düşmesine karar verilecektir” bu yeni düzenlenmeden bahsedilmiş olup, uzlaşmanın nasıl yapılması gerektiği belirtilmiştir.

Şikâyete bağlı suçlarla ilgili esaslar 5237 sayılı TCK'nın 73. maddesinde düzenlenmiştir¹⁴³. Malvarlığına yönelen basit tehdit suçu şikâyete tabi olup, şikâyet süresi mağdurun, fiili ve faili öğrenmesinden itibaren 6 aydır.

Şikâyetin nasıl olacağı, yani usulünün ne olacağı ile ilgili düzenleme de CMK'nın 158.maddesinde yer almaktadır¹⁴⁴. TCK 73. ve CMK 158. maddeye uygun olarak yapılmış şikâyet üzerine Cumhuriyet savcılığı derhal soruşturmaya başlar. Mahkemelerin görevlerinin belirlenmesinde daha ağır veya daha az cezayı gerektiren nitelikli haller dikkate alınmaksızın kanunda yer alan suçun cezasının üst sınırı göz

¹⁴³TCK'nın 73. maddesi şu şekildedir: “(1) Soruşturulması ve kovuşturulması şikâyete bağlı olan suç hakkında yetkili kimse altı ay içinde şikâyette bulunmadığı takdirde soruşturma ve kovuşturma yapılamaz.

(2) Zamanaşımı süresini geçmemek koşuluyla bu süre, şikâyet hakkı olan kişinin fiili ve failin kim olduğunu bildiği veya öğrendiği günden başlar.

(3) Şikâyet hakkı olan birkaç kişiden birisi altı aylık süreyi geçirirse bundan dolayı diğerlerinin hakları düşmez.

(4) Kovuşturma yapılabilmesi şikâyete bağlı suçlarda kanunda aksi yazılı olmadıkça suçtan zarar gören kişinin vazgeçmesi davayı düşürür ve hükmün kesinleşmesinden sonraki vazgeçme cezanın infazına engel olmaz.

(5) İştirak halinde suç işlemiş sanıklardan biri hakkındaki şikâyetten vazgeçme, diğerlerini de kapsar.

(6) Kanunda aksi yazılı olmadıkça, vazgeçme onu kabul etmeyen sanığı etkilemez.

(7) Kamu davasının düşmesi, suçtan zarar gören kişinin şikâyetten vazgeçmiş olmasından ileri gelmiş ve vazgeçtiği sırada şahsi haklarından da vazgeçtiğini ayrıca açıklamış ise artık hukuk mahkemesinde de dava açamaz.”

¹⁴⁴TCK m. 158 şu şekilde düzenlenmiştir: “(1) Suça ilişkin ihbar veya şikâyet, Cumhuriyet Başsavcılığına veya kolluk makamlarına yapılabilir.

(2) Valilik veya kaymakamlığa ya da mahkemeye yapılan ihbar veya şikâyet, ilgili Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilir.

(3) Yurt dışında işlenip ülkede takibi gereken suçlar hakkında Türkiye'nin elçilik ve konsolosluklarına da ihbar veya şikâyette bulunulabilir.

(4) Bir kamu görevinin yürütülmesiyle bağlantılı olarak işlendiği iddia edilen bir suç nedeniyle, ilgili kurum ve kuruluş idaresine yapılan ihbar veya şikâyet, gecikmeksizin ilgili Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilir.

(5) İhbar veya şikâyet yazılı veya tutanağa geçirilmek üzere sözlü olarak yapılabilir.

(6) Yürütülen soruşturma sonucunda kovuşturma evresine geçildikten sonra suçun şikâyete bağlı olduğunun anlaşılması halinde; mağdur açıkça şikâyetten vazgeçmediği takdirde, yargılamaya devam olunur.”

önünde bulundurulur (Özbek vd., 2012:400). 5235 sayılı Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkında Kanun'da değişiklik yapan 6545 sayılı Kanun'dan önce tehdit suçunun temel şeklinin üst sınırı iki yıl olduğu için, görevli mahkeme Sulh Ceza Mahkemesi idi. Fakat 6545 sayılı Kanun ile sulh ceza mahkemeleri kaldırılarak yerine "Sulh Ceza Hâkimlikleri" getirildiği için ve 5235 sayılı Kanununun 12. maddesinde yapılan düzenleme dolayısıyla¹⁴⁵ tehdit suçunun ağır ceza mahkemesinin görevine girmemesi dolayısıyla görevli mahkeme yine aynı Kanununun 11. maddesi gereğince Asliye Ceza Mahkemesidir¹⁴⁶. Birinci fıkradaki suç, sulh ceza mahkemesinin, ikinci fıkradaki suç ise asliye ceza mahkemesinin görev alanına girmektedirken 28 Haziran 2014 tarihinde yürürlüğe giren 6545 sayılı Kanunla "Tehdit" suçunda görevli mahkeme asliye ceza mahkemesi olmuştur (TCK İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun, 2014). Yargıtay 2. Ceza Dairesinin 2008/19882 E., 2009/18457 K. sayılı ilamında "Mağdure Emine Cankal'ın ifadesinde 'o tarlaya gideni öldürürüm' şeklinde sanığın kendisini tehdit ettiğini ve daha sonrada kendisine doğrulttuğu tüfekle havaya bir el ateş ettiğini iddia etmesine göre, sanığın 5237 sayılı TCK'nın 106/2-a maddesi kapsamında silahla tehdit suçu olarak değerlendirilebilecek eylemi nedeniyle davaya bakma görevinin Asliye Ceza Mahkemesine ait olduğu gözetilerek görevsizlik kararı verilmesi gerekirken yargılamaya devam edilerek yazılı şekilde karar verilmesi... bozmayı gerektirmiştir." görevli mahkemenin Asliye Ceza Mahkemesi olduğu belirtilmiştir.

Yetkili mahkeme Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 12/1. maddesi gereğince suçun işlediği yer mahkemesidir. Yani mağdurun tehdit fiilini öğrendiği yerdir. Zira özellikle ileti yoluyla işlenen tehdit suçlarında mağdurun iletilere muttali olduğu yer

¹⁴⁵5235 sayılı Kanununun 12. maddesinde; "Kanunların ayrıca görevli kıldığı hâller saklı kalmak üzere Türk Ceza Kanunu'nda yer alan yağma (m. 148), irtikâp (m. 250/1 ve 2), resmî belgede sahtecilik (m. 204/2), nitelikli dolandırıcılık (m. 158), hileli iflâs (m. 161) suçları, Türk Ceza Kanunu'nun İkinci Kitap Dördüncü Kısımının Dört, Beş, Altı ve Yedinci Bölümünde tanımlanan suçlar (318, 319, 324, 325 ve 332 nci maddeler hariç) ve 12/4/1991 tarihli ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununun kapsamına giren suçlar dolayısıyla açılan davalar ile ağırlaştırılmış müebbet hapis, müebbet hapis ve on yıldan fazla hapis cezalarını gerektiren suçlarla ilgili dava ve işlere bakmakla ağır ceza mahkemeleri görevlidir. Anayasa Mahkemesi ve Yargıtayın yargılayacağı kişilere ilişkin hükümler, askerî mahkemelerin görevlerine ilişkin hükümler ile çocuklara özgü kovuşturma hükümleri saklıdır." denilmektedir.

¹⁴⁶5235 sayılı Kanununun 11. maddesindeki düzenleme şu şekildedir: "Kanunların ayrıca görevli kıldığı hâller saklı kalmak üzere, sulh ceza hâkimliği ve ağır ceza mahkemelerinin görevleri dışında kalan dava ve işlere asliye ceza mahkemelerince bakılır."

suçun işlendiği yer olarak kabul edilmekle birlikte, şayet bu şekilde kabul edilmezse; failin iletiyi nereden gönderdiğini tespit etmek güç olacağından yetkili mahkemeyi tespit etmek de o derece güçleşecektir.¹⁴⁷

5237 sayılı TCK'nın 66/1-e maddesine göre beş yıldan fazla olmamak üzere hapis veya adli cezasını gerektiren suçlar için kamu davasının zamanaşımı sekiz yıldır. Tehdit suçunun nitelikli halleri için öngörülen cezanın üst sınırının beş yıl olduğu nazara alınırse dava zamanaşımının sekiz yıl olduğu söylenebilir.

Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 253/1. maddesi gereğince şikâyete bağlı suçlar uzlaşmaya tabi tutulmuştur. Tehdit suçunun daha az cezayı gerektiren nitelikli hali olan 106/1. maddenin ikinci cümlesi şikâyete tabi olduğu için uzlaştırma hükümleri uygulanacaktır. Uzlaştırma usulü CMK 253. madde de ayrıntılı olarak belirlenmiştir.

5560 sayılı Kanunla Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 231. maddesinin 5. fıkrasına eklenen hüküm uyarınca sanığa yüklenen suçtan dolayı yapılan yargılama sonucunda hükmolunan ceza iki yıl veya daha az süreli hapis veya adli para cezası ise; mahkeme tarafından hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilebilir. Ancak bu bir zorunluluk değildir¹⁴⁸.

B. YAPTIRIM

Tehdit suçunun temel şekli olan ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 106. maddesinin 1.fıkrasının 1.cümlesinde belirtildiği şekilde gerçekleştirilmesi durumunda, yani "bir başkasını, kendisinin veya yakınının bir hayatına, vücut veya cinsel dokunulmazlığına yönelik bir saldırı gerçekleştirileceğinden bahisle tehdit fiilinin işlenmesi halinde ilgilinin şikâyeti aranmaksızın resen soruşturma ve kovuşturma yapılacaktır. Keza aynı maddenin 3. fıkrasında düzenlenen nitelikli haller açısından da ilgilinin şikâyeti aranmaksızın resen soruşturma ve kovuşturma yapılacaktır. Malvarlığı itibarıyla büyük bir zarara uğratılacağından veya sair bir

¹⁴⁷ Tarhan, s.71.

¹⁴⁸, Necati Meran, **Açıklamalı ve İçtihatlı Sulh Ceza Davaları**, 1. Baskı, Seçkin Yayınevi, Ankara, 2007, S. 416.

kötülük edilebileceğinden bahisle tehdit fiilinin işlenmesi halinde ise suçun soruşturulması şikâyete tabidir ¹⁴⁹.

Tehdit suçunun, “bir başkasını, kendisinin veya yakınının bir hayatına, vücut veya cinsel dokunulmazlığına yönelik bir saldırı gerçekleştirileceğinden” bahisle işlenmesi halinde yasa koyucunun öngördüğü müeyyide hapis cezasıdır. Tehdit suçunun basit şeklinin (106/1-1.cümle) yaptırımı, 6 aydan 2 yıla kadar hapis cezası, nitelikli hallerinden /106/2) birinin varlığı halinde ise kanunen öngörülen müeyyide 2 yıldan 5 yıla kadar hapis cezasıdır. Aynı madde de düzenlenen malvarlığı itibarıyla büyük bir zarara uğratılacağından veya sair bir kötülük edileceğinden bahisle söz konusu suçun işlenmesi halinde kanun koyucu suçun cezası olarak altı aya kadar hapis veya adli para cezası şeklinde seçimlik ceza öngörmüştür. Öngörülen hapis cezasının alt sınırı TCK 49. maddeki genel hüküm uyarınca bir aydan altı aya kadar belirlenen sınır içerisinde belirlenir. Eğer fail hakkında seçimlik ceza olarak hapis cezası değil de adli para cezasına karar verilmişse, adli para cezasının belirlenmesinde esas alınacak günlük para miktarını hâkim takdir hakkını kullanarak belirleyecek olup, bunu belirlerken, hapis cezası için öngörülmüş olan bir aylık ve altı aylık sürelerin dikkate alınması gerekecektir (m. 61/9).

TCK'nın 106. maddenin 2. fıkrasındaki nitelikli hallerin birkaçının birlikte bulunması durumunda suçun tekliği varlığını korumakla birlikte TCK'nın 61. maddesi gereğince temel ceza belirlenirken tehdit sebebi olarak göz önünde bulundurulacaktır. Bir başka ifade ile faile verilecek cezada alt sınırdan uzaklaşarak ceza alt sınırın üstünde olacaktır. Tehdit suçundan dolayı tayin olunan hapis cezasının, ertelenmemesi, açıklanacak hükmün geriye bırakılmaması veya paraya çevrilmemesi durumunda ise sanık hakkında 5237 sayılı Kanununun 53/1. Maddesi gereğince güvenlik tedbirlerine hükmolunacak, sanığın infazı tamamlanıncaya kadar “belli hakları kullanmaktan yoksun bırakılması” tedbiri uygulanacaktır.

¹⁴⁹ “Sanığın, mağdureye karşı “seni kaçıracağım” diyerek tehdit etmesi şeklindeki iddianamede açıklanan eyleminin, mağdurenin vücut veya cinsel dokunulmazlığına yönelik bir saldırı niteliğinde bulunması karşısında, TCY'nın 106/1.maddesinin 1.cümlesi uyarınca bu suçun resen kovuşturulması gerektiği gözetilmeden, tüm kanıtlar toplanıp, sonucuna göre sanığın hukuki durumunun belirlenmesi yerine şikâyetten vazgeçme nedeni ile davanın düşürülmesine karar verilmesi, bozmayı gerektirmiştir. **Yargıtay 4.CD. 11.10.2010 gün ve Esas No: 2008/17166, Karar No: 2010-16421 sayılı ilamı.**

Söz konusu tehdit suçu ile ilgili olarak 5237 sayılı Kanununun 111. Maddesi tehdit suçunun işlenmesi halinde yararına haksız menfaat sağlayan tüzel kişilere ilişkin bunlara özgü güvenlik tedbirlerine hükmolunacağını belirtmiştir. Tehdit suçuyla yararına haksız menfaat sağlanan tüzel kişiler hakkında da TCK'nın 60.maddesi gereğince bir kamu kurumunun verdiği izne dayalı olarak faaliyette bulunan özel hukuk tüzel kişisi hakkında iznin iptali veya müsadere güvenlik tedbirlerine başvurulabilir¹⁵⁰.

¹⁵⁰ Yıldız, s.507

SONUÇ

İnsanların, insan olmaktan ve toplumun bir parçası olmaktan kaynaklanan hak ve hürriyetlerinin korunma altına alınması gerektiği tartışılmaz bir gerçektir. Bütün topluma egemen olan bir güç, bu hak ve hürriyetleri koruma altına almak zorundadır. Tarihsel süreçte bu güç; devlet olarak gelişmiştir.

Devletin, bazı hak ve hürriyetleri koruma altına almak için kullandığı yöntemlerden birisi de; bazı fiillere karşı yaptırım uygulamaktır. Bu da ceza kanunlarının ihdası ile olmuştur.

Esasında ceza kanunlarının olması gereken asıl özelliği; koruyucu işlevleridir. Bir suç tipinin ihdası ve bir fiile uygulanacak bir yaptırımın belirlenmesiyle, o toplumda yaşayan bireylerin o suçları işlememesi ve dolayısıyla diğer bireylerin herhangi bir hakkını veya hürriyetini ihlal etmemesi amaçlanır. Ancak her zaman ceza kanunları bu koruyucu işlevini icra edemez ve bireyler yine suç işler. Bu durumda da ceza kanunlarının cezalandırıcı işlevi devreye girer ve suç olarak belirlenmiş fiilin failine yönelik bir yaptırım uygulanır.

Ceza kanunları tüm bu koruyucu ve cezalandırıcı işlevi sayesinde, adalete yönelmiş bir toplumsal yaşama düzeninde, bireylerin haklarını korumaya yönelik bir fonksiyon icra eder.

5237 sayılı Türk Ceza Kanunu, “Hürriyete Karşı Suçlar” için ayrı bir bölüm oluşturmuş ve bireylerin hürriyetlerini koruma altına almıştır. Bu bağlamda 106. madde de tehdit fiili müstakil bir suç olarak düzenlenmiş ve yaptırıma bağlanmıştır. Böylece bireylerin iç huzurları, güvenlik duyguları ve karar verme ve hareket etme hürriyetleri koruma altına alınmıştır.

5237 sayılı yeni Türk Ceza Kanunu, mülga olan 765 sayılı eski Türk Ceza Kanunu'na göre çok daha kapsamlı bir hürriyete karşı suçlar sistemi getirmiştir. Öncelikle şartlı tehdit-tehdit ayrımı giderilmiş ve tehdit bağımsız bir suç olarak düzenlenmiştir. Ayrıca tehdit suçu için getirilen yaptırımlar artırılmıştır. Bir başkasını, kendisinin veya yakınının hayatına, vücut veya cinsel dokunulmazlığına yönelik bir

saldırı gerçekleştirileceğinden bahisle tehditte suçun soruşturması re'sen yapılacaktır. Fakat malvarlığı itibariyle büyük bir zarara uğratacağından veya sair bir kötülük edeceğinden bahisle tehditte suçun takibi mağdurun şikâyetine bağlıdır. Ayrıca tehdit suçunun bu ikinci şekilde işlenmesi, tehdit suçunun daha az cezayı gerektiren nitelikli halini oluşturmaktadır.

TCK'nın 106/2. maddesinde tehdit suçunun daha fazla cezayı gerektiren nitelikli hallerini düzenlemektedir. Buna göre; fıkıradaki sayılan bir şekilde suçun işlenmesi durumunda, faile verilecek cezanın alt sınırı, suçun temel şekline verilecek cezanın üst sınırı kadar olacaktır.

Tehdit suçu, mağdurun iç huzurunu bozmaya ve iradesini etkilemeye yönelik olduğundan ayrıca tehditte belirtilen kötülüğün gerçekleşmesi, suçun oluşması açısından önemli değildir. Tehdit içeren fiilin, mağdura ulaşmasıyla birlikte suç oluşmuş sayılacaktır. Bu yönüyle tehdit suçu, sırf hareket suçudur. Tehdit fiili, mağdurun iç huzurunu bozmaya ve irade ve hareket etme serbestisini elinden almaya elverişli bir fiil olmalıdır. Bu açıdan gerçekleştirileceği bildirilen kötülüğün haksız ve ağır olması ve mağdura veya yakınına yöneltilmiş olması gerekmektedir.

Tehdit suçunun oluşabilmesi için, tehdit konusu kötülüğün gerçekleşmesinin failin iradesine bağlı olması gerekmektedir. Ancak mutlaka failin yerine getireceği bir kötülük olmak zorunda değildir. Failin iradesine bağlı olarak, bir üçüncü kişi tarafından da bildirilen kötülük gerçekleştirilebilir. Tehdit suçu, mağdur ve fail açısından herhangi bir özellik göstermez. Herkes tarafından işlenebilir ve herkes bu suçun mağduru olabilir. Tüzel kişiler suçun faili veya mağduru olamaz. Muhatabı belli olmayan tehdit eylemleri TCK m. 213'deki halk arasında korku ve panik yaratmak amacıyla tehdit suçunu oluşturacaktır. Tehdit, kasten işlenebilen suçlardandır. Kanun koyucu tehdit suçunun temel şekline ilişkin kanuni tanımında, kast dışında herhangi bir manevi unsur belirtmemiştir.

Dolayısıyla tehdit suçunun manevi unsuru; kasttır. Tehdit suçunun taksirle işlenmesi mümkün olmadığı gibi; kast dışında ayrıca bir amaç veya saik de aranmaz. Tehdit suçunda gerçekleştirileceği bildirilen saldırı veya kötülük, kanun hükmünü

yerine getirme, meşru savunma, hakkın kullanılması veya ilgilinin rızası çerçevesinde gerçekleştiği takdirde; bu fiil hukuka uygun sayılacak ve faile ceza verilmeyecektir.

Tehdit, birçok suçun unsurunu oluşturmaktadır. Bir başka suçun işlenmesi amacıyla tehdit fiilinin gerçekleşmesi durumunda bileşik suç hükümleri uygulanacak ve faile ayrıca tehdit suçundan dolayı ceza verilmeyecektir. Ancak 106/3. madde gereği tehdit amacıyla kasten öldürme, kasten yaralama veya malvarlığına zarar verme suçunun işlenmesi halinde ayrıca bu suçlardan dolayı ceza verilecektir.

5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun "hürriyete karşı suçlar" bölümünde düzenlenen "tehdit" suçu ile mağdur üzerinde yaratılan objektif olarak elverişli ve yeterli davranış ile mağdurun iç huzuru bozulmakta, mağdurun bilinç ve irade özgürlüğü ihlal edilmektedir. Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının çeşitli hükümlerinde kişi özgürlükleri güvence altına alınmış, 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nda da kişi özgürlüklerine karşı işlenen suçlara ilişkin cezai yaptırımlar öngörülmüştür.

5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 106. maddesinde düzenlenen "tehdit suçu" ile mağdur kendisinin veya yakınının hayatına, vücut veya cinsel dokunulmazlığına yönelik saldırı gerçekleştireceğinden, malvarlığı itibariyle büyük zarara uğratılacağından bahisle ya da sair bir kötülük edileceğinden bahisle tehdit edilmektedir. Genel kastla işlenebilen tehdit suçunda mağdurun korkup korkmaması aranmamakta, mağdura yöneltilen tehdit, mağdurun iç huzurunu bozmaya, mağdurda korku ve endişe yaratmaya elverişli olması suçun oluşumu için yeterli görülmektedir. Tehdit suçu ile bireyin iç huzuru ve hukuksal güvenlik duygusu korunmaktadır. Tehdit suçunun faili ancak gerçek kişi olabilmektedir. Kanunda tehdit suçunun failine ilişkin özel bir düzenleme yer almamakta, "tehdit eden kişi" deyiminden bu suçun failinin herkes olabileceği sonucu çıkmaktadır.

Suçun mağduru iç huzuru ve hukuksal güvenlik duygusu zedelenen kimsedir. Tehdit suçunun oluşabilmesi için tehdit konusu kötülüğün mağdura yöneltilmesi şart olmayıp, mağdur ile arasında yakınlık ilişkisi bulunan üçüncü kişiye yönelik tehdit eylemleri de cezalandırılmaktadır. Yakın kavramı kanaatimizce dar yorumlanmalı, bu kavramdan mağdurun yakın akrabası sayılabilecek birinci derecedeki akrabaları anlaşılmalıdır. Tehdit suçunda mağdura yöneltilen saldırı kanunun hükmünü yerine

getirme, meşru müdafaa, hakkın kullanılması, ilgilinin rızası çerçevesinde gerçekleştiği takdirde bu fiil hukuka aykırı sayılmayacak, faile ceza verilmeyecektir. Failin mağdura yönelttiği davranışla mağdurun yaşamı, vücut dokunulmazlığı, malvarlığı dışında kalan hukuksal değerlere yönelik saldırı beyanında bulunması hali kanunda sair tehdit olarak düzenlenmiştir.

KAYNAKÇA

Abadan, Yavuz; **Hürriyet Problemi**, İ.Ü. H. F. D. Kenan Basım ve Klişe Evi, S: 2-3, İstanbul, 1940.

Artuk, Mehmet Emin, Gökçen, Ahmet, &Yenidünya, Ahmet Caner, **Ceza Hukuku Özel Hükümler**, 12. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2012.

Artuç, Mustafa, **Kişilere Karşı Suçlar**, 1. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2008.

Bakıcı, Sedat, “Tehdit Suçu ve Unsurları”, **Ankara Barosu Dergisi**, 5.sayı, Ankara, 1992.

Bolay, S. Hayri, **Felsefi Doktrinler ve Terimler Sözlüğü**, 6. Baskı, Akçağ Yayınları, Ankara. 1996.

Cihan, Erol, **Cebir Kullanma Cürmü (TCK. M. 188)**, Fakülteler Matbaası, İstanbul. 1978.

Çınar, Ali Rıza, **Tehdit Suçu**, 1. Baskı, Turhan Kitapevi, Ankara, 2002.

Daragenli, Vesile Sonay, **Tehlike Suçları**, İ.Ü.Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Hukuku Bölümü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul. 1998.

Demirbaş, Timur, **Ceza Hukuku Genel Hükümler**, 5. Baskı, Seçkin Yayınevi, Ankara, 2007.

Derdiman, Cengiz, **Anayasa Hukuku Temel Bilgiler**, Aktüel Yayınları, 2014.

Dönmezer, Sulhi, **Kişilere ve Mala Karşı Cürümler**, 15. Baskı, Beta Basım Yayım Dağıtım, İstanbul, 1998.

Ercan, İsmail, **Ceza Hukuku Genel Hükümler Özel Hükümler**, 3. Baskı, İkinci Sayfa Yayınevi, İstanbul, 2007.

Erem, Faruk, **Hürriyet ve Suç**, Ankara Hukuk Fakültesi Yayınları, Ankara, 1952.

Ersoy, Yüksel, **Çalışma Hürriyetine Karşı Suçlar, (TCK m. 201 ve 275 Sayılı Kanunun İlgili Hükümleri)**, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayınları, Ankara, 1973.

Fendoğlu, Hasan Tahsin, **İnsan Hakları Hukuku: Yetkin Yayınları**, Ankara, 2017.

Gökçen, Ahmet, **Hürriyete Karşı Suçlar**, 2005.

(Erişim)<http://www.cezabb.adalet.gov.tr/makale/117>. Doc, 27.07.2018. s,7.

Görgün, Mehmet, **Uygulamada Ağır Ceza Davaları**, Ankara, 1996.

Gözler, Kemal, **Anayasa Hukukunun Genel Teorisi**, 2011.

İçel, Kayıhan, Füsun, Sokullu, Akıncı, İzzet, Özgenç, Adem, Sözüer, Fatih S. Mahmutoglu, Yener, Ünver, **İçel Suç Teorisi**, 2. Kitap, İstanbul, 2000.

Koca, Mahmut, Üzülmez, İlhan, **Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler**, 1. Baskı, Seçkin Yayınevi, Ankara, 2008.

Kapani, Münci, **Kamu Hürriyetleri**, 7.Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara, 1993.

Meran, Necati, **Açıklamalı ve İctihatlı Sulh Ceza Davaları**, 1. Baskı, Seçkin Yayınevi, Ankara, 2007.

Özek, Çetin, **Türk Ceza Kanunu'na Göre Hürriyet Aleyhine Cürümlerin Genel Prensipleri**, Sermet Matbaası, Baskı Sayısı Yok, İstanbul, 1964.

Özbek, Veli Özer, Kanbur, Mehmet Nihat, Doğan, Koray, Bacaksız, Pınar, Tepe, İlker, **Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler**, 3.Baskı, Seçkin Yayınları, Ankara, 2012.

Özgenç, İzzet, **Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler**, 7. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2006.

Parlar, Ali, Hatipoğlu, Muzaffer, **Türk Ceza Kanunu Yorumu**, 2.Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2008.

Savas, Vural, Mollamahmutoğlu Sadık, **Türk Ceza Kanunu Yorumu**, Cilt:2, Ankara, 1998.

Soyaslan, Doğan, **Ceza Hukuku Özel Hükümler**, 9. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara, 2012.

Sözüer, Adem, Tehdit Suçu, 1994, s. 125-146.(Erişim)<http://dergipark.gov.tr/download/article-file/97698>, 01.03.2018

Şen, Ersan, **Yeni Türk Ceza Kanunu Yorumu**, Cilt I, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2006.

Şirin, Osman, Ağaner, Halim, Güven, Özcan, Gürsel, Yalvaç, Özdemir, Muzaffer Erel, Kemalettin, **Yargıtay Ceza Genel Kurulu Kararları** Adalet Yayınevi, Ankara, 2008.

Tarhan, Emine Ülker, **Yeni Türk Ceza Yasasında Tehdit Ve Hakaret Suçlar**, Yetkin Yayınları, Ankara, 2007.

Tezcan, Durmuş, Erdem, Mustafa Ruhan, **Ceza Özel Hukuku**, Barış Yayınları Fakülteler Matbaası. Erdem-Ruhan Kitabevi, İzmir, 2000.

Tezcan, Durmuş, Erdem, Mustafa Ruhan, Önok, Rifat Murat, **5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu'na Göre Teorik ve Pratik Ceza Özel Hukuku**, 3. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2006.

Tezcan, Durmuş, Erdem, Mustafa Ruhan, Önok, Rifat Murat, **Teorik ve Pratik Ceza Özel Hukuku**, 9. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2013.

Toroslu, Nevzat, **Ceza Hukuku Özel Kısım**, 7. Baskı, Savaş Yayınevi, Ankara, 2013.

Tunaya, Tarık Ziya, **Siyasi Müesseseler ve Anayasa Hukuku**, 3. Baskı, İstanbul, 1975.

Üzülmez, İlhan, **Yeni Türk Ceza Kanunu'nun Hürriyete Karşı İşlenen Suçlar Sistemi Çerçevesinde Tehdit, Şantaj Ve Cebir Kullanma Suçları**, Turhan Kitapevi, Ankara, 2007.

Yaşar, Osman, Gökcan, Hasan Tahsin, Artuç, Mustafa, **Yorumlu-Uygulamalı Türk Ceza Kanunu Madde 86-146**, Adalet Yayınevi, Ankara, 2010.

Yazıcıoğlu, R. Yılmaz, **Tehdit Suçu Üzerine**, 1993.

Yıldız, Ali Kemal, **Tehdit, Şantaj Ve Cebir Suçları**, Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, İstanbul, 2010.

Güncel Türkçe Sözlük, Türk Dil Kurumu, “Tehdit”, (Erişim)http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=tdk.gts.5aea6241aedbf1.22763804, 03.05.2018.

Türk Ceza Kanunu İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun, 2014.(Erişim)[Http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2014/06/20140628-9.htm](http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2014/06/20140628-9.htm). 18.02.2018